

UNIVERZITA KARLOVA
FILOZOFICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav světových dějin

Diplomová práce

Bc. Petr Pribilinec

BRITSKO-ŠPANĚLSKÉ VZTAHY V LETECH
1739–1748

BRITISH-SPANISH RELATIONS IN 1739–1748

Poděkování

Děkuji vedoucímu své diplomové práce za vedení mé práce, rady a poskytnutí studijních materiálů. Především také děkuji rodině a lidem, kteří mi byli oporou při psaní diplomové práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu, kterou jsem použil, a že práce nebyla využita pro jiné vysokoškolské studium či k získání jiného titulu.

V Praze dne ..... Podpis .....

Klíčová slova

Válka o Jenkinsovo ucho; Velká Británie; Španělsko; válka o rakouské dědictví; britsko-španělské vztahy

Keywords

War of Jenkins'Ear; Great Britain; Spain; War of the Austrian Succession; British-Spanish Relations

Abstrakt

Tato diplomová práce se bude zabývat britsko-španělskými vztahy v letech 1739 až 1748. Hlavním bodem práce bude především válka o Jenkinsovo ucho. Jednalo se o koloniální konflikt, který se odehrával mezi Velkou Británií a Španělskem v zámoří v oblasti Karibiku, severního pobřeží Jižní Ameriky či Floridy. Práce se také bude zabývat napjatou dobou před vypuknutím války, jejími příčinami, průběhem a důsledky tohoto konfliktu. Válka byla vyprovokována známou aférou týkající se kapitána Roberta Jenkinse. Tato válka bývá často opomíjena z důvodu, že se stala součástí většího konfliktu a prakticky splynula s válkou o rakouské dědictví, která probíhala v Evropě v letech 1740 až 1748. V neposlední řadě proto bude předmětem diplomové práce i vývoj britsko-španělských vztahů na evropském poli, který měl na konflikt v zámoří vliv. Právě mír v Cáchách ukončil válku o rakouské dědictví, tak i válku o Jenkinsovo ucho.

Abstract

This diploma thesis will deal with British-Spanish relations from 1739 to 1748. Main point of the thesis will be war of Jenkin's Ear. It was a colonial conflict that took place between Great Britain and Spain overseas in the Caribbean, the North Coast of South America or Florida. The work will also deal with the tense time before the outbreak of war, its causes, course and consequences of this conflict. The war was provoked by a familiar affair involving Captain Robert Jenkins. This war is often neglected because it became part of a larger conflict and practically merged with the War of Austrian Succession, which took place in Europe from 1740 to 1748. Last but not least, the subject of the thesis will also be the development of British-Spanish relations in the European field that had an impact on the conflict overseas. It was peace in Aachen that ended the war on the Austrian heritage, as well as the war on Jenkins' ear.

Obsah

1. Úvod	9
1.1. Prostorové a časové vymezení	9
1.2. Dosavadní bádání a pramenná základna	10
1.3. Metody práce a kladené otázky.....	14
1.4. Struktura práce	14
2. Vztahy Španělska a Velké Británie na evropském poli v letech 1713–1739	17
2.1. Situace ve Velké Británii a Španělsku po válkách o španělské dědictví	17
2.2. Válka aliance čtyř proti Španělsku.....	20
2.3. Britsko-španělský konflikt v letech 1727–1729.....	22
2.4. 30. léta a válka o polské nástupnictví.....	24
3. Válka o Jenkinsovo ucho, Britové u Portobella	26
3.1. Příčiny a vypuknutí války o Jenkinsovo ucho.....	26
3.2. Situace v zámoří 1739	30
3.2.1. La Guaira	30
3.2.2. Portobello.....	31
4. Situace v roce 1740	35
4.1. Události v zámoří 1740, první útok na Cartagenu	35
4.2. Situace v Evropě, mobilizování britských, španělských a francouzských flotil v roce 1740	37
4.3. Válka v Severní Americe v roce 1740	40
4.4. Výprava admirála George Ansona kolem světa.....	42
4.5. Vypuknutí války o rakouské dědictví	44
5. Od Cartageny do Evropy	46
5.1. Situace v zámoří roku 1741.....	46
5.1.1. Bitva u Cartageny	46
5.1.2. Invaze na Kubu	49
5.2. Vývoj mezinárodních vztahů v Evropě během roku 1741	50
5.2.1. Evropská situace v roce 1741, první slezská válka.....	50
5.2.2. Velká Británie a pád Walpola	52
5.3. Situace v zámoří 1742.....	53
5.3.1. Panama.....	53
5.3.2. Florida vs. Georgia	55
5.4. Britsko-španělské boje ve Středomoří v roce 1742.....	56
5.5. Volba císaře, konec první slezské války	57

6. Od pragmatické armády po jakobitské povstání	60
6.1. Pragmatická armáda	60
6.2. Situace v zámoří 1743	62
6.2.1. La Guaira	62
6.2.2. Přístav Cavallo	63
6.3. Středomořské výboje roku 1743	64
6.4. Evropa v letech 1744 a 1745	65
6.4.1. Druhá slezská válka a boj Velké Británie s Francií	65
6.4.2. Vývoj konfliktu ve Středozemním moři 1744 a 1745	67
6.4.3. Konec druhé slezské války	69
6.5. Obsazení Louisburgu	71
6.6. Jakobitské povstání	73
7. Cesta k míru 1746–1748.....	75
7.1. Rok 1746	75
7.1.1. Boje v Jižním Nizozemí.....	75
7.1.2. Italská fronta a Janov	76
7.1.3. Obsazení indického Madrásu.....	77
7.2. Rok 1747	78
7.2.1. Bojové operace v Jižním Nizozemí	78
7.2.2. Námořní operace	79
7.3. Rok 1748	81
7.3.1. Jednání v Cáchách	81
7.3.2. Poslední boj v Karibiku	82
7.3.3. Konečný mír v Cáchách 1748.....	84
8. Závěr.....	87
9. Seznam literatury	89
9.1. Vydané prameny	89
9.2. Použitá literatura	90
9.3. Články	92
10. Seznam obrazové přílohy.....	94
11. Obrazová příloha.....	Chyba! Záložka není definována.

1. Úvod

Předkládaná diplomová práce je inspirována bádáním v oblasti mezinárodních vztahů evropských mocností a jejich zámořských kolonií v období 1. poloviny 18. století, se zaměřením na období let 1739–1748. Zároveň se práce vztahuje k řadě aspektů z dějin politických a vojenských.

Půjde nám především o sledování konfliktu mezi Velkou Británií a Španělskem v oblasti Západních Indií, který se po určité době přesunul především do evropského prostoru, kde se zapojily do mnohem většího konfliktu. Tím zároveň prozkoumáme i jejich vztahy s ostatními tehdejšími velmocemi a státy Evropy, na prvním místě s Francií, Rakouskem, Spojenými nizozemskými provinciemi, Pruskem, státy ve Svaté říši římské a na Apeninském poloostrově.

1.1. Prostorové a časové vymezení

Britsko-španělské vztahy v letech 1739–1748, se zaměřením na válku o Jenkinsovo ucho, jsme vybrali z důvodu, že tento konflikt je v českém prostředí opomíjen. V knižních publikacích často bývá zmiňován jen velmi okrajově, protože prostorově a časově splývá s jiným velkým evropským konfliktem, kterým jsou války o rakouské dědictví, které probíhaly současně v letech 1740–1748. Válka o Jenkinsovo ucho je proto v české historiografii velmi málo zastoupena. Větší zájem je především o průběh válek na našem území a v jejich bezprostředním okolí. Práce se zaměřuje na dění v oblastech Karibiku, severního pobřeží Jižní Ameriky a následně i kvůli přesunu hlavního dění v oblastech Středozemního moře, Apeninského poloostrova, Rakouského Nizozemí a Svaté říše římské.

Z chronologického hlediska je předkládaná práce vymezena válkou o Jenkinsovo ucho, která probíhala mezi v letech 1739–1748. Název konflikt získal po britské námořníkovi, kapitánovi a obchodníkovi Robertu Jenkinsovi, kterému Španělé při kontrole jeho lodi v Karibiku uřízli část ucha. Založena je na vzpomínkách královského britského námořnictva, které se následně sepsaly do jednotného díla. Práce je ohraničena lety 1739 a 1748. Rok 1739 udává začátek války a první bojové operace v zámořské oblasti. Konečným datem je rok 1748, který nám představuje ukončení této války. Přesto předkládaná práce zasahuje i do let před válkou, kde se snažíme vystihnout vývoj britsko-španělských vztahů od konce válek o španělské dědictví. Práce částečně přesahuje i přes rok 1748, jelikož mírová dohoda nevyřešila jeden z nejzásadnějších důvodů tohoto dlouhodobého konfliktu.

1.2. Dosavadní bádání a pramenná základna

Z hlediska heuristiky byly pro tuto práci klíčové vzpomínky britského královského námořnictva z jejich výprav, které byly později sepsány do několika publikací. Vzpomínky britského námořnictva na vojenské námořní bitvy po celém tehdejší světě nám představuje třídílná edice od Roberta Beatsona *Naval and Military Memoirs of Great Britain, from 1727–1783*, kterou poprvé vydal v roce 1790. Pro náš výzkum jsme využili dalšího vydání z roku 1804. Robert Beatson byl skotský spisovatel, který byl vychováván pro vojenskou kariéru. Během života se zúčastnil i několika výprav v karibské oblasti. Pro náš výzkum je důležitý především první díl, který zahrnuje roky 1727–1756. Představuje nám v ní většinu významných námořních bitev a tažení napříč všemi oblastmi světa, kde se královské námořnictvo vyskytovalo. Popisuje nám příčiny, průběhy bitev a jednotlivé představitele konfliktu. Můžeme v ní nalézt i geografické popisy území a míst, které během svých výprav po světě námořní a vojenští velitelé navštívili. Jednotlivé části jsou chronologicky rozděleny podle let a ty pak podle oblastí, kde se konflikty nacházely.¹

Od stejného autora můžeme nahlédnout i do knihy *A Political Index to the Histories of Great Britain & Ireland, or, a Complete Register of the Hereditary Honours, Public Offices, and Persons in Office: from the Earliest Periods to the Present Time* z roku 1806, která nám dává přehled o všech představitelích válečných konfliktů Velké Británie.²

Podobnou publikaci o historii vojenských konfliktů na mořích a na pevnině v průběhu války se Španělskem do míru v Cáchách nám přináší i Williams Biggs v díle *The Military History of Europe, &c. From the Commencement of the War with Spain in 1739, to the Treaty of Aix-la-Chapelle in 1748. Containing All the Transactions of that War Both by Sea and Land: Also Comprehending a Concise and Impartial History of the Rebellion in Scotland*. Jeho kniha je zaměřená na evropský prostor a na vývoj konfliktů v zámoří. Jako v předešlém případě je rozdělena podle let. Seřazena je chronologicky od počátku války k jejímu konci. Obsahuje i plno geografických poznámek a údajů o počtu armád či padlých osob.³

Částečně můžeme využít vydanou edici *Calendar of State Paper, Colonial, America and West Indies* pro rok 1739 od K. G. Daviese, která v roce 1994 byla publikována. K dispozici

---

¹ BEATSON, R., *Naval and Military Memoirs of Great Britain, from 1727–1783*, Vols. 1–3, London 1804.

² BEATSON, R., *A Political Index to the Histories of Great Britain & Ireland, or, a Complete Register of the Hereditary Honours, Public Offices, and Persons in Office: from the Earliest Periods to the Present Time*, London, 1806.

³ BIGGS, W., *The Military History of Europe, &c: From the Commencement of the War with Spain in 1739, to the Treaty of Aix-la Chapelle in 1748, Containing All the Transactions of that War Both by Sea and Land, Also Comprehending a Concise and Impartial History of the Rebellion in Scotland*, London, 1755.

jsou online všechny ročníky na webových stránkách. Jsou velmi podrobným indexem širokého spektra dokumentů vztahujících se k americkým a západním indickým koloniím mezi lety 1574–1739.⁴ Využít můžeme i zápisy ze zasedání obou komor britského parlamentu, kde pro naše bádání bylo důležité například projednávání petice proti Španělsku v roce 1738 či schvalování subsidií pro britské spojení.⁵

K získání informací můžeme využít i tehdejších vydání časopisu *The Gentleman's Magazine*. Ten se začal vydávat v roce 1731 a jeho publikace vydržela až do počátku 20. století, kdy v roce 1907 vyšlo poslední číslo. Autoři v něm popisují důležité události z vnitropolitického a zahraničního dění. Pro naši práci jsme mohli využít hned vydání z prvního roku existence, kdy se v červnovém výtisku objevila zpráva o přepadení Jenkinsovy loď nedaleko Havany v Karibiku. Úryvek můžeme najít v obrazové příloze na konci této práce. Většina výtisku je zdigitalizována univerzitami Spojených států amerických.⁶

K jedné z největších bitev celého konfliktu, k bitvě o španělský přístav a město Cartagenu, můžeme využít vydanou edici dopisů *Authentic Papers Relating to the Expedition Against Carthagera: Being the Resolutions of the Councilis of War; Both of Sea and Land-officers Respectively, at Sea and on Shore: Also the Resolutions of the General Council of War, Composed of Both Sea and Land-officers, Held on Board the Princess Carolina, &c. With Copies of the Letters which Passed Between Admiral Vernon and General Wentworth, and Also Between the Governor of Carthagera and the Admiral*. Tyto dopisy byly vydány již v roce 1744. Můžeme z nich zjistit průběh celé výpravy do Cartageny díky korespondenci mezi hlavními představiteli britské strany. Edice také obsahuje konečné zprávy ze zasedání válečných rad během útoku. V roce 1743 sepsal kapitán Charles Knowles své vzpomínky na expedici v Cartageně v díle *An Account of the Expedition to Carthagera*.⁷

---

⁴ *Calendar of State Papers Colonial, America and West Indies: Volume 45, 1739*, ed. DAVIES, K. G., London, 1994, British History Online <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/colonial/america-west-indies/vol45>, accessed 10 August 2019.

⁵ *Journal of the House of Lords Volume 25, 1737–1741*, London, 1767–1830, British History Online <http://www.british-history.ac.uk/lords-jrnl/vol25>, accessed 10 August 2019; *Journal of the House of Lords Volume 26, 1741–1746*, London, 1767–1830, British History Online <http://www.british-history.ac.uk/lords-jrnl/vol26>, accessed 10 August 2019; *Journal of the House of Commons: From January the 24th 1737, In the Eleventh Year of the Reign of King George the Second, to April the 25th 1741, In the Fourteenth Year of the Reign of King George the Second*, Volume 23, London, 1803.

⁶ *The Gentleman's Magazine*, Vol.1–18, London, 1731–1748.

⁷ *Authentic Papers Relating to the Expedition Against Carthagera: Being the Resolutions of the Councilis of War; Both of Sea and Land-officers Respectively, at Sea and on Shore: Also the Resolutions of the General Council of War, Composed of Both Sea and Land-officers, Held on Board the Princess Carolina, &c. With Copies of the Letters which Passed Between Admiral Vernon and General Wentworth, and Also Between the Governor of Carthagera and the Admiral*, London, 1744; Dále KNOWLES, C., *An Account of the Expedition to Carthagera*, London, 1743.

Využit můžeme i vzpomínek na plavbu kolem světa v díle *Voyage Round the World in the Years 1740–1748*, které publikoval v několika vydáních během 40. let 18. století Richard Walter. Kniha nám představuje nečekanou cestu George Ansona kolem světa, jež podniknul v letech 1740–1744. Původně se vydal na rozkaz z Londýna jen na tichomořské pobřeží Jižní Ameriky, aby zde narušil španělské obchody. Jeho cesta zpočátku nebyla moc úspěšná. Úspěch pro první britské impérium přišel až ke konci jeho cesty.⁸

Můžeme zmínit i několik novějších publikací, které se průběhem války zabývají. Richard Harding v roce 2010 vydal knihu *The Emergence of Britain's Global Naval Supremacy: The War of 1739–1748*, jež chronologicky po kapitolách shrnuje dění od počátku války až do jejího konce. Richard Harding je profesorem na univerzitě ve Westminsteru. Zaobírá se především historií námořních záležitostí. Publikace se zabývá různými oblastmi konfliktu, od jejich příčin, po námořní bitvy v Evropě i zámořských oblastech, a také vývojem britské domácí politiky během průběhu konfliktu. Je doplněna nejrůznějšími tabulkami a mapami.⁹

Nahlédli jsme též do přehledové knihy od Brendana Simmse *Three Victories and a Defeat: The Rise and Fall of the First British Empire, 1714–1783* z roku 2007, jež nám podle názvu nastiňuje vývoj britského impéria během 18. století. Autor je profesorem na historických mezinárodních vztahů na katedře politických a mezinárodních studií na univerzitě v Cambridgi. Kniha je rozdělena osmi kapitol chronologicky podle let, které se dělí na další podkapitoly. Zaobírá se aspekty z dějin britské domácí a zahraniční politiky, vojenských a diplomatických. Práce je doplněna ilustracemi a mapami.¹⁰ Podobným dílem se stává i kniha od Jamese Lawrence *The Rise and Fall of The British Empire*, která však pro naše období není tolik podrobná. Autor se v ní zabývá časovým úsekem od 16. století až po 90. léta 20. století.¹¹

Ekonomickými aspekty našeho badání se zaměřuje kniha *Trade and Peace with Old Spain 1667–1750, A Study of the Influence of Commerce on Anglo – Spanish Diplomacy in the First Half of the Eighteen Century*, kterou vydal Jean O. McLachlan v roce 2015, a která původně vyšla v roce 1940 pod univerzitou v Cambridge. Publikace využívá archivních

---

⁸ WALTER, R. – ROBINS, B., *Voyage Round the World in the Years 1740–1748 by George Anson, Commander in Chief of a Squadron of His Majesty's Ships, Sent upon an Expedition to the South-Seas*, London, 1748. Můžeme nahlédnout i na novější díla této cesty kolem světa MASEFIELD, J., *A Voyage Round the World in the Years 1740–4 by Lord Anson*, London, 1911; A také zde WILLIAMS, G., *The Prize of All the Oceans*, New York, 1999.

⁹ HARDING, R., *The Emergence of Britain's Global Naval Supremacy: The War of 1739–1748*, Woodbridge, 2010.

¹⁰ SIMMS, B., *Three Victories and a Defeat: The Rise and Fall of the First British Empire, 1714–1783*, London, 2017.

¹¹ LAWRENCE, J., *The Rise and Fall of The British Empire*, New York, 1994.

dokumentů ze španělských a britských zdrojů a snaží se nám představit vývoj obchodních záležitostí mezi Španělskem a Velkou Británií.¹² Podobnou práci je i článek *Domestic politics and the escalation of commercial rivalry: Explaining the War of Jenkin's Ear, 1739–48*, který nám představuje důvody války v ekonomickém prostředí.¹³

Na působení *vice admirála Vernona* v zámoří můžeme využít publikaci od Douglase Forda *Admiral Vernon and the Navy*, která popisuje jeho život před, během a po jeho tažení do Karibiku.¹⁴

Válku o rakouské dědictví nám popisuje hned několik publikací. Využili jsme knihy Reeda Browninga *The War of the Austrian Succession* a od M. S. Andersona *The War of Austrian Succession 1740–1748*. Knihy nám popisují vývoj válek o rakouské dědictví ve všech oblastech Evropy, kde se konflikty odehrávaly. Kniha je členěna do podkapitol, které jsou seřazeny chronologicky podle let. V českém jazyce můžeme využít článku profesora Aleše Skřivana *Války o rakouské dědictví, 1740–1748* v časopise *Historický obzor*.¹⁵

O průběhu války v oblasti Ameriky se zabývají regionální autoři. Několik článků o válce mezi Floridou a Georgií a jejím průběh můžeme nalézt v časopise *The Georgia Historical Quarterly*. Ten začal publikovat již od roce 1917.¹⁶ Mezi další časopisy můžeme zařadit *Hispanic American Historical Review*. Časopis se ve Státech zabývá studiem latinskoamerické historie a kultury. Mohli bychom i využít článek od Ogelsbyho *England vs. Spain in America, 1739-1748: the Spanish Side of the Hill*, ve které se autor zabývá válkou pohledem ze španělské strany.¹⁷

Práci jsem se rozhodl doplnit i obrazovým materiálem K tomu jsem využil knihu z edice *Český cestovatel Tygři sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18.–19. století*, jež vydali

---

¹² MCLACHLAN, J. O., *Trade and Peace with Old Spain 1667–1750, A Study of the Influence of Commerce on Anglo – Spanish Diplomacy in the First Half of the Eighteen Century*, Cambridge, 2015.

¹³ YOUNG, P. T. – LEVY, J. S., *Domestic Politics and the Escalation of Commercial Rivalry: Explaining the War of Jenkin's Ear, 1739–48*, in: *European Journal of International Relations*, Vol. 17, New Brunswick, 2010. s. 209–232.

¹⁴ FORD, D., *Admiral Vernon and the Navy, A Memoir and Vindication, Being An account of the Admiral's Career at Sea and in Parliament, with Sidelights on the Political Conduct of Sir Robert Walpole and His Colleagues, and a Critical Reply to Smollett and other Historians*, London, 1907.

¹⁵ BROWNING, R., *The War of the Austrian Succession*, New York, 1993; ANDERSON, M. S., *The War of Austrian Succession, 1740–1748*, London, 1995; SKŘIVAN, A., *Války o rakouské dědictví, 1740–1748*, in: *Historický obzor*, roč. 12, č. 1/2, 2001, s. 2–9.

¹⁶ BAINÉ, R. E., *General James Oglethorpe and the Expedition Against St. Augustine*, in: *The Georgia Historical Quarterly*, Vol. 84, No. 2, 2000, s. 197–229; CATE, M. D., *Fort Frederica and The Battle of Bloody Marsh*, in: *The Georgia Historical Quarterly*, Vol. 27, No. 2, 1943, s. 111–174.

¹⁷ OGELSBY, J. C. M., *England vs. Spain in America, 1739–1748: the Spanish Side of the Hill*, in: *Historical Papers Communications Historiques*, Vol. 5, No. 1, 1970, s. 147–157; Z jeho dalších článků jsme mohli využít OGELSBY, J. C. M., *Spain's Havana Squadron and the Preservation of the Balance of Power in the Caribbean, 1740–1748*, in: *The Hispanic American Historical Review*, Vol. 49, No. 3, 1969, s. 473–488.

Jacques Marseille a Vicente Echegaray. Z francouzského originálu to v roce 2017 přeložil František Kuník. Kniha nám představuje nejznámější námořní velitele během 18. a 19. století. Pro naši práci je důležitá, protože v ní můžeme naléznout nespočet obrazového materiálu, kterou jsem využil v obrazové příloze na konci této práce.¹⁸

1.3. Metody práce a kladené otázky

V předložené práci bylo využito několik metod historického zkoumání. Jednou z nich je metoda přímá, kdy jsem vyzkoumal a následně popsal britské tažení v zámoří podle dostupných pramenů. Jednalo se o vzpomínky britského námořnictva od Roberta Beatsona. Ty jsem pak mohl porovnat s dílem od Williama Biggse, který popsal ty samé události. V tomto případě by se jednalo o metodu komparativní.

Jaké otázky si můžeme klást při výzkumu dané problematiky? Jaký byl vztah mezi Španělskem a Velkou Británií před vypuknutím války? Co jejich vztah ovlivňovalo? Proč nakonec v válce došlo? Jaké byly její příčiny? V jakých částech světa námořní válka probíhala? Jaké osobnosti se konfliktu účastnily? Kde probíhala válečná tažení v oblasti Západní Indie? Jaký úspěch měli Britové při svém tažení do Západní Indie? Jaký konflikt ovlivnil vývoj války o Jenkinsovo ucho? V jaké době se přesunuly hlavní boje do Evropy? Na jakých bojištích v Evropě se odehrával spojený konflikt válek o rakouské dědictví a Jenkinsova ucha? Jaké vztahy měla a s kým Velká Británie válčila v Evropě? Kdo byl kromě Španělska jeho úhlavním nepřítelem? Kdo se naopak přidal na stranu španělského království Filipa V. a Alžběty Farnese? Probíhal konflikt někde jinde než v Evropě a na americkém kontinentu? Jak byly války ukončeny? Od kdy probíhala mírová jednání? Jaký mír tento boj ukončil a co všechno jím bylo vyřešeno? Otázek k tomuto tématu a k této problematice můžeme vypsát mnoho. V této práci se je pokusím zodpovědět.

1.4. Struktura práce

Předkládaná diplomová práce je rozdělena do osmi částí, včetně úvodu a závěru. Tou první částí je tento úvod, ve kterém charakterizuji cíle této práce, časové vymezení, přehled dosavadní literatury, která se zabývá zkoumaným obdobím, a metodami postupu práce. Následující části

---

¹⁸ MARSEILLE, J. – ECHEGARAY, V., *Tygrí sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18. – 19. století*, Praha, 2017.

se týkají průběhem konfliktu. Jsou chronologicky seřazeny podle časové posloupnosti od prvních let války až k jejímu konci.

Ve následující kapitole shrnuji britsko-španělské vztahy před samotným konfliktem, časově vymezené na léta 1713–1739. V této době nám vznikla většina příčin budoucích válek. V rovině obchodní to bylo právo *asiento* a možnost jednou ročně vyslat britskou loď s nákladem do španělských kolonií. Během tohoto období se podíváme i na britsko-španělské námořní konflikty, které se během období staly, především o válku aliance čtyř proti Španělsku a britsko-španělský boj ve 20. letech. 18. století. Ty byly způsobeny obchodní rivalitou a snahami Španělska o získání území v Itálii.

Třetí kapitola nám představuje hlavní příčiny konfliktu. Zajímat nás bude známá aféra kapitána Roberta Jenkinse a obchodní rivalita mezi zeměmi, která z velké části zapříčinila vypuknutí této války. Podíváme se zde i na první bojové operace, především na britské tažení admirála Vernona proti španělskému Portobellu na území dnešní Panamy na podzim roku 1739.

Válečný rok 1740 v zámoří, a také v Evropě, popisují v kapitole čtvrté. Budu se zde zabývat prvním tažením na španělskou Cartagenu, cestou George Ansona kolem světa a vývojem střetnutí Španělska a Velké Británie na území Severní Ameriky. Nastíním i přípravy válečných flotil soupeřících států v Evropě a vypuknutí dalšího válečného konfliktu, který později pohltil válku o Jenkinsovo ucho.

Nejvýznamnějším bodem celé války, bitvou o španělskou Cartagenu na pobřeží Jižní Ameriky v dnešní Kolumbii na jaře 1741, se zabývá pátá kapitola. V zámoří se zde dále budu zabývat i invazí na ostrov Kuba a na panamské pobřeží v roce 1742. V evropském prostředí se v kapitole zaměřím na vývoj rakouských válek, především první slezské války, a pomalým začleňováním Španělska a Velké Británie do evropských záležitostí.

Šestá část mapuje vývoj války v letech 1743 až 1745, kdy se již velká část bojových operací přesunula také do Evropy a splynula s válkami o rakouské dědictví, které námořní válku v zámoří zastínily. V zámoří se podívám na britské tažení na caracaské pobřeží nebo na obsazení francouzského Louisburgu v roce 1745. V Evropě se budu zabývat začleněním Velké Británie do bojů v Jižním Nizozemí, vývojem druhé slezské války v oblasti střední Evropy, válečnými taženími na Apeninském poloostrově, námořními bitvami v oblasti Středozemního moře či jakobitským povstáním ve Velké Británii v roce 1745.

Sedmá část popisuje poslední boje válečného konfliktu a cestu k nastolení mírového uspořádání, jak pro válku o Jenkinsovo ucho, tak pro rakouské dědictví. Shrnu zde poslední tři

roky válečného konfliktu. V zámořských oblastech se podívám na boje Velké Británie a Francie v Indii či poslední britské výboje kapitána Knowlese proti Španělům v posledním roce válečného konfliktu. V evropském prostředí se podívám na poslední válečná tažení v Jižním Nizozemí a Středomoří. Kapitulu ukončím jednáním a následným vyhlášením konečného míru v Cáchách.

Poslední, osmou, kapitolou je samotný závěr, ve kterém shrnuji celou práci a odpovídám na kladené otázky, které jsou položeny v samotném úvodu této práce. Budu se zde zabývat i potencionálním rozšířením celé práce. Kam by se dál mohla vyvíjet a jaké části by se mohly dále rozšířit.

2. Vztahy Španělska a Velké Británie na evropském poli v letech 1713–1739

Pro nadcházející konflikt je pro nás důležitý vývoj britsko-španělských vztahů od konce války o španělské dědictví až do konce 30. let. 18. století. Během této doby došlo mezi oběma státy k několika válečným střetnutím, ať se jednalo o válku čtyř aliance v letech 1718–1720, nebo britsko-španělskou válku v letech 1727–1729. V tomto období jsou britsko-španělské vztahy charakterizovány tradiční obchodní rivalitou na evropském poli a v zámoří, a dále pak španělskými tendencemi krále Filipa V. a především jeho druhé manželky Alžběty Farnese o znovuoživení ztracených pozicí na Apeninském poloostrově, proti kterému Británie několikrát zasahovala.

2.1. Situace ve Velké Británii a Španělsku po válkách o španělské dědictví

Mírem v Utrechtu 11. dubna 1713¹⁹ a Rasttatu 6. března 1714²⁰ byly ukončeny války o španělské dědictví. Roku 1700 zemřel poslední španělský habsburský panovník, Karel II, aniž by zanechal dědice. O španělský trůn se následně ucházel Karel, mladší syn císaře Leopolda I., kterého podporovala Velká Británie a Spojené nizozemské provincie. Druhým kandidátem byl vnuk Ludvíka XIV, Filip z Anjou. Představitelé námořních mocností se obávali teoretického spojení Francie a Španělska pod bourbonskou vládou. Ve válce došlo k řadě bitev, například v roce 1709 k bitvě u Malplaquetu, která je považována za nejkrvavější konflikt 18. století. Poté však na obou stranách soupeřících zemí docházelo k čím dál tomu větší vyčerpanosti a následně byly započaty jednání o míru. Tomu pomohly především volby v Británii, kde vyhráli protiválečně naladěni toryové, do jejichž čela se dostal Robert Harley. Vláda následně začala připravovat jednání k předběžné mírové smlouvě s Francií. Druhým případem se stala smrt císaře Josefa I. Jeho úmrtí způsobilo, že se Karel²¹ stal i panovníkem ve střední Evropě. V tomto případě jeho nástup na španělský trůn znamenal narušení evropské mocenské rovnováhy, stejně jako v případě Francie a Španělska.²²

---

¹⁹ Mírová smlouva uzavřena mezi Velkou Británií, Nizozemím a Francií.

²⁰ Mírovou smlouva mezi císařem Karlem VI. a Francií.

²¹ Jako císař byl titulován jako Karel VI. a Karel III. jako král španělský.

²² SIMMS, B., *Three Victories and a Defeat: The Rise and Fall of the First British Empire, 1714–1783*, London, 2007, s. 44–76; HARDING, *The Emergency of Britain's Global Naval Supremacy, The War of 1739–1748*, Woodbridge, *The Birth of a Great Power System*, New York, 1994, s. 2–3.

Jednoznačným výsledkem nastoleného míru bylo dělení španělského území. Území samotného Španělska získal Filip z Anjou.²³ K němu patřila i všechna zámořská teritoria. Musel se však vzdát některých území v Evropě. Nejlépe ze smlouvy vyšla Velká Británie. Došlo k potvrzení protestantského nástupnictví v zemi, od Španělska získala Gibraltar a ostrov Menorku ve Středozemním moři a obdržela právo *asiento*, monopol na dovoz afrických otroků do španělských kolonií v Americe. Velké Británii bylo uděleno i takzvané *navio de permiso*. To znamenalo, že může jednou ročně vyslat loď s nákladem zboží do Portobella a dále do španělských kolonií v Americe. Španělské území se zmenšilo v oblasti Apeninského poloostrova. Pod rakouskou správu se dostalo Neapolské království, Sardinie, španělské enklávy na toskánském pobřeží a Milánsko. Sicílii získal savojský vévoda. Francie ve Flandrech ztratila města Furnes, Menin, Tournai, a Ypres. Jižní Nizozemí připadlo Rakousku. Savojskému vévodovi Ludvík vrátil Savojsko a hrabství Nice. Francouzi také neměli mít ve vlastním Španělsku a jeho koloniích žádné obchodní východy. Císař uzavřel mír s Francií o rok později. Byly potvrzeny výsledky míru v Utrechtu. Filip V. a Karel VI. mezi sebou mír neuzavřeli.²⁴

V době, kdy již probíhaly pokusy o mírové jednání, Filip V. a spojená španělsko-francouzská armáda se připravovala na obsazení posledních oblastí ve Španělsku. V zemi se stále zdržovala britská armáda i císařská vojska. Poté, co se Filip V. zřekl možnosti nástupu na francouzský trůn, se britská vojska stáhla z Pyrenejského poloostrova, došlo k ukončení okupace Gibraltarů a britské lodě mohly volně připlouvat do španělských přístavů. Císařská vojska opustila území španělské území po mírové smlouvě v Rastattu.²⁵

Ke sjednocení celého území Španělska zbývalo stále území Katalánska, jejichž obyvatelé po odchodu císařských vojsk bojovali proti bourbonskému panovníkovi osamoceně. Katalánci stále dávali přednost císařovi Karlovi VI.²⁶ Při dobytí území Filip využil vojáků, kteří se vraceli z bojů ve Francii, kde byli součástí francouzských sborů.²⁷ Katalánská vzpoura byla v září 1714 potlačena. Dodnes si v Katalánsku připomínají 11. září jako svůj státní svátek, den pádu Barcelony.²⁸

---

²³ Ve Španělsku vládnul jako král Filip V.

²⁴ SIMMS, s. 68–70; HARDING, s. 3–4; LAWRENCE, J., *The Rise and Fall of British Empire*, New York, 1997, s. 59; KODETOVÁ, P., *Soumrak krále slunce: válka o španělské dědictví*, Praha, 2016, s. 256.

²⁵ KODETOVÁ, s. 252, 265.

²⁶ CHALUPA, J., *Dějiny Španělska*, Praha, 2011, s. 257.

²⁷ KODETOVÁ, s. 265.

²⁸ CHALUPA, s. 258.

Během sjednocování země Filipovi zemřela jeho první manželka Marie Luisa Savojská. Její smrt Filipem velmi otrásla a od této doby u Filipa propukla sklíčenost, která ho provázela po zbytek života.²⁹ Novou manželku mu měl nalézt kardinál Julio Alberoni.³⁰ Tou se stala Alžběta Farnese, dědička střeđoitalských zemí. K jejich svatbě došlo již během roku 1714. Alžběta se v dalších letech stala důležitou postavou v politických záležitostech španělské říše.³¹

Politická scéna v otázce války byla v Británii rozdělena. Whigové si přáli pokračování válečného tažení, a naopak toryové si ji již nepřáli. V roce 1710 vyhráli volby toryové. Dalším britským problémem bylo nástupnictví po královně Anně, která zemřela v roce 1714. V roce 1701 byl schválen tzv. Zákon o posloupnosti (*Act of Settlement*), který věnoval pozornost zabezpečení protestantského nástupnictví v zemi. Z následnictví po smrti Viléma, Anny či jejich potomků jsou vyloučeni osoby, které jsou katolického vyznání nebo si za manžela vezmou katolíka. Proto se dědičkou britského trůnu stala Žofie Hannoveruská, dcera Alžběty Stuartovny a Fridricha Falckého, vnučka stuartovského krále Jakuba I. Stuarta. Konkrétně se stal následníkem její syn, kurfiřt Jiří Hannoveruský, protože sama Žofie zemřela dva měsíce před Annou.³² Rozdílný postoj politických stran byl i k novému panovníkovi. Whigové podporovali hannoverskou dynastii. Toryové byli rozděleni, část podporovala Jiřího a část si přála restauraci Stuartovců a nároky Jakuba Stuarta. Nakonec se prosadili whigové a již v září 1714 Jiří I. přicestoval do Británie. Po svém nástupu nechal sestavit novou vládu, ve které měli většinu whigové. V roce 1715 se státními sekretáři stali James Stanhope a Charles Townshend. Někteří toryové však tajně vyjednávali s jakobitským pretendentem. Na přelomu let 1715 a 1716 zasáhlo Velkou Británii jakobitské povstání, které mělo za úkol zbavit trůnu Jiřího I. Na počátku roku 1716 bylo naštěstí povstání potlačeno.³³

Na evropském poli se Británie v prvních letech snažila zabránit konfliktu mezi Rakouskem a Španělskem kvůli územím na Apeninském poloostrově. Oba panovníci mír mezi sebou neuzavřeli. Politika všech vlád v Británii do roku 1739 se vyznačovala nezapojováním do záležitostí na evropském kontinentě. Avšak po jakobitském povstání se snažila o obnovení dřívějších aliancí. V roce 1716 podepsala smlouvy s Rakouskem a Spojenými nizozemskými provinciemi. Mezitím ve Francii zemřel Ludvík XIV. Jeho nástupcem se stal jeho pravnuček,

---

²⁹ GRANADOS, J., *Španělští Bourboni*, Praha, 2012, s. 34.

³⁰ Kardinál Julio Alberoni pocházel z Itálie, kde se dostal do služeb generála z Vendome. Díky němu se dostal na dvůr Filipa V., kde se posléze stal jeho rádcem a kardinálem. Alberoni během následujících let prosazoval návrat italských oblastí ke Španělsku. VESNITCH, M. R., *Cardinal Alberoni: An Italian Precursor of Pacifism and International Arbitration*, in: *The American Journal of International Law*, Vol. 7., No. 1, 1913, s. 53–54.

³¹ *Memoirs of Elizabeth Farnese: The Present Queen Dowager of Spain*, London, 1746.

³² KOVÁŘ, M., *Velká Británie v éře Roberta Walpola*, Praha, 2004, s. 16.

³³ SIMMS, s. 65–106.

pětiletý Ludvík XV. Proto byla vytvořena regentská vláda pod patronací vévody orleánského. V případě, kdyby malý Ludvík zemřel, vévoda by se stal francouzským králem. Jeho sekretář Dubois se v Haagu sešel tajně se Stanhopenem. Ze setkání vzešla francouzsko-britská dohoda o spolupráci proti narušení utrechtského mírového systému. V lednu 1717 se k alianci Velké Británie a Francie připojily Spojené nizozemské provincie a tím vznikla aliance tří.³⁴

2.2. Válka aliance čtyř proti Španělsku

Ve Španělsku stále přetrvávaly tendence o navrácení ztracených území. Následovníky těchto pohnutek byl především španělský kardinál Alberoni a také druhá manželka Filipa V., Alžběta Farnese. Ta chtěla navrátit pod španělskou správu dřívější italské državy a získat Parmu a Toskánsko pro svého syna, kterého měla s Filipem V.³⁵ V otázce vztahů s Velkou Británií to bylo jiné. Alžběta a celý panovnický dvůr se snažily zvýšit obchod a s Británií uzavřeli v letech 1715 a 1716 několik obchodních smluv.³⁶

Ve stejnou dobu vznikala myšlenka o uzavření aliance mezi Británií, Francií, Spojenými nizozemskými provinciemi, Rakouskem a Španělskem. Jednalo o tzv. Stanhopeův mírový plán pro jih, který vypracovala britská a francouzská diplomacie. Karel VI. a savojský vévoda si měli vyměnit Sardinii a Sicílii, Karlovi by byly uznány tituly v Itálii a také se měl vzdát nároků na španělský trůn. Naopak Španělsko mělo po smrti vévody získat území Parmy, Piacenzy a Toskánska pro syna Alžběty Farnese. Karel s tím teoreticky souhlasil, avšak ve Španělsku se tento plán neuchytil. Mocenské tendence Filipa, Alžběty a Alberoniho byly větší.³⁷

Španělé se již na počátku roku 1717 připravovali na válečné operace. Již během tohoto léta se jednotky španělského království přesunuly na ostrov Sardinii, kterého se zmocnily. Ve Velké Británii se Stanhope snažil válce mezi Rakouskem a Španělskem zabránit. Mohlo by to podkopat obchodní styky, která ostrovní mocnost se Španělskem měla. Po španělském útoku na Sardinii však Stanhope musel zakročit. Důležité především bylo, aby císař ukončil válku s Osmanskou říší. K tomu došlo v červenci 1718 mírem v Passarowitz. Tím si císař uvolnil ruce a mohl se zabývat situací na Apeninském poloostrově.³⁸

---

³⁴ Tamtéž, s. 115.

³⁵ Prvními v pořadí na španělský trůn byly Filipovy děti z jeho prvního manželství. Jmenovitě starší Ludvík a následně mladší Ferdinand.

³⁶ HARDING, s. 5.

³⁷ SIMMS, s. 136–137.

³⁸ SIMMS, s. 137–138; HARDING, s. 6; *Memoirs of Elizabeth*, s. 44–45.

Británie a Španělsko stále ale nebyly ve válce. Dne 2. srpna 1718 Karel VI. přistoupil k alianci tří a tím vznikla aliance čtyř, Velké Británie, Francie, Spojených nizozemských provincií a Rakouska. Mezitím Královské námořnictvo pod velením admirála Bynga zaútočilo na španělskou flotilu 11. srpna 1718 u mysu Passaro na jihovýchodě Sicílie. Admirál Španěle porazil. V Londýně to vyvolalo nadšení, avšak opozice, kterou vedl Walpole, upozorňovala na to, že toto vítězství může ovlivnit negativně obchod ve španělských teritoriích. Stanhope a vláda na to reagovala vytištěním letáků, že obchod negativně ovlivní posílení Španělska ve oblasti Středomoří.³⁹

K oficiálnímu vyhlášení války mezi Británií a Španělskem došlo v prosinci 1718. Francie a císař se přidali v lednu 1719 a Nizozemí v srpnu téhož roku. Francie tři měsíce po vyhlášení války zaútočila na Španělsko ze severu, které byla podpořena operací Britů v Galicii. Královské námořnictvo porazilo jednotky Filipa V. v několika bitvách v západním Středomoří a císař operoval na Apeninském poloostrově. Madridský dvůr se během roku 1719 rozhodl podpořit jakobitského pretendenta Jakuba, aby se vylodil ve Skotsku a pokusil se zbavit trůnu britského panovníka, Jiřího I. K tomu naštěstí nedošlo, neboť se loď, na které se pretendent plavil, dostala do bouře a do Skotska se ani nedostala.⁴⁰

Veškeré nezmary, které Španělsko ve válce postihly, byly dány za vinu kardinálovi Alberonimu. Dne 5. prosince 1719 kardinál obdržel dopis. V něm stálo, že se již nikdy nesmí zúčastnit žádných konferencí, schůzí a předstoupit před členy královské španělské rodiny. Také v dopise bylo napsáno, že musí opustit Madrid do osmi dní a území pod správou španělského království do tří týdnů.⁴¹

Mírová smlouva v Haagu 1720 ukončila válku aliance čtyř. Ukončení konfliktu bylo zpečetěno v únoru 1720. Dohoda potvrdila dřívější ujednání. Císař se měl vzdát ambicí ve Španělsku, Filip V. naopak v Jižním Nizozemí a Itálii, s výjimkou Parmy, Piacenzy, ve kterém získal nástupnictví španělský don Carlos. Situaci v Parmě měly hlídat neutrální švýcarské jednotky. Císař a savojský vévoda si vyměnili Sardinii a Sicílii. Další rakousko-španělské záležitosti měly být projednávány na kongresu v Cambrai v roce 1724.⁴²

---

³⁹ SIMMS, s. 139–140; *Memoirs of Elizabeth*, s. 50–51, 53.

⁴⁰ SIMMS, s. 141.

⁴¹ *Memoirs of Elizabeth*, s. 52.

⁴² SIMMS, s. 141.

2.3. Britsko-španělský konflikt v letech 1727–1729

Pro Británii nové desetiletí nezačalo dobře. V roce 1720 došlo k propadu na burze jihomořské společnosti a velký počet lidí tím přišel o velké množství peněz. Situace v zemi vyvolala protesty proti vládě. V dalších volbách, které se konaly, vyhráli opět whigové a Robert Walpole usedl do křesla premiéra na dlouhých 20 let. Na španělském trůně stále přetrvává myšlenka na znovudobytí italských oblastí. V roce 1724 Filip V. nečekaně abdikoval a po něm nastoupil jeho syn Ludvík I. Ten dlouho nevládl, neboť ještě toho roku zemřel. Filip byl pak nucen vrátit se na trůn.⁴³

K dalšímu napětí došlo mezi Británií a Španělskem ve druhé polovině 20. let. 18. století. Během roku 1725 uzavřelo Španělsko a Rakousko několik společných smluv. Oba panovníci se zřekli nároků na své trůny. Rakousko přislíbilo nasadit válečné síly k získání držav na Apeninském poloostrově a Gibraltar a pomoci Španělsku při boji proti Británii. Madrid přislíbil dodat finanční subsidia, uznal Pragmatickou sankci a rakouská východoindická společnost v Ostende získala práva obchodovat se španělskými přístavy. Toto ujednání se do historie vtisklo jako první vídeňská smlouva z roku 1725. Rakousko následně uzavřelo smlouvu s Ruskem a Pruskem. Vytvořila se i hannoverská aliance Velké Británie, Francie, Nizozemí, Hannovera, Dánska a Švédska. Británie, která se bála tohoto spojení, vyslala do Středomoří, Baltu a do Nového světa své námořní jednotky.⁴⁴

Britské loďstvo admirála Francise Hosiera, které bylo posláno v dubnu roku 1726⁴⁵ do Karibiku, začalo blokovat španělské lodě v přístavu Portobello, které měly přivést do Španělska drahé kovy.⁴⁶ Blokáda pokračovala celých šest měsíců, avšak to bylo všechno. Již na počátku roku 1727 z přístavu odjela španělská loď do Evropy. Důsledkem této výpravy byl i velký počet

---

⁴³ SIMMS, s. 159–182; CHURCHILL, W. S., *Dějiny anglicky mluvících národů, Věk revoluce, třetí díl*, Praha, 1999, s. 94.

⁴⁴ SIMMS, s. 184.

⁴⁵ Tamtéž, s. 198.

⁴⁶ O přítomnosti Hosiera v Portobellu v dopise mezi Ayscoughem a koncilem obchodu a plantážnictví z července 1726. „*He has taken our South Sea ship out of the harbour of Portobell, and gott money for all the goods that were on board, and has given the Spanish Governour to understand that the galleons are not to stir from thence till he has further orders from our Court.*“, in: *'America and West Indies: July 1726, 11–20'*, in: *Calendar of State Papers Colonial, America and West Indies: Volume 35, 1726–1727*, eds. HEADLAM, C. – NEWTON, A. P., London, 1936, s. 115–122. British History Online <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/colonial/america-west-indies/vol35/pp115-122>, accessed 10 August 2019.

úmrtí. To bylo způsobeno tropickými nemocemi.⁴⁷ Sám admirál Hosier zemřel v roce 1727 na zástavu srdce.⁴⁸

Na evropském poli se Španělsko snažilo získat Gibraltar. Ještě před útokem na něj zrušilo v prosinci 1726 obchodní práva Britů se španělskými koloniemi.⁴⁹ V únoru roku 1727 Španělé obléhat Gibraltar z moře. Co se týče pořadí, bylo to celkově třinácté obléhání Gibraltarů. Britové na to odpověděli protiútokem. K oficiálnímu vyhlášení války mezi oběma státy však nedošlo. Boje skončily až v červnu 1727 vítězstvím na straně Velké Británie.⁵⁰

Mírová jednání probíhala již od roku 1728. V březnu téhož roku se obě strany sešly na jednání v El Pardu.⁵¹ Britské loďstvo se mělo stáhnout ze španělských vod v Evropě a také v oblasti Ameriky. Naopak Španělsko mělo ukončit útok na Gibraltar. Tyto požadavky odsouhlasil britský velvyslanec v Madridu, Benjamin Keene.⁵² Po diskusích v Londýně se obě strany sešli ve francouzském městě Soissons. Zde strany jednaly téměř celý rok.⁵³

Výsledkem jednání se stala konečná mírová dohoda, která byla podepsána 9. listopadu 1729 mezi Velkou Británií, Francií a Španělskem v Seville. V té bylo zakotveno, že Španělsko uznává britskou kontrolu Gibraltarů. Došlo také k obnovení britských obchodních práv ve španělských vodách a ke zrušení práv rakouské východoindické společnosti. V tomto posledním kroku viděl Walpole oslabení Rakouska na mezinárodní scéně a jednoduššímu připoutání císaře k Británii. Britové spolu Francií podpořili madridské ambice v Itálii, kde především Alžběta Farnese toužila po vévodstvích Parma a Piacenza pro svého syna dona Carlose. Británie také uznala pragmatickou sankci, což se ale nelíbilo francouzskému dvoru.⁵⁴

---

⁴⁷ Během výpravy padlo až 4750 osob. CLODFELTER, M., *Warfare and Armed Conflicts: A Statistical Encyclopedia of Casualty and other Figures, 1492–2015*, 4th ed., McFarland, 2017, s. 75.

⁴⁸ BEATSON, R., *A Political Index to the Historie of Great Britain & Ireland, or, a Complete Register of the Hereditary Honours, Public Offices, and Persons in Office: from the Earliest Periods to the Present Time*, London, 1806, s. 6.

⁴⁹ SIMMS, s. 198

⁵⁰ Více o dobývání Gibraltarů SAWYER, F., *History of Gibraltar and of its Political Relation to Events in Europe, from the Commencement of the Moorish Dynasty in Spain to the Last Morocco War; with Original and Unpublished Letters from the Prince of Hesse, Sir George Eliott, the Duc de Crillon, Collingwood, and Lord Nelson, And an Account of the Fourteen Sieges the Rock has Sustained since it Became a Fortress*, London, 1862, s. 182–214.

⁵¹ El Pardo je královský palác nedaleko Madridu.

⁵² Benjamin Keene byl vyslancem Velké Británie v Madridu.

⁵³ HARDING, s. 6; SIMMS, s. 210–211.

⁵⁴ SIMMS, s. 212.

2.4.30. léta a válka o polské nástupnictví

Císaři se nelíbilo povolení k obsazení italských panství španělskými vojáky a hned po uzavření sevillské smlouvy vyslal do Itálie své vojsko. Tato další napjatá situace byla vyřešena v roce 1731. V lednu byla podepsána tzv. druhá vídeňská smlouva, tentokrát mezi Rakouskem a Velkou Británií. Rakousko přijmulo zánik společnosti v Ostende a vyslání španělský vojsk do Parmy a Piacenzy. Británie smlouvou garantovala pragmatickou sankci.⁵⁵

Francie také byla přizvána k podepsání smlouvy, ale kardinál Fleury však bral druhou vídeňskou smlouvu jako zradu od Velké Británie. Obrátil se proto na Španělsko a v roce 1733 španělští a francouzští Bourboni uzavřeli tzv. první bourbonský rodinný pakt. Těmito smlouvami bylo také ukončeno spojení Velké Británie a Francie, které trvalo od roku 1716.⁵⁶ Za následek to mělo i zhoršení obchodních vztahů mezi nimi. Francie měla se Španělskem silný obchodní styk. V letech 1732–1737 francouzské zásahy v Cádizu snižovali britský obchod.⁵⁷

V roce 1733 se v Evropě schylovalo k dalšímu konfliktu mezi mocnostmi. V únoru 1733 zemřel polský panovník August II. Na pozici nového krále usilovali dva kandidáti. Prvním z nich byl francouzský kandidát, Stanislav Leszczyński.⁵⁸ Ten byl oficiálně prohlášen nástupcem polským parlamentem v září téhož roku. Druhým kandidátem se stal saský kurfiřt. Rusko na Polsko zaútočilo a Leszczyńského vyhnalo do Pruska.⁵⁹

Boj započal i na Apeninském poloostrově, kde se rakouské jednotky střetly s francouzskými v Parmě. Don Carlos, syn Filipa V. Španělského, převzal kontrolu nad Neapolí a jižní Itálií, kterou rakouská monarchie kontrolovala od míru v Utrechtu. Když se španělské jednotky vylodily v Mantově, Karel VI. začala apelovat na Británii, aby jim pomohla v bojích proti Francii a Španělsku především v oblasti Středomoří na základě ujednání smlouvy z roku 1731. V Londýně se ministerští představitelé do války nepouštěli. Boj se následně přetvořil spíše v konflikt Francie s ostatními velmocemi. Předběžný mír byl uzavřen v roce 1735, ale ke konečnému došlo až v roce 1738 smlouvou ve Vídni. August byl prohlášen polským králem, Leszczyński získal Lotrinsko, František Štěpán Lotrinský za to získal Toskánsko. Don Carlos získal neapolskou a sicilskou korunu a Parma připadla Rakousku.⁶⁰

---

⁵⁵ Tamtéž, s. 219.

⁵⁶ Tamtéž, s. 220–221.

⁵⁷ YOUNG – LEVY, s. 214.

⁵⁸ Stanislav Leszczyński byl již králem Polska v letech 1704–1709.

⁵⁹ SIMMS, s. 231.

⁶⁰ Tamtéž, s. 243.

Ve třicátých letech rostlo napětí mezi Španělskem a Portugalskem. Zdroj problému se nacházel v koloniích v oblasti Rio de Plata v Jižní Americe. Sporem se staly nevyřešené hranice mezi jednotlivými koloniemi. Napětí následně vypuklo v otevřenou válku v letech 1735–1737, která byla součástí válek o polské nástupnictví. Skončila na nátlak evropských velmocí v roce 1737 ve prospěch Portugalska.⁶¹

Situace mezi Velkou Británií a Španělskem se během let 1732–1737 stabilizovala. Pomohla tomu neutrální pozice námořní velmoci během válek o polské nástupnictví. Koncem roku 1737 se však situace jejich vztahů začala opět zhoršovat. Důvodem byla krize na poli obchodním a roztržka britských obchodníků nad chováním španělských kapitánů během kontrol britských plavidel v zámoří. Tyto zámořské konflikty pak pomalu dovedly země k válečnému střetnutí.⁶²

---

⁶¹ HARDING, s. 32; CLODFELTER, s. 137.

⁶² CHURCHILL, s. 98–99.

3. Válka o Jenkinsovo ucho, Britové u Portobella

3.1. Příčiny a vypuknutí války o Jenkinsovo ucho

K vyhlášení války Španělsku došlo 23. října 1739 a již před jejím ustanovením do oblastí Karibiku byla vyslána flotila *vice* admirála Edwarda Vernona. Po prvních bojích v zámoří získal Vernon španělské přístavní město Portobello na pobřeží dnešní Panamy. Byl to první úspěch britského námořnictva. Měli bychom se však vrátit k samotným příčinám a vyhlášení konfliktu, jež do historie vstoupil pod názvem válka o Jenkinsovo ucho.

Nejznámější příčinou, a vlastně i historkou této námořní války, byl kapitán Robert Jenkins a kus jeho uříznutého ucha. A kdo to vlastně byl? Kdy se tato událost stala? To se musíme vrátit o osm let zpátky. Robert Jenkins, námořník, kapitán a obchodník, se plavil v roce 1731 na lodi jménem *Rebecca*. V dubnu téhož roku byla jeho loď, jenž se vydala na zpáteční cestu z Karibiku do Británie, nedaleko Havany zadržena španělskou posádkou. Španělé si nárokovali kontrolování plavidel pod vlajkou cizích zemí, která plula jejich teritoriálními vodami v blízkosti pobřeží. Španělé tehdy tvrdili, že při kontrole objevili ilegální zboží, které se údajně Jenkins snažil odvést ze španělského území v Americe. Jenkins a jeho posádka byli zatčeni. Sám kapitán byl poté mučen, dokonce přivázán ke stěženi a jeho náklad byl zkonfiskován Španěly. Následně mu španělský kontrolor nechal uříznout část jeho ucha.⁶³

Jenkins se po události vrátil do Londýna a svůj zážitek se Španěly oznámil králi a parlamentu. Jelikož se jednalo o závažnou věc hlavně pro Jenkinse, v Londýně se stal tak trochu terčem posměchu. O incidentu, který se Jenkinsovi stal v dubnu roku 1731, se ale velmi nemluvilo. Jedinou zmínkou, která se objevila na veřejnosti, byl krátký článek v měsíčníku *The Gentleman's Magazine*.⁶⁴

O sedm let později, v roce 1738, kapitán Robert Jenkins svoji příhodu zopakoval před sněmovnou. Jako důkaz nevraživosti Španělů donesl před zasedání kus uříznutého ucha

---

⁶³ SIMMS, s.247; LAWRENCE, s. 59.

⁶⁴ *The Gentleman's Magazine* byl měsíčník, který se začal vydávat v lednu 1731. Časopis existoval téměř 200 let. Poslední číslo vyšlo v roce 1907. Krátký popis, který v časopisu vyšel v červnu 1731, zněl: „*The Rebecca, Capt. Jenkins, was taken in her passage from Jamaica, by a Spanish Guarde Costa, who put her people to the torture; part of which was, that they hang'd up the Capt. three times, once with the Cabin-boy at his feet; they then cut off one of his Ears, took away his candles and instruments, and detain'd him a whole day. Being then dismissed, the Captain bore away for the Havana, which the Spaniards perceiving stood after her, and declared, that if she did not immediately go for the Gulf, they would set the Ship on fire; to which they were forced to submit, and after many Hardships and Perils arrived in the River Thames, June 11. The Captain has since been at Court and laid his case before his Majesty.*“ In: *The Gentleman's Magazine*, Vol. 1, London, 1731, s. 265.

naloženého v lahvi. Britské ministry tato událost velmi pobouřila. Především ale z důvodu dalších stížností, které se v tuto dobu objevovaly na britské politické scéně.⁶⁵

A tím se dostáváme k hlavní příčině této námořní války. Tou hlavní rozbuškou celého konfliktu byly britsko-španělské obchodní spory, především v oblasti Západní Indie. Španělsko mělo již od 16. století v Americe své panství, do kterého postupně pronikaly další evropské státy, jako Británie, Francie a Spojené nizozemské provincie. Jak již víme, po válkách o španělské dědictví získala Velká Británie tzv. *asiento*, což bylo právo na dovoz otroků do Ameriky a jednou za rok mohli Britové vyslat loď s nákladem do španělských držav. To však postupem času bylo čím dál více porušováno a četnost vyslaných lodí se zvětšovala. Na počátku 18. století se z Británie stala země se vzrůstající ekonomikou a Španělsko a jeho obchod byl silně zasažen válkou o španělské dědictví. Obě země byly rivalové. Pro Británii byla španělská Amerika zdrojem obchodu, ve kterém chtěla dále pokračovat. Výnosné pro Brity nebylo ani právo *asiento* na dovoz otroků do Ameriky, jak si Španělé mysleli. Jenom během let 1717–1733 došlo k pouze 8 britským plavbám do Nového světa. Dalším problémem byl značný ilegální obchod, protože Španělé měli velké problémy s efektivním řízením obchodu.⁶⁶ Přesto obchod Velké Británie ve Španělsku z přístavů Mahon na Menorce a Gibraltarů mezi léty 1732–1737 vcelku dobře fungoval. Na konci roku 1737 však vypukla další krize v Západní Indii a vztahy mezi panovnickými dvory se horšily. A to i přes podporu Jiřího II. při nastolení vlády dona Carlose v Itálii a neutralitě Velké Británie během války o polské nástupnictví.⁶⁷

V březnu 1738, kdy Jenkins přinesl před sněmovnu kus svého ucha, probíhala v Londýně krize a vztahy obou zemí se začaly čím dál tím více zhoršovat. Obchodníci z Nového světa sepsali petici, ve které si stěžovali na chování španělských jednotek při kontrolách obchodnických lodí. Tu přednesli v polovině března 1738 před Dolní sněmovnou. Jména obchodníků, kteří sepsali petici, můžeme nalézt v publikaci *Journal of House Commons*.⁶⁸ Podle petice a stížností, které přednesly, Španělé narušovali britský obchod již od počátku 30. let, ihned po ukončení britsko-španělské války z let 1727–1729. Jejich lodě byly často

---

⁶⁵ Podobná situace se stala jednomu nizozemskému kapitánovi. Španělé mu uřízli celou dlaň, kterou před ním uvařili a snědli. SIMMS, s. 247–248.

⁶⁶ YOUNG – LEVY, s. 213–214; Více o této problematice můžeme nalézt MCLACHLAN, J. O., *Trade and Peace with Old Spain 1667–1750*, Cambridge, 2015.

⁶⁷ MCLACHLAN, s. 97.

⁶⁸ *Journal of House of Commons, From January the 24th 1737, In the Eleventh Year of the Reign of King George the Second, to April the 25th 1741, In the Fourteenth Year of the Reign of King George the Second*, Vol.23, London, 1803.

kontrolovány španělskými jednotkami, obchod blokovaly a často se stávalo, že zboží bylo z neznámého důvodu zabaveno. Zejména vyzdvihují zkonfiskování 12 lodí v loňském roce.⁶⁹

Mezi ministry se posléze vytvořila vlna protestů a žádostí o rychlé vyhlášení války Španělsku. Samotný premiér Walpole byl však proti vyhlášení války a hned od samého počátku se válce snažil zabránit. Již od podzimu probíhaly rozhovory v Madridu mezi Británií a Španělskem, aby k vyhlášení války nedošlo.⁷⁰ V Madridu vyjednával o dohodě Benjamin Keene, britský vyslanec u španělského dvora. Domluva mezi státy však byla pomalá a prodlužovala se. První návrh vznikl již na počátku září 1738. Dne 9. září bylo potvrzeno první ujednání krále, ve které měl španělský král souhlasit se zaplacením 95 tisíc liber. Návrh se však nelíbil španělským ministrům. Proto diskuse o smlouvě nadále pokračovaly.⁷¹

Nakonec v polovině ledna 1739 došlo ke druhé dohodě. Smlouva je známá jako konvence z El Pardo a byla podepsána v Madridu 14. ledna 1739. Za Británii ji podepsal její vyslanec v Madridu, Benjamin Keene, a za Španělsko ministr don Sebastian la Quadra.⁷² Španělsko se zavázalo zaplatit 95 tisíc liber jako kompenzaci za „okradené“ obchodníky a zkonfiskovaná plavidla. Splatnost pro Madrid bylo určeno datum 25. května 1739. Jihomořská společnost měla naopak zaplatit 68 tisíc liber Španělsku. Společnost byla dlužná zemi peníze z dovozních cel. Tato věc navazovala na dřívější záležitosti z 30. let. Walpole si na chvíli myslel, že by se nadcházející konflikt nemusel odehrát.⁷³

Jak Velké Británii, tak ve Španělsku ale smlouva nevyvolala kladné ohlasy. Vyhlášení konvence Pardo, které mělo zabránit konfliktu bez vyhlášení války, vygenerovalo ještě více peticí a rozhořčení vládních skupin. Před parlament se dostala smlouva v březnu 1739 a vyvolala protesty v obou komorách. Společnost následně odmítla tuto částku Španělům zaplatit. V Madridu se na to samozřejmě dívali negativně, především králi Filipovi V. se to nelíbilo. Podle něj se britská vláda snaží pomocí společnosti získat peníze bez zaplacení této částky. Když nastalo 25. května, částka ze strany Španělska zaplacená nebyla. Šance na mír postupně rapidně klesala. Na počátku června byla deklarace definitivně odmítnuta a Walpole se i přes své protesty uvolil vyřešit konflikt námořní silou.⁷⁴

---

⁶⁹ *Journal of House of Commons*, Vol.23, s. 94–97. Online také zde '*House of Lords Journal Volume 25: November 1739*', in: *Journal of the House of Lords Volume 25, 1737–1741*, London, 1767–1830, s. 426–436. British History Online <http://www.british-history.ac.uk/lords-jrnl/vol25/pp426-436>, accessed 10 August 2019.

⁷⁰ KOVÁŘ, s. 51.

⁷¹ MCLACHLAN, s. 117.

⁷² MOWAT, *A History of European Diplomacy, 1451–1789*, London, 1971, s. 226.

⁷³ HARDING, s.20; SIMMS, s.267; MCLACHLAN, s.119–120.

⁷⁴ HARDING, s. 20–21.

Během toho bylo rozhodnuto o vyslání flotily do Karibiku, aby zde narušila a zničila španělský obchod. K tomu se musel najít někdo, kdo by výpravě velel. Tou osobou se stal *vice* admirál Edward Vernon.⁷⁵

Vernon byl pozván i před samotného krále. Ten ho na jejich schůzce v paláci St. James sám osobně pověřil zničením španělských osad v oblastech Západní Indie. Současně s tím měl ohrozit španělský obchod jakoukoliv metodou. Po jeho zvolení velitelem se začala tvořit flotila, která se co nejdříve měla nalodit směrem do oblastí Západní Indie. K tomu došlo již během červencových dní. Flotila čítala 9 lodí, na kterých se plavilo na 3680 lidí a celkově na 550 děl. Admirál Vernon se plavil na *HMS Burford*. Další lodě byly *HMS Lennox*, *HMS Elizabeth*, *HMS Kent*, *HMS Worcester*, *HMS Stafford*, *HMS Princess Louisa*, *HMS Norwich* and *HMS Pearl*.⁷⁶ Nakonec již v červenci roku 1739 se flotila pod vedením admirála Vernona začala formovat v přístavu na jihu Anglie, odkud následně vyplula do Karibiku. Časopis *The Gentleman's Magazine* o tom krátce informoval 31. července 1739.⁷⁷

V Británii se obávali, že Španělsko podpoří Francie a dodrží závazku rodinného paktu z roku 1733. Kardinál Fleury to však nepotvrdil. Podle britského vyslance v Madridu francouzský vyslanec prozradil, že se Francie přidá ke Španělsku. Toto stanovisko následně Fleury opět odmítl. Následujícího dne ale potvrdil podpoření Španělska v zámoří. O týden později své tvrzení odvolal a odpověděl, že válka by pro ně byla drahá. Britští představitelé byli zmateni. Nakonec 3. srpna 1739 se král rozhodl odvolat Keenea z postu v Madridu.⁷⁸

Na konci září 1739 *vice* admirál Vernon dorazil do Západní Indie, admirál Haddock byl z Británie vyslán se svojí flotilou do oblasti Středoziemního moře, aby blokoval španělské lodě z přístavů v Cádizu či Cartageny⁷⁹ a v Georgii se generál Oglethorpe připravoval na útok na španělskou Floridu. Tehdy se Španělsko na americkém kontinentu rozpínalo na severu od města a pevnosti St. Augustine na Floridě až po Buenos Aires na jihu. Srdcem celého amerického impéria byla oblast Peru, kde se nacházely obrovské stříbrné doly, a Mexiko. V oblasti Karibiku to byla především Kuba.⁸⁰ Během října se v Británii připravovalo oficiální vyhlášení války.

---

⁷⁵ *Vice* admirál Edward Vernon *Vice* o dřívějších záležitostech admirála v publikaci FORD, D., *Admiral Vernon and the Navy, A Memoir and Vindication, Being An account of the Admiral's Career at Sea and in Parliament, with Sidelights on the Political Conduct of Sir Robert Walpole and His Colleagues, and a Critical Reply to Smollett and other Historians*, London, 1907.

⁷⁶ Tamtéž, s. 125.

⁷⁷ „*Vice Admiral Vernon sailed the 20th for the West Indies with 9 Men of War, and a Sloop*“; in: *The Gentleman's Magazine*, Vol. 9., London, 1739, s. 383.

⁷⁸ HARDING, s. 33–34.

⁷⁹ Britské námořní pozice se ve Středoziemním moři nacházely na Gibraltar a na Menorce. Obě tyto oblasti Britové získali během válek o španělské dědictví.

⁸⁰ HARDING, s. 57.

Smlouva mezi Británií a Španělskem z počátku roku válce zabránit nedokázala. Z Madridu se do Londýna vrátil Benjamin Keene a ihned po svém příjezdu se sešel s Walpolem, Newcastlem a dalšími ministry. Na schůzi se dohodli, že králi předloží radu, aby španělskému království vyhlásil válku. Walpole sám byl stále proti tomu. Před parlament byl návrh předložen 11. října 1739. Vévoda z Newcastlu, který byl zastáncem války, se však obával nepřijetí deklarace, protože stále nebyl vytvořen jasný plán vojenských tažení. V následujících dnech vláda návrh přijala a v úterý 23. října 1739 byla válka oficiálně vyhlášena.⁸¹

Podle *Journal of House of Commons* se 15. listopadu 1739 výjimečně sešla sněmovna. Vláda chtěla dohlédnout na postup ve válce. Ve sněmovně vystoupil i sám král Jiří II. se svým proslovem o nadcházející válce proti Španělsku.⁸²

3.2. Situace v zámoří 1739

3.2.1. La Guaira

V době, kdy se domlouvalo v Británii oficiální vyhlášení války, *vice* admirál se svojí flotilou dorazil do oblasti Západní Indie. První britským útokem na španělské území v Americe bylo na pevnost La Guaira.⁸³ Na počátku října 1739 admirál Vernon, který se usídlil na Jamajce v přístavu Royal, vyslal na výpravu tři lodě pod velením kapitána Thomase Waterhouse. Ten měl za úkol prozkoumat španělské obchodní trasy mezi přístavy La Guaira na pobřeží Venezuely a Portobello na území dnešní Panamy. Waterhouse objevil při svém průzkumu několik malých lodí u La Guaira a rozhodl se na ně zaútočit, přestože k tomuto rozkaz nedostal. Španělé se zpočátku vůbec nebránili. To ale bylo v plánu místního guvernéra. Vyčkávali, až budou britské lodě na dostřel. Střelba trvala celé tři hodiny a během toho britské lodě ničeho nedokázaly. Waterhouse se proto rozhodl ke stažení.⁸⁴ K tomuto útoku došlo 22. října 1739, den před oficiálním vyhlášením války.⁸⁵ Ke druhému útoku na přístav La Guaira během války o Jenkinsovo ucho došlo až v roce 1743.⁸⁶

---

⁸¹ Tamtéž, s. 55–56.

⁸² Celý jeho proslav můžeme nalézt ve vydání *Journal of House of Commons*, Vol. 23, s. 382–383.

⁸³ La Guaira byl bohatý přístav na caracaském pobřeží, dobře chráněný třemi pevnostmi. BIGGS, s. 5.

⁸⁴ BIGGS, s. 5.

⁸⁵ K oficiálnímu vyhlášení války došlo 23. října 1739.

⁸⁶ Více o útoku v kapitole 6.1.2.

3.2.2. Portobello

První oficiálním útokem, který se *vice* admirál Vernon rozhodl podniknout, bylo dobytí přístavu Portobello. Chtěl tak odčinit porážku Británie z 20. let. 18. století, kdy se snažili přístav poprvé oblehnout, ale byli nuceni se stáhnout. Samotné město Portobello leželo na severní straně místa dříve nazývaného *Isthmus of Darien*.⁸⁷ Ve městě se nacházelo celkem kolem 500 domů, přístav, dva kostely, domy pro obchodní účely a další administrativní budovy. Město bylo důležitým spojovacím obchodním bodem mezi Cartagenaou, Limou a Panamou, kam se vyvážely zásoby drahých kovů a produktů, které sem putovaly z oblasti Peru. Místo tím mělo velmi také strategický význam.⁸⁸

Vernon a jeho flotila, která činila 6 lodí⁸⁹, se 5. listopadu 1739 vydala z Port Royal na Jamajce směrem k Portobello.⁹⁰ Z následující tabulky můžeme vyčíst, že na všech 6 lodích se nacházelo 2495 námořníků. Sám admirál Vernon se plavil na *HMS Burford*.⁹¹

Tabulka 1 Flotila, která se plavila proti Portobello

Název lodi	Počet děl	Počet posádky	Jméno kapitána
<i>HMS Hampton Court</i>	70	495	Brown
<i>HMS Norwich</i>	50	300	Herbert
<i>HMS Worcesler</i>	70	400	Mayne
<i>HMS Burford</i>	70	500	<i>Vice</i> admirál Edward Vernon, Watson
<i>HMS Strafford</i>	60	400	Trevor
<i>HMS Princess Louisa</i>	60	400	Waterhouse

⁸⁷ V českém překladu to byla Darienská šíje, dnes nazývána Panamská šíje.

⁸⁸ FORD, s. 133–134; BIGGS, s. 6.

⁸⁹ Vernon se plavil na Portobello se 6 loděmi. Jmenovitě *HMS Burford*, *HMS Hampton Court*, *HMS Princess Louisa*, *HMS Strafford*, *HMS Norwich* a *HSM Worcesler*.

⁹⁰ 'America and West Indies: November 1739', in: *Calendar of State Papers Colonial, America and West Indies: Volume 45, 1739*, ed. DAVIES, K. G., London, 1994, s. 215–234. British History Online <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/colonial/america-west-indies/vol45/pp215-234>.

⁹¹ BIGGS, s. 5.

Následující den po vyplutí admirál Vernon vydal příkazy pro kapitány jeho flotily.⁹² Během cesty do Portobella vyslal kapitána Stapletona⁹³, aby se vydal ke Cartageně s příkazem porozhlédnout se po okolí města, získat informace a následně se co nejlépe dostat zpět k Portobellu.⁹⁴

Flotila se objevila na dohled Portobella navečer 20. listopadu 1739. Během cesty k místu nabrali zpoždění kvůli špatnému větru. Z dálky mohli zpozorovat několik pevností a lodě, které kotvily v přílehlém přístavu.⁹⁵

Ráno 21. listopadu 1739 se flotila chystala k útoku, ale opět pro britskou stranu vál východní vítr, proto se flotila musela zdržovat jen ze strany u zálivu u Železného hradu (*Iron Castle*). Naproti němu se nacházel hrad *Gloria*. Okolo druhé hodiny odpoledne, se *HMS Hampton Court* dostala do blízkosti Železného hradu a začala místo bombardovat s pomocí lodí *HMS Norwich* a *HMS Worcester*. Španělé svolali svoje jednotky a začali se efektivně bránit. Po bombardování admirál Vernon vydal signál svým vojákům, aby se vylodili na pobřeží. Na rozkaz rychle reagovali a během několika minut bezpečně dostali na pevninu. Britové ihned začali obléhat Železný hrad. Z druhé strany přístavu na ně začali střílet z hradu *Gloria* a pevnosti *St. Jeronimo*. Většina střel však měla krátký dolet a neškodila jim. Britové naopak poškodili několik domů a mezi pevnostmi potopili jednu loď. S příchodem noci útok pozastavili.⁹⁶

Dalšího rána (22. listopadu) se admirál Vernon sešel s ostatními kapitány na *HMS Hapton Court*, kde se chystali konzultovat další postup proti Španělům. Tím byl útok na hrad *Gloria* následující noc. Co však nepředpokládali, španělská strana vyvěsila ještě toho dne na hradě bílou vlajku. Na loďce vyslali vyslance, který byl pověřen, aby předal španělské straně britské požadavky o kapitulaci města, pod kterými byl podepsán *vice* admirál Vernon a komodor Brown.⁹⁷

Britové město okupovali následující tři týdny. Zničili pevnost a další klíčové stavby. Před svým odchodem z města učinili ze španělské hlavní osady při ústí do Panamské šíje jenom ruiny. Vernon odeslal dopis do Panamy, ve kterém Španěly informoval o dobytí Portobella.

---

⁹² Celý jeho dopis nalezneme BEATSON, s. 47–49.

⁹³ Kapitán Stapleton se plavil na *HSM Sheerness*.

⁹⁴ BEATSON, *Naval*, s. 47; Kapitán se vrátil do Portobella 6. prosince 1739. BEATSON, *Naval*, s. 50–51.

⁹⁵ BIGGS, s. 6. VERNON, E., BROWN, CH., *Vernon's Capture of Porto Bello*, in: *American Journal of Numismatics* (1897–1924), Vol. 40., No. 1., 1905, s. 14–17.

⁹⁶ BEATSON, *Naval*, s. 47–48; VERNON–BROWN, s. 15; ALLEN, J., *Battles of the British Navy*, London, 1852, s. 138–139; BIGGS, s. 6–7.

⁹⁷ Znění požadavků nalezneme BIGGS, s. 8.

Získání přístavu bylo pro Británii velmi klíčové. Narušili tím španělský obchod s ostatními částmi jejich panství v oblasti. Z Portobella si útočníci odvezli v mnoho cenností a drahých kovů. Místo Vernon opustil 13. prosince 1739 zpátky na Jamajku. Během cesty vyslal kapitána Rentona zpět do Británie, aby informoval krále a parlament o jeho úspěchu v Portobellu.⁹⁸

Vítězství a obsazení Portobella se velmi brzy stalo klíčovým tématem ve Velké Británii. Vítězství vyvolalo veliké vzrušení. Admirál Edward Vernon se stal národním hrdinou. Za tuto akci dostal několik medailí, více než kterýkoliv další námořní představitel po celé 18. století.⁹⁹ Zprávy o porážce španělské strany v Portobellu dorazily do Londýna na jaře 1740. Do Británie se po plavbě z Porto Bella vrátil kapitán Renton. Dne 18. března 1740 přednesl Rentone před britským parlamentem znění dopisu o britském vítězství proti španělskému Portobellu a o jeho následném zničení a poškození španělského obchodu. Bylo také vyzdviženo, že Vernon město obsadil jen se 6 loděmi.¹⁰⁰ Britský král, který se shromáždění účastnil, reagoval slovy: „*MY LORDS AND GENTLEMEN, I thank you for you dutiful congratulations on this success, which is so much for the honour and interest of my crown and kingdoms. The satisfaction you express in the measures I have taken is very agreeable to me.*“¹⁰¹ Na oslavu vítězství byly dokonce skládány i básně.¹⁰²

Bojových akcí proti Španělům se zúčastnil jistý Lawrence Washington, starší nevlastní bratr budoucího prvního amerického prezidenta Spojených států amerických, George Washingtona. Na počest Vernonova vítězství v Portobellu Lawrence pojmenoval svůj pozemek ve Virginii Mount Vernon. Ten pak v roce 1761 zdědil právě George Washington. Vernonův ohlas v Severní Americe byl také veliký. Během dalších dvou let se do války zapojilo na 3600 britských osadníků. Jedním z významných podporovatelů Vernona byl i Benjamin Franklin. Po Vernonovu vítězství v Portobellu byly pojmenovány i ulice a několik budov. Příkladem je ulice Portobello v Londýně, oblast v Edinburghu a *Portobello Barracks* v Dublinu.¹⁰³

---

⁹⁸ BEATSON, *Naval*, s. 53; BIGGS, s. 10.

⁹⁹ SIMMS, s. 276

¹⁰⁰ FORD, s. 137–138.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 138.

¹⁰² *Hark the British Cannon Thunders,
See my lads six ships appear;
Every Briton acting wonders,
Strikes the Southern World with fear.
Porto Bello fam'd in story
Now at last submits to fate;
Vernon's Courage gains us glory,
And his mercy proves us great.*

In: SIMMS, s. 277.

¹⁰³ SIMMS, s. 276.

Vítězství u Portobella vyvolalo nadšení a bylo společností velmi kladně přijato. Nicméně musíme zmínit, že španělské město v době příjezdu britské flotily do Karibiku na válku nebylo připraveno. Některá děla a zbraně pocházely z dob 16. století a zásobování nebylo dostatečné. Toto vítězství bylo na dlouhou dobu pro Brity poslední¹⁰⁴, protože Španělé se svých osad a obchodu v Americe jen tak nevzdají.¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ Pokud nebudeme počítat úspěch u řeky Charges v následujícím roce.

¹⁰⁵ OGELSBY, J. C. M., *England vs. Spain in America, 1739–1748: The Spanish Side of the Hill*, in: *Historical Paper Communications historiques*, Vol. 5, No. 1, Winnipeg, 1970, s. 148.

4. Situace v roce 1740

4.1. Události v zámoří 1740, první útok na Cartagenu

Po útoku na Portobello se lodě *vice* admirála Vernona vydaly zpět do přístavu *Royal* na Jamajce. Během cesty je zastihla silná bouře a flotila se musela rozdělit. Vernon do přístavu *Royal* dorazil jako první. Většina lodí se však na Jamajku nevrátila. Admirál se rozhodl zmizelá plavidla hledat. Chystal se prozkoumat všechny blízké přístavy v okolí Portobella. Počasí a silná bouře mu to opět překazila. Během jeho návratu na ostrov se zmizelé lodě vrátily i se získaným pokladem z Portobella.¹⁰⁶ Bouře a špatné počasí často kazily britské výpravy a tažení proti španělským osadám. Byl to jeden z problémů, se kterým se museli vypořádat.¹⁰⁷ Dalším se stal velký výskyt nemocí, které britské či francouzské posádky při výpravách po tropických oblastech Střední a Jižní Ameriky zasáhly.¹⁰⁸

Nedlouho poté se Vernon na Jamajce připravoval na další misi. A tím měl být útok na Cartagenu. Dne 25. února 1740 se flotila lodí *HMS Strafford*, jež nesla vlajku, *HMS Princess Louisa*, *HMS Windsor*, *HMS Greenwich*, *HMS Norwich* spolu s menšími bojovými loděmi vyplula a vydala se směrem ke Cartageně. Poté, co dokončí své opravy, se k nim měl přidat kapitán Watson s *HMS Burford*. Na ostrově zanechal několik plavidel z flotily na ochranu pod vedením komodora Browna.¹⁰⁹

Cesta jim netrvala dlouho. Již 1. března dosáhli výšin *St. Martha*, jež se nachází v blízkosti Cartageny.¹¹⁰ O dva dny déle připlula flotila do otevřeného zálivu, nazvaného *Playa Grande*, které se nacházelo západně od Cartageny. Během toho se k nim připojila *HMS Falmouth* s kapitánem Douglasem. Na místě se připravovali na bombardování. Vernon na břeh vyslal několik mužů, aby místo prozkoumali. Během noci z 6. na 7. března se přiblížili k městu, a to s velkým odhodláním začali odstřelovat. Na bombardování, které trvalo tři dny, však žádná odpověď od nepřítele nepřišla. Ve městě byly poničeny jen některé domy. Admirál následně vydal rozkaz k přesunu flotily podél pobřeží směrem k *Bocca Chica*, které leželo již v samotné blízkosti města Cartagena a bylo jejím vstupem do města. Vernona následně začalo zneklidňovat seskupování španělských lodí, které v útrobách města nařídil místní generál Blaz

---

¹⁰⁶ BEATSON, *Naval*, s. 61–62.

¹⁰⁷ Deštivé počasí zastihlo britskou výpravu proti Cartageně v roce 1741. Kvůli přicházejícímu období dešťů byla také přerušena výprava na pobřeží Panamy v roce 1742.

¹⁰⁸ Z velké části to byla především nemoc žlutá zimnice. Britům rozšíření onemocnění velmi uškodilo na počtu jednotek především při obléhání Cartageny v roce 1741.

¹⁰⁹ BEATSON, *Naval*, s. 62; BIGGS, s. 59.

¹¹⁰ Podle zápisků se zde nacházelo stejnojmenné město se silným hradem a přístavem. Mezi tímto místem a Cartagenou tekla velká řeka *St. Martha*.

de Lezo. Vernonova flotila však byla malá na to, aby zde ještě něco podnikla. Proto usoudil, že se s jednotkami z Cartageny stáhnou a vyrazí zpět směrem do Portobella. Před odplutím nařídil kapitánům lodí *HMS Greenwich* a *HMS Windsor*, aby jejich plavidla kroužila kolem přístavu, po 30 dní sledovala pohyb nepřátelských jednotek a následně se vrátila zpět.¹¹¹

První útok na Cartagenu nevyšel. K jejímu dobytí bude potřeba větší flotila, proto se útok posunul do doby, než do Ameriky přijedou další posily z Británie.¹¹² Vernon přemýšlel o dalším útoku na španělské pozice. Dne 13. března 1740 se k flotile přidal kapitán Knowles. Vernon kapitánovi nařídil, aby se vydal do ústí řeky *Charges*, která se nachází v blízkosti Portobella. Měl za úkol zjistit, jak to tam vypadá, prozkoumat přístav a následně se vrátit se zprávou, jak by bylo nejlepší na pevnost zaútočit, aby jeho další mise byla úspěšná.¹¹³

Na tu se vydal o několik dní později. Na obzor ústí připluli 22. března 1740. Flotila se dostala až do ústí řeky a po předchozí domluvě začali bombardovat pevnost *St. Lorenzo*, která se při ústí nacházela. Během odpoledne se na břeh vylodily posádky kapitána Herberta a začaly hrad dobývat. Kapitán Knowles se přidal ve stejný den ve večerních hodinách. Další den dobývání pokračovalo. Odstřelování pokračovalo až do 24. března do noci, než se Španělé rozhodli vyvěsit bílou vlajkou. Místo bylo zachráněno jejich kapitulací, která byla domluvena místním guvernérem. V kapitulaci bylo uvedeno, že britské jednotky obsadí pozici guvernéra v této pevnosti, a budou jim přiděleny domy místních.¹¹⁴ Knowles byl jmenován guvernérem a s pěti poručíky a 120 muži se druhý den přesunul na pobřeží. Zbraně, cennosti a další věci k boji byly z hradu převezeny na loď. Poté se Vernon s flotilou vydal přes Portobello zpět na Jamajku.¹¹⁵

Přestože se Vernonovi u Cartageny nepodařilo, následně obsadil španělský přístav u ústí řeky *Charges*.¹¹⁶ Zkušený admirál Lezo se vzdát nechtěl a jeho novým cílem byla ochrana Cartageny, která byla pro španělský obchod se zbytkem Jižní Ameriky velmi důležitá.¹¹⁷

Do Karibiku připlulo několik nových španělských lodí. Ty podle zpráv přistály u *St. Juanu* v *Porto Ricu*. Den po vyplutí se z Cartageny vrátily *HMS Windsor* a *HMS Greenwich* se zprávou, že u *St. Marthy* kotví španělské lodě, jež na palubě flotily měly nového místokrále

---

¹¹¹ BEATSON, *Naval*, s. 63–64; BIGGS, s. 15.

¹¹² K velkému útoku došlo na jaře 1741. Více v kapitole 5.1.1.

¹¹³ BEATSON, *Naval*, s. 64.

¹¹⁴ Celý text kapitulace můžeme nalézt zde. BIGGS, s. 16.

¹¹⁵ BEATSON, *Naval*, s. 64–65; BIGGS, s. 16–17.

¹¹⁶ Dnes se zde nachází prostor, kam lodě vplouvají směrem do Panamského průplavu.

¹¹⁷ OGELSBY, *England vs. Spain*, s. 148.

království Nové Granady¹¹⁸, který se plavil do Cartageny.¹¹⁹ Vernon se proto vydal zpět směrem ke Cartageně, aby španělskou flotilu zastavil.¹²⁰ Plán na zastavení Španělů se však nepovedl. Španělská výprava se bezpečně dostala do Cartageny, kam mimo jiné přivezla na 600 nových sil.¹²¹

Mezitím se do pohybu dala další španělská výprava z Cádiz. Díky zprávě od lorda Tyrawleyho, britského vyslance v Lisabonu, se o této skutečnosti dozvěděli. Na počátku června se opět vydali na výpravu. Nezdary počasí a velké bouře jim to ale překazily. A ani další výprava se s flotilou nesetkala. Vernon už ani neměl loď, kterou by mohl vyslat. Na počátku září však dorazily první posily, *HMS Defiance* a *HMS Tilbury*. Zprávy o přítomnosti Torresovy výpravy se k nim dostaly až na počátku října. To ale nic nezměnilo na tom, že se Španělé, pod vedením dona Rodriga de Torrese, ukotvili v přístavu v Cartageně v říjnu 1740.¹²² Do Atlantiku také vyplula malá pacifická španělská flotila do jižních moří, která měla ochránit oblast, kam se podle zvěstí vydal britský kapitán Anson se svoji expedici.¹²³

4.2. Situace v Evropě, mobilizování britských, španělských a francouzských flotil v roce 1740

Na počátku dalšího desetiletí se Velká Británie ocitla na mezinárodní poli zcela osamocena. Do války s bourbonským královstvím na Pyrenejském poloostrově vstoupila osamocena. Samotný konflikt byl v zemi mezi politiky velmi populární. Británie se snažila najít spojence proti Španělsku. Počítat rozhodně nemohla s Francií, která se připravovala na vyslání flotily do karibské oblasti. S Rakouskem počítat také nemohla. Jediná naděje na obzoru se objevila v pruském státě. V květnu 1740 zemřel pruský král Fridrich Vilém a jeho nástupcem se stal jeho syn, Fridrich II. Fridrichova matka byla sestrou britského krále. Mezi státy ale probíhaly spory již před vyhlášením války. Jiří II. odmítl uznat anexi vévodství Jülich a Berg ve prospěch

---

¹¹⁸ Novým místokrálem Granady se stal Sebastian de Eslava.

¹¹⁹ Španělské panství bylo od prvních let rozděleno na dvě místokrálovství. Nové Španělsko zahrnovalo území v Severní Americe, oblast Střední Ameriky a Karibské oblasti. Místokrálovství Peru zahrnovalo oblasti na světadílů Jižní Amerika. V roce 1717 se toto místokrálovství rozdělovalo na dvě pro lepší výkon správy. Vznikla tak Nová Granada, která zahrnovala oblasti dnešní Panamy, Kolumbie, Venezuely, Ekvádoru a část Peru a Brazílie.

¹²⁰ Na výpravu se vydaly lodě *HMS Windsor*, *HMS Burford* a *HMS Greenwich*.

¹²¹ BEATSON, *Naval*, s. 66; OGELSBY, *England vs. Spain*, s. 148.

¹²² BEATSON, *Naval*, s. 66–67; O výpravě Torrese více OGELSBY, J. C. M., *Spain's Squadron and the Preservation of the Balance of Power in the Caribbean, 1740–1748*, in: *The Hispanic American Historical Review*, Vol. 49, No. 3, 1969, s. 473–488.

¹²³ Více o výpravě dále ve 4. kapitole. OGELSBY, *England vs. Spain*, s. 149.

otce Fridricha II. v roce 1738.¹²⁴ Alespoň částečně by se mohla spolehnout na svého nejstaršího spojence. Portugalsko se ale války neúčastnilo a vyhlásilo neutralitu.¹²⁵

Zajímavou pozicí ve vývoji války byl postoj Francie. Ta zatím váhala se zapojením do války a podpořením Španělska v zámoří. Však již během 30. let došlo ke sbližování obou bourbonských království.¹²⁶ V říjnu roku 1739 se konal sňatek dona Felipeho, syna Filipa V. a Alžběty Farnese, a Luisy Alžběty, dcery francouzského krále Ludvíka XV. Kardinál Fleury, který řídil zahraniční politiku, uvažoval o válce nejen z důvodu dynastického, ale i obchodního. Podle jeho slov, které řekl britskému vyslanci: „*Pillage and plunder as mush as you can, but don't possess yourselves*“. Pokud bude Británie úspěšná ve svém tažení v oblastech Západní Indie, Francie se přidá na stranu španělského království. Nehledě na tom, že španělská porážka mohla poškodit francouzský obchod v karibské oblasti. Francie a Velká Británie obchodovaly v zámořských oblastech s podobnými komoditami, především přivážely cukrovou třtinu a vyvážely textilie.¹²⁷ V dubnu se začalo mluvit o společné francouzsko-španělské armádě, která se začala shromažďovat v přístavech v Cádizu a Ferrolu. Na zasedání kabinetu 17. dubna Newcastle oznámil potvrzení o vzniku této flotily, která nabyla přes 5000 osob.¹²⁸ V září 1740 podle zpráv se do Karibiku chystala vyplout společná francouzsko-španělská flotila, která měla Španělsku pomoci proti útokům britského královského námořnictva.¹²⁹ Francouzská flotila se dostala pod vedení mladého *vice* admirála markýze D'Antona. Přestože Francie nebyla s Velkou Británií ve válce, počínala si velmi agresivně. D'Anton se svojí flotilou dorazil v listopadu 1740. V dopise španělskému kapitánovi Torresovi líčil, jak společně nad Brity zvítězí. Přesto k žádné společné akci nedošlo. Francouzskou posádku zasáhla ve velkém žlutá zimnice. D'Anton se nakonec rozhodl pro návrat do Francie, kam dorazil v březnu 1741.¹³⁰ Kardinál Fleury tehdy pochopil, že nemůžou Španělsku v zámoří pomoci.¹³¹ Na první francouzskou loď Britové v zámoří narazili na konci prosince 1740 nedaleko ostrova Hispaniola. K závažnému střetnutí však nedošlo. V tuto dobu Británie nebyla ještě s Francií ve válečném stavu.¹³²

---

¹²⁴ SIMMS, s. 274–275, 279; ANDERSON, s. 60.

¹²⁵ HARDING, s. 31.

¹²⁶ V roce 1733 byl mezi Francií a Španělskem uzavřen první bourbonský rodinný pakt.

¹²⁷ SIMMS, s. 278; YOUNG – LEVY, s. 214.

¹²⁸ HARDING, s. 71.

¹²⁹ SIMMS, s. 279.

¹³⁰ OGELSBY, *Spain's Havana Squadron*, s. 477–478.

¹³¹ HARDING, s. 98–99.

¹³² BIGGS, s. 17; BEATSON, *Naval*, s. 69.

Středomořskou oblast kontroloval v roce 1740 admirál Haddock se svojí flotilou. K době, kdy bylo rozhodnuto, že se Ogle vydá na pomoc Vernonovi do Karibiku, nechal Newcastle zaslat Haddockovi zprávu, ve kterém ho požádal, aby se svojí flotilou pozoroval španělské přístavní město Cádiz, kde by se mohla vytvořit další nepřátelská válečná flotila. Během roku 1740 toho moc nepodniknul, až na útok na španělskou Cartagenu¹³³ na počátku října.¹³⁴

O britské aktivitě se samozřejmě dozvěděli i v Madridu. Španělé v roce 1740 také mobilizovali a vyslali do Západní Indie několik výprav. Jednou byla výprava z února 1740, ve které se nacházely i obchodní lodě, které mířily se zbožím do mexického města Veracruz, a tou další byla již známá výprava z Ferrolu pod vedením Torrese, jež do španělské Cartageny v Americe dorazila v říjnu 1740. Dne 10. července Torres seskupil flotilu o 12 bojových lodí a 2 menších. Předpokládalo se, že se zastaví v Cartageně a poté doplují do Havany. Z přístavu ve Ferrolu Španělé vyrazili 31. července. Na cestě přes Atlantický oceán se však dostali do silného hurikánu. Mnoho lidí z posádky během cesty zemřelo a lodě byly velmi poškozeny. Ihned po příjezdu do Cartageny bylo rozhodnuto, že do Havany poplují jen poškozené lodě, protože jen tam by mohly být opraveny. V Cartageně tohle nedokázali. Po těžké cestě se Torres rozhodl zůstat. Což uvítal generál Lezo a místokrál Eslava kvůli blížícímu se britskému útoku na Cartagenu.¹³⁵

V dubnu 1740 bylo rozhodnuto, že se sir Chaloner Ogle vypraví s flotilou do Západní Indie, kde se přidá k Vernorovi v boji proti Španělům. Ve Středomoří měl zůstat Haddock a dohlížet na Cádiz, kde se začala shromažďovat španělská flotila.¹³⁶ Ogle operoval během prvního roku války ve Středozemním moři pod vlajkovou *HMS Augusta*. Následně byl odvolán zpět do Británie, kde byl převelel pod vedení sira Johna Norrise.¹³⁷ V září podle informací zaznělo, že většina francouzsko-španělské flotily se nachází na cestě do Karibiku. Ogle by dal Vernonovi dalších skupinu sil v boji proti nepříteli. Flotila se snažila vyplout na podzim z *Isle of Wight*. Kvůli nepřízní počasí se poprvé musela vrátit. Po delším protahování flotila vyrazila během října na cestu do Karibiku. Na palubě vezla i lorda Cathcarta. Na ostrově Dominica přistála 19. prosince a následující den lord Cathcart podlehl nemoci, která ho několik dní provázela. Na Jamajku dorazil na počátku ledna 1741.¹³⁸

---

¹³³ Myšleno město na pobřeží Středozemního moře.

¹³⁴ BEATSON, *Naval*, s. 75; BIGGS, s. 24.

¹³⁵ OGELSBY, *Spain's Havana Squadron*, s. 476–477.

¹³⁶ HARDING, s. 71.

¹³⁷ HARDING, s. 86.

¹³⁸ BEATSON, *Naval*, s. 67.

Dne 18. dubna se španělská loď *Princeza*, které velel kapitán don Parlo Augustino de Gera, střetla u mysu Finisterre se třemi britskými.¹³⁹ Ty začaly *Princezu* pronásledovat a odstřelovat z děl. Při útoku na ni zemřelo 33 lidí a zraněno bylo kolem 100 lidí. Na britské straně zemřelo jen několik osob. Kapitán Durell během boje přišel o jednu ruku. Tato španělská loď byla v mnoha ohledech jedinečná. Její velikost značně přerůstala ostatní, měla silné vyzbrojení. Proto byla následně koupena vládou a přidána do britského námořnictva pod tím stejným jménem.¹⁴⁰

4.3. Válka v Severní Americe v roce 1740

Další bojovou oblastí se stalo území španělské Floridy a státu Georgia v Severní Americe. Napětí zde probíhalo již před samotným vypuknutím války. Britská Georgia byla nenáviděna Španěly, protože se nacházela v blízkosti Floridy, kterou ovládali. Guvernéři Georgie a Floridy se v roce 1736 dohodli na respektování hranic. Ty však přesně vymezeny nebyly.¹⁴¹ Napětí zde opět vzrostlo po vyhlášení války Španělsku v říjnu 1739. V tomto případě útok proti Španělům vedli britští osadníci v Georgii. Mezi velitele bojové operace patřil právě guvernér státu Georgia, generál James Oglethorpe.¹⁴²¹⁴³ Již během roku 1739 Oglethorpe obdržel příkazy od britského krále Jiřího II. Podle dopisu, který s pověřením britského krále zaslal vévoda z Newcastleu, měl generál Oglethorpe dobýt a obsadit španělské město St. Augustin s pevností *Castillo de San Marcos*¹⁴⁴ na severovýchodním pobřeží Floridy. Bylo mu také doporučeno, aby blížící se útok konzultoval s Jižní Karolínou a královským námořnictvem.¹⁴⁵ Oglethorpe také vydal příkaz s žádostí, aby se k blížícímu útoku přidaly indiánské národy.¹⁴⁶ St. Augustin byl vybrán, protože si Britové mysleli, že opevnění je slabé a město s pevností bude rychle

¹³⁹ *HMS Lenox, HMS Orford a HMS Kent* s kapitány Covillem Maynem, lordem Fitzroyem a Thomasem Durellem.

¹⁴⁰ BEATSON, *Naval*, s. 75–76; ALLEN, s. 139.

¹⁴¹ YOUNG – LEVY, s. 216; Více o tom REESE, T. R., *Georgia in Anglo – Spanish Diplomacy, 1736–1739*, in: *The William and Mary Quarterly*, Vol. 15, No. 2, 1958, s. 168–190.

¹⁴² James Edward Oglethorpe byl anglický voják a generál. Účastnil se války proti Turům v armádě Evžena Savojského v letech 1716–1717. Je také zakladatel státu Georgia v Severní Americe. Více CHISHOL, H., *Encyclopedia Britannica; a dictionary of arts, sciences, literature and general information*, Vol. 20, 1910, s. 24.

¹⁴³ Více o expedici proti St. Augustine BAINÉ, R. E., *General James Oglethorpe and the Expedition Against St. Augustine*, in: *The Georgia Historical Quarterly*, Vol. 84, No. 2, 2000, s. 197–229.

¹⁴⁴ Pevnost *Castillo de San Marcos* je největší a nestarší pevností na území Spojených států amerických.

¹⁴⁵ BAINÉ, str. 204; *'America and West Indies: October 1739'*, in: *Calendar of State Papers Colonial, America and West Indies: Volume 45, 1739*, ed. DAVIES, K. G., London, 1994, s. 192–215, British History Online <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/colonial/america-west-indies/vol45/pp192-215>, accessed 10 August 2019.

¹⁴⁶ Oglethorpe to napsal v dopise vévodovi z Newcastleu 8. října 1739. *'America and West Indies: October 1739'*, in: *Calendar of State Papers Colonial, America and West Indies: Volume 45, 1739*, ed. DAVIES, K. G., London, 1994, s. 192–215. British History Online <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/colonial/america-west-indies/vol45/pp192-215>, accessed 10 August 2019.

obsazeno. V únoru 1740 Oglethorpe odjel do Charlestownu v Jižní Karolíně, kde plán operace konzultoval s tamním guvernérem, který mu slíbil pomoc při postupu na St. Augustin. Prvním podnikem útoku bylo obsazení malé pevnosti *St. Francis de Pupa*, která se nacházela přibližně 17 mil od St. Augustinu. Pevnost s 12člennou posádkou byla rychle obsazena.¹⁴⁷ Dne 9. května 1740 se ke generálovi přidaly posádky z Jižní Karolíny. Následujícího rána armáda zaútočila na pevnost St. Diego, která po dvou dnech bojů kapitulovala. Poté se armáda stáhla zpět k ústí řeky St. John, kde se k ní posléze připojily další síly, které dorazily z Jižní Karolíny.¹⁴⁸

Dne 31. května 1740 armáda na příkaz zaútočila na pevnost *Moosa*, ležící necelé dvě míle od St. Augustinu. Město a pevnost St. Augustin bylo prozkoumáno a konečný plán útoku byl připraven. Armáda se před ním rozdělila. Oglethorpe se svým regimentem a Indiány přemístil na ostrov *Anastacia*, který byl přímo naproti pevnosti v St. Augustinu. Část armády se vrátila k pevnosti St. Diego, kde se následně nalodila a na Augustine měla zaútočit z moře. Na něm začalo město blokovat celkem 5 lodí. Velitel Dussen se svými posilami z Jižní Karolíny vyčkávali u místa nazvané *Quartel*. Palmer se svojí posádkou usadil v pevnosti *Moose*. Bombardování, které započali, však nebylo velmi účinné. Odstřelováním města a pevnosti však bylo nedostačující a útok pro Augustine nebyl vůbec zničující. Španělé na útok odpověděli silným protiútokem. Oglethorpe se následně se svými silami vylodil na břehu a začal útočit na pevnost, zatímco kolonel Wanderuffe od moře. Generálovi se však pevnost nepodařilo dobýt. Problémy měli také s nedostatkem vody. Dne 15. června 1740 Španělé podnikli silný protiútok na jiném místě. Zaútočili na pevnost *Moose*, kde zabili kapitána Palmera a celou jeho posádku. Oglethorpe při své misi neuspěl a musel se na konci června stáhnout.¹⁴⁹

Během operace bylo na 122 lidí zabito nebo zemřelo na nemoc. Na španělské straně bylo zabito více osob a to kolem 200 lidí. Přesto útok anglických severoamerických posádek na pevnost a město St. Augustin skončil jejich porážkou a vítězstvím španělské strany.¹⁵⁰ Bojové operace se na Floridu a do Georgie vrátily v roce 1742.¹⁵¹

---

¹⁴⁷ BIGGS, s. 18; BEATSON, *Naval*, s. 71.

¹⁴⁸ BEATSON, *Naval*, s. 71.

¹⁴⁹ BAINE, s. 205–220; BEATSON, *Naval*, s. 71–73; BIGGS, s. 18–19.

¹⁵⁰ CLODFELTER, s. 77.

¹⁵¹ O tom více v kapitole 5.

4.4. Výprava admirála George Ansona kolem světa

Britští ministři se rozhodli uskutečnit několik dalších výprav. Jednou z nich byla cesta admirála George Ansona¹⁵² kolem Jižní Ameriky, kterou měl se svojí flotilou lodí obeplout a zaútočit na španělské území na západním pobřeží Jižní Ameriky. Když vyplouval, netušil Anson, že jeho výprava potrvá několik let, a že díky této misi obepluje celý svět.¹⁵³

Přípravy na plavbu započaly již v listopadu 1739, když ministři začali plánovat výpravu na poničení španělského obchodu a pozic v Jižní Americe a Tichém oceánu. Walpole plánoval vypravit expedici směrem do oblasti filipínské Manily. Nakonec však byl Walpole přehlasován a výprava se měla vydat jen na tichomořské pobřeží Jižní Ameriky. Generál Anson byl vybrán jako ten, kdo výpravu povede.¹⁵⁴ Putování bylo často srovnáváno a inspirováno cestou Francise Drakea v 16. století, který se vydal na své lodi *Golden Hind* na stejnou cestu a se stejným cílem. V lednu 1740 získal Anson instrukce a započal vytvářet flotilu, která by se s ním na cestu měla vydat. Přípravy se však prodlužovaly a na výpravu se Anson vydal až v září toho samého roku. Vytvořil eskadru 6 lodí a 2 doprovázejících.¹⁵⁵

První měsíce plavby nebyly pro výpravu dobré. Zpoždění Britové nabrali již při cestě na Madeiru, když byli také zpozorováni španělskou lodí, kterou za nimi vyslali Španělé. Z Madeiry vyrazili na počátku listopadu a během prosince se dostali k pobřeží Brazílie a Argentiny, kde velká část posádky onemocněla a někteří během plavby zemřeli. Počasí také nebylo na jejich straně. Během cesty je zasáhlo mnoho silných bouří a hurikánů. Na přelomu roku se konečně dostali k cípům Jižní Ameriky, minuly vjezd do Magalhãesova průlivu a během prvních měsíců roku 1741 se dostali k mysu Horn. Následovaly však citelné ztráty pro expedici. Cesta podél jižních zemí se stala velmi náročnou. Během dubna se lodě *HMS Severn* a *HMS Pearl* během velké bouře ztratily z dohledu ostatním. Jejich kapitáni se rozhodli vrátit zpět do Velké Británie. Další ztráta přišla v květnu, kdy *HMS Wager* ztroskotala u chilského pobřeží. Výprava pokračovala bez tří lodí dále podél pobřeží Jižní Ameriky, kde se snaží alespoň způsobem nájezdů narušit španělské aktivity.¹⁵⁶

---

¹⁵² O jeho výpravě bylo napsáno několik publikací. MASEFIELD, J., *A Voyage Round the World in the Years 1740–1744 by Lord Anson*, London, 1911; WILLIAMS, G., *The Prize of All the Oceans*, New York, 1999; BEATSON, *Naval*, s. 232–249.

¹⁵³ SIMMS, s. 281–282.

¹⁵⁴ HARDING, s. 64; BEATSON, *Naval*, s. 233.

¹⁵⁵ Na výpravu se vydaly *HSM Centurion* (vlajková loď), *HMS Gloucester*, *HMS Severn*, *HMS Pearl*, *HMS Wager*, *HSM Tryal*. WILLIAMS, G., *George Anson's Voyage Round the World: The Making of a Best-Seller*, in: *The Princeton University Library Chronicle*, Vol. 64, No. 2, 2003, s. 289–312; BEATSON, *Naval*, s. 234.

¹⁵⁶ BEATSON, *Naval*, s. 235–242.

Jedním z prvních úspěchů expedice proti Španělům bylo přepadení a vyplenění malého městečka *Paita* na severu Peru. Oblast nebyla tolik chráněná a Anson se rozhodl zde vylodit, protože se zde nacházely velké zásoby cenných věcí, které měly být následujícího dne poslány směrem do Mexika. Na rozkaz Ansona se jeho jednotky v noci vylodily na břeh a začaly město plenit. Po získání kořisti se Britové rozhodli propustit otroky z místního vězení a město zapálit až na dva kostely. V přístavu potopili většinu místních lodí a s nákladem vyrazili směrem dál na sever.¹⁵⁷

Podél Panamy a střední Ameriky se dostali do oblasti Mexika, kde chtěli přepadnout známou loď, která pravidelně převáží z mexického Acapulca do filipínské Manily bohatý náklad zboží. Dorazili sem na počátku ledna a první zmínku o ní získali až v březnu, kdy se jim podařilo zajmout několik mužů, kteří jim potvrdili zprávu, že se loď v přístavu objevila o tři týdny dříve. Útok na ni však nevyšel a posádka se vydala přes Tichý oceán za ní.¹⁵⁸

Cesta přes Pacifik byla zdlouhavá. Do Asie se dostali až v listopadu 1742, když navštívili Macao v Číně při ústí řeky Canton. Šťastní, že konečně po tak dlouhé době dosáhli civilizovaného území a společnosti. Rozhodli se zde na chvíli usadit a opravit vady na jejich lodích. Na počátku dubna však vydal místokrál Cantonu zatykač na *HMS Centurion*. Anson se svojí posádkou museli odplout a podle zpráv se vydali na Filipíny, kde se pokusili přepadnou loď, za kterou tak dlouho putovali.¹⁵⁹

Posledního května dorazili k mysu *Espirito Santo*, kde se *HMS Centurion* 20. června setkala s vytouženým cílem. Přestože Anson byl s posádkou po tak dlouhé cestě unaven, *manilský galleon* padl pod britskou správu. Bitva trvala necelé dvě hodiny. Během ní na nepřátelské straně zahynulo 67 lidí a 84 se zranilo. Na britské straně zemřeli jen dva lidé. Loď měla větší hodnotu než *HMS Centurion*. Po bitvě se vrátili do Macaa, kde se setkali s místním guvernérem, který je požádal o vydání zajatců, tak aby bylo dodržena neutralita tohoto území.¹⁶⁰ Na zpáteční cestu do Británie zamířili v říjnu 1743. Mys Dobré naděje minuli v březnu 1744 a do anglického Spitheadu se Anson se s částí původní posádky vrátil v červnu 1744.

Bezprostřední informace o prvních letech expedice Britové získali v roce 1743 od Louise Legera. Tento muž dělal kuchaře na Ansonově vlajkové lodi a byl chycen Španěly během výsadku na mexickém pobřeží a poslán do Evropy, kde po útěku dorazil z Lagosu do

---

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 244–245.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 245–246.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 247.

¹⁶⁰ ALLEN, s. 148; BEATSON, *Naval*, s. 247.

Británie a popsal první dva roky výpravy. Dalšími informátory byly přeživší *HMS Wager*, kteří přečkali a přežili krutou zimu v chilských horách a následujících letech se různými způsoby vrátili na britské ostrovy, například Robert Baynes již na přelomu let 1742 a 1743. V květnu 1743 do Británie přišel dopis přímo od Ansona, který poslal z Macaa, kde přebýval na přelomu let 1742 a 1743.¹⁶¹

4.5. Vypuknutí války o rakouské dědictví

Zlomovým okamžikem pro vývoj britsko-španělské války byla smrt císaře Karla VI. 19. října 1740 a nečekaný tah nového pruského krále. Po Karlovi nastoupila jeho dcera, Marie Terezie, která díky pragmatické sankci mohla usednout na trůn. Přestože většina evropských států uznala pragmatickou sankci¹⁶², tak smrt císaře rozpoutala veliký konflikt napříč celou Evropou. Jediní, kdo neuznali smlouvu, byli manželé dcer Josefa I. První z nich byl bavorský kurfiřt Karel Albert, který si vzal za manželku Marii Amálii, a druhý saský kurfiřt Fridrich August II., který si vzal Marii Josefu.¹⁶³

V Británii se však německých námitek na rakouské dědictví moc nebáli. Britští ministři se spíše obávali zapojením Francie do tohoto konfliktu. Fleury se spíše ale věnoval válce s Británií v zámoří. To se však následně změnilo po útoku pruského krále, který byl nakonec ten, kdo započal nový evropský konflikt. Fridrich se snažil navázat na to, co započali jeho předchůdci. Prusko se mělo stát silným státem a začlenit se do koncernu velmocí. K tomu mu však chybělo obyvatelstvo a celistvé území. Pruské království mělo málo obyvatelstva, malé zdroje surovin a nesouvislé území. To by početné slezské země vyřešily. Fridrich se zpočátku snažil získat slezské oblasti diplomatickou cestou. Navrhl za ně Marii Terezii finanční obnos. Panovnice tuto nabídku odmítla. Mohlo by to vyvolat nároky dalších států na její území.¹⁶⁴

Samotný boj započal v prosinci 1740. Fridrich a jeho armáda překročila řeku Odru a 16. prosince 1740 bez vyhlášení války vpadla do rakouského Slezska. Mowat ve své práci útok Fridricha na Slezsko přirovnává útoku Rakouska na Srbsko v roce 1914.¹⁶⁵

---

¹⁶¹ WILLIAMS, *George Anson's Voyage*, s. 292.

¹⁶² Pragmatická sankce určovala pořadí nástupnictví v habsburské monarchii a umožňovala usednout na trůn ženským potomkům. Ve smlouvě Karel VI. upřednostnil své dcery před dcerami jeho zesnulého bratra Josefa I. Více o této problematice URFUS, V., 19. 4. 1713: *Pragmatická sankce: Rodný list podunajské monarchie*, Praha, 2001.

¹⁶³ SIMMS, s. 280–281; ANDERSON, s. 159.

¹⁶⁴ ANDERSON, s. 60–65.

¹⁶⁵ MOWAT, s. 228; HARDING, s. 96; SIMMS, s. 289.

Co se týkalo armády, Fridrichova na tehdejší dobu byla jedna z nejmodernějších, zatímco rakouská na tom moc dobře nebyla. Rakouské síly byly také velmi oslabeny z nedávných bojů s Osmanskou říší.¹⁶⁶ Již na počátku ledna 1741 dorazil do Londýna dopis z Vídně, ve kterém Rakušané žádají o pomoc a splnění požadavků, které byly sepsány ve vídeňské smlouvě z roku 1731. Útok pruského krále na Slezsko započal války o rakouské dědictví, jež v následujících letech z velké části ovlivnily a zcela pohltily již probíhající konflikt mezi Velkou Británií a Španělskem.¹⁶⁷

---

¹⁶⁶ Armáda Fridricha II. čítala až 80 tisíc mužů. ANDERSON, s. 61.

¹⁶⁷ SIMMS, s. 280–281; HARDING, s. 96.

5. Od Cartageny do Evropy

5.1. Situace v zámoří roku 1741

5.1.1. Bitva u Cartageny

Nejvýznamnější bitva celé války o Jenkinsovo ucho se odehrála v první polovině roku 1741. Britské námořnictvo se rozhodlo vrátit do Cartageny a tento španělský klenot obsadit a zničit. Na Jamajku během příprav dorazily další posily. Na počátku ledna dorazily jednotky sira Chaloner Ogleho z Velké Británie. Posily dorazily i ze Severní Ameriky.¹⁶⁸

Cartagena de Indias, jak se město nazývalo, se nacházelo na pobřeží dnešní Kolumbie a bylo založeno již v 16. století prvními španělskými osadníky. Vstup do města začínal úžinou *Bocca Chica*, kterou chránily tři další pevnosti.¹⁶⁹ Úžina pokračovala do velkého zálivu, který na severu končil pevností *Castillo Grande* na jedné straně a pevností *Manzanella* na straně druhé. Ty hlídaly vjezd do menšího zálivu, na jejímž konci se nacházela citadela a pevnost *San Lazare*¹⁷⁰, která chránila samotné město od pevniny. Vysoké hradební zdi pak chránily město ze strany od moře.¹⁷¹

Na plavbu do Cartageny se z Jamajky flotila vydala 25. února 1741.¹⁷² Celkově se do Cartageny vyplavilo na 31 válečných lodí, které doplňovalo dalších 100 menším. Dohromady se proti Španělům chystalo na 15 tisíc vojáků.¹⁷³ Oproti tomu Španělé v Cartageně na tom byli podstatně hůře. V dispozici měli jenom 6 válečných lodí.¹⁷⁴ Některé z nich připulí s výpravou kapitána Torrese. Město mělo k dispozici na 4 tisíce vojáků. Velká část z nich byli Indiáni a Afroameričané.¹⁷⁵

Podle dopisu, který Vernon napsal vévodovi z Newcastleu, se ještě toho samého dne k výpravě přidal kapitán Boscawen, který se účastnil večere na francouzské lodi. Zde zjistil, že

---

¹⁶⁸ BEATSON, *Naval*, s. 84–85.

¹⁶⁹ St. Louis, St. Joseph a St. Philipe. BIGGS, s. 15.

¹⁷⁰ Místo nazýváno také jako *Castillo San Felipe de Barajas*.

¹⁷¹ BIGGS, s. 15; Větší popis Cartageny v tehdejší době BEATSON, *Naval*, Vol. 3, s. 24–25.

¹⁷² Celkově byli rozděleni do tří divízi. Modrou divízi řídil *vice* admirál Vernon, který se plavil na *HMS Princess Caroline* s *HMS Princess Louisa*, *HMS Oxford*, *HMS Augusta*, *HMS Worcester*, *HMS Chiehesler*, *HMS Torbay*, *HMS Strafford*, *HMS Weymouth*, *HMS Deptford* a *HMS Burford*. V bílé divízi admirál sir Ogle na vlajkové *HMS Russel* s *HMS Princess Amelia*, *HMS Windsor*, *HMS York*, *HMS Norfolk*, *HMS Shrewsbury*, *HMS Rippon*, *HMS Litchfield*, *HMS Jeffrey* a *HMS Tilbury*. V červené pak komodor Lestock na vlajkové *HMS Boyne* s *HMS Defiance*, *HMS Dunkirk*, *HMS Lyon*, *HMS Prince Frederick*, *HMS Hampton Court*, *HMS Falmouth*, *HMS Montagu* a *HMS Suffolk*.

¹⁷³ BIGGS, s. 50.

¹⁷⁴ Jednalo se o lodě *Africa*, *Conquistador*, *Galicia*, *St. Philipe*, *Don Carlos* a *Dragon*.

¹⁷⁵ BEATSON, *Naval*, s. 90.

flotila d'Antona opustila Karibik. Neřekl mu však, jakým směrem.¹⁷⁶ Již 4. března se flotila dostala do blízkosti Carthageny, když dorazila do zátoky *Playa Grande*¹⁷⁷, jež se nacházela na sever od města. V dobách deště velmi nebezpečná oblast.¹⁷⁸

Útočníci se rozdělili na tři skupiny. Každá z nich měla zaútočit na jiném místě. Dne 9. března 1741 začal Ogle plnit rozkazy, které mu v dopise poslal *vice* admirál Vernon.¹⁷⁹ Jako první začali bombardovat malou pevnůstku Chamba, která rychle podlehla požáru. Ve stejný den *HMS Norfolk*, *HMS Russel* a *HMS Shrewbury* začaly odstřelovat dvě pevnosti St. Jago a St. Philip. Místa během hodiny zmizela z povrchu země. Podle pokynů se dalšího dne generál Wetnworth a Harrison vylodili se svými posádkami na pláži ostrova *Tierra Bomba* a měli za úkol se dostat po pevnině k pevnosti St. Louis u úžiny *Bocca Chica*. Naproti této pevnosti se nacházela St. Philipe. Uprostřed ní na malém ostrově pak pevnost St. Joseph. Úžinu z druhé strany chránily čtyři španělské lodě. Pozemní operace se zdržela a trvala několik dní.¹⁸⁰

Teprve z noci 22. na 23. března začal útok proti pevnosti St. Louis u úžiny *Bocca Chica* od moře. V čele tažení se nacházelo pět lodí z flotily generála Lescocka.¹⁸¹ Ty začaly pevnost silně bombardovat a snažily se jí dobýt. Během operace byla *HMS Boyne* silně zasažena a musela se stáhnout do pozadí.¹⁸² V noci 25. března se přidali střelením na pevnost St. Joseph na malém ostrůvku uprostřed úžiny. Žádná odpověď z místa nepřišla. Když se dostali dovnitř, našli zde tři opilé španělské důstojníky.¹⁸³

Blaz de Lezo podle svého plánu nechal potopit své vlastní lodě, aby nepřítele zastavil nebo ho tím přinejmenším dlouho zdržel. Potopil lodě *Africa* a *Don Carlos*. Úmyslně také nechal na lodi *St. Philipe* založit požár. Poslední loď *Galicia*, která zde zbyla a vlastnil ji samotný Blaz de Lezo, Britové obsadili, zajali zdejšího kapitána, dva námořní úředníky a na 60 osob.¹⁸⁴

U většího průlivu, který se nacházel u pevnosti *Castillo Grande* se začaly stahovat dvě zbylé španělské lodě, *Conqvistador* a *Dragon*, do menšího zálivu mezi Grande a pevnost *Mantzanella*. Zbytek menších lodí nechali Španělé potopit. Kapitán Knowles, s cílem zničit,

---

¹⁷⁶ *Authentic Papers Relatin to the Expedition Against Carthagen*, s. 1–2.

¹⁷⁷ *Authentic Papers Relatin to the Expedition Against Carthagen*, s. 2; BEATSON, *Naval*, s. 92; BIGGS, s. 51.

¹⁷⁸ BIGGS, s. 50.

¹⁷⁹ 6. března poslal Vernon Oglemu dopis s instrukcemi na dobytí menších pevností na ostrově *Tierra Bomba*. *Authentic Papers Relatin to the Expedition Against Carthagen*, s. 19–23.

¹⁸⁰ BEATSON, *Naval*, s. 91–93. Jednalo se loď *Galicia*, *Africa*, *Don Carlos* a *St. Philipe*.

¹⁸¹ Na pevnost zaútočila *HMS Boyne*, *HMS Princ Frederick*, *HMS Hampton Court*, *HMS Tilbury* a *HMS Suffolk*.

¹⁸² BIGGS, s. 52; BEATSON, *Naval*, s. 93–95.

¹⁸³ BEATSON, *Naval*, s. 95.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 96.

začal bombardovat menší pevnost *Cavillos* a následující den se zaměřil na *Castillo Grande*. Mezitím se skupina u *Bocca Chica* dostala přes vraky lodí a zamířila do velkého zálivu.¹⁸⁵ Někdy v tuto dobu napsal Vernon dopis vévodovi z Newcastleu o událostech od vyplutí z Jamajky. Sdělil mu v něm, že jsou krůček od vítězství. Přesto je čekalo ještě hodně překážek.¹⁸⁶

Po příjezdu k pevnostem začali odstřelovat město. To však bylo moc daleko, aby střely nadělaly velké škody. Na další válečné radě velitelé rozhodli o vylodění na *Texar de Gracias*, kam se vypravily jednotky pod vedením generála Wentworta 5. dubna.¹⁸⁷ Odtud to bylo dvě míle k pevnosti *San Lazaro*. Cílem se stala *La Quinta*, odkud chtěli odříznout město od zbytku okolí. Na tuto výpravu se vydala velmi početná skupina. Ve stejnou dobu se jednotky ze Severní Ameriky¹⁸⁸ vydaly na vrch *La Papa*, odkud bylo vidět dobře na město a pevnost Lazare. Ta se stala posledním opevněným místem, kde se Blaz de Lezo a zbytek španělských jednotek usadili.¹⁸⁹

Připravoval se konečný útok na pevnost Lazare. Ten se trochu opozdil. Armáda se rozdělila do několika skupin. Jedna byla vedena španělskými dezertéry, kteří je navedli k jižní stěně pevnosti, která byla nižší a méně opevněná. Když se dost přiblížili, zasáhl je nespočet ohnivých střel. Mnoho lidí během tohoto útoku zemřelo.¹⁹⁰ Dalším velkým problémem, se kterým se Britové potýkali, byla velká úmrtnost. Z výpravy Wentworta zemřela polovina posádky na onemocnění.¹⁹¹

Úspěch na dobytí se rázně snižoval. Navíc začal vycházet i další z Blazových plánů. Do Cartageny přišlo období dešťů, což pro výpravu nebylo výhodné. Na dalších vojenských poradách velitelé rozhodli o stažení a návratu na Jamajku.¹⁹² Tak skončila velká výprava, která měla vytvořit obrat ve válce. Nedopadlo to tak. Na vině byla velká úmrtnost díky nemocem, chyba v poslední kroku obléhání a přicházející deštivé počasí. Velkým problémem se stalo

---

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 100.

¹⁸⁶ *Authentic Papers Relatin to the Expedition Against Carthagera*, s. 1–15.

¹⁸⁷ Tamtéž, s. 56–58.

¹⁸⁸ Mezi nimi byl i Lawrance Washington.

¹⁸⁹ BIGGS, s. 54; BEATSON, *Naval*, s. 100–102.

¹⁹⁰ BEATSON, *Naval*, s. 105–107.

¹⁹¹ Údaj ve svých pamětech zanechal Knowles. KNOWLES, CH., *An Account of the expedition to Carthagera*, London, 1743, s. 45; Číslo udával článek v magazínu. In: *The Gentleman's Magazine*, Vol. 11, London, 1741, s. 331.

¹⁹² *Authentic Papers Relatin to the Expedition Against Carthagera*, s. 98–100.

zesílení opevnění a lepší vybavení španělských zbraní během španělské přípravy před britským útokem.¹⁹³

5.1.2. Invaze na Kubu

Po velkém neúspěchu u Cartageny Vernon neotálel a připravoval se na další výpravu proti španělským pozicím. Během toho byl komodor Lestock vyslán zpět do Velké Británie¹⁹⁴, aby obeznámil britskou vládu a krále o jejich neúspěchu u Cartageny. Do Londýna úspěšně dorazil v srpnu 1741. Na zasedání rady Vernon navrhuje, aby se dalším místem útoku stala španělská Kuba. Na to se ohradil guvernér Trelawney, že by měli zaútočit spíše na pobřeží Panamy, které je podle jeho zdrojů více a lehce dosažitelné. Upozornil také na to, že v Havaně nyní nachází don Rodrigo de Torres se svojí flotilou.¹⁹⁵ I přes tyto poznámky se rozhodlo, že dalším cílem se stane Kuba.¹⁹⁶

Dne 25. června 1741 vyslal Vernon kapitána Rentona na *HMS Rippon*, aby se plavil k městu Santiago, zjistil všechny potřebné informace, kolik je tam lodí, jak funguje jejich obchod. O tři dny později se výprava vydala směrem na Kubu.¹⁹⁷

Expedice dorazila 18. července k zálivu *Cumberland*¹⁹⁸, který se nacházel na jihovýchodě ostrova Kuby. Vernon jsem dorazil s 8 válečnými loděmi a až na 4 tisíce vojáků, mezi kterými bylo i mnoho černých otroků. Jejich plánem se stalo dobytí města Santiago de Kuba. Na válečné radě¹⁹⁹ se podle zjištěných informací rozhodli, že na město nezaútočí po moři, ale zaútočí po pevnině a pokusí se přepadnout hrad *Estrell* a pevnost *Catharina*. Armáda se utábořila při ústí řeky, asi tři míle od kotvicích lodí. Při první průzkumu narazili na obyvatele blízké vesnice, které zajali. Podle dalších informací nemělo Santiago dobrý přístup pro velké lodě. Museli by se také dostat kolem hradu *Moore*, který se nacházel na začátku zátoky, kterou se do města mohli dostat. Guvernérem Santiaga byl Francisco de la Vega. Ve městě se nacházelo jen málo obyvatel a vojenských příslušníků. Kdyby je ale odhalili, ihned by vyslali zprávy do Havany, odkud by vyplula flotila. Ta by cestou kolem ostrova narazila na kotvící

¹⁹³ BEATSON, *Naval*, s. 108–110.

¹⁹⁴ Odplul s konvojem sedmi válečných lodí. BIGGS, s. 56.

¹⁹⁵ Ihned po odjezdu Britů po porážce v Cartageně odcestoval Torres se svojí posádkou na Havanu, kam očekával Vernonův další útok. OGELSBY, *Spain's Havana Squadron*, s. 479.

¹⁹⁶ BIGGS, s. 56; BEATSON, *Naval*, s. 111–112.

¹⁹⁷ BEATSON, *Naval*, s. 112.

¹⁹⁸ Pojmenováno podle britského prince.

¹⁹⁹ Účastnil se jí *vice* admirál Vernon, generál Wentworth, sir Ogle, plukovník Lowther, Cochran a kapitán Mayne a Cotterell.

lodě britské posádky. Cesta do Santiaga však podle propočtů byla vzdálená na 64 mil. Během postupu k městu však mezi Brity začalo šířit mnoho nemocí, kvůli kterým velká část výpravy zemřela. Nemocných postupem času stále přibývalo. V říjnu se sešla válečná porada. Velká část posádky byla unavená a stále více byli Britové napadáni španělskými partyzány. Expedice nemířila k úspěchu. Generál Wenthworth se během listopadu rozhodl expedici opustit a vrátit se zpět na Jamajku. Nedlouho poté ostrov a zátoku opustil i Vernon a zbytek expedice. Další výprava britských posádek byla zmařena.²⁰⁰

Pozitivní zprávou bylo, že během výpravy se podařilo přepadnout a získat několik španělských lodí. *HMS Worcester* přepadla válečnou loď, která směřovala do místokrálovství Nové Španělsko. Kapitán Trevor s *HMS Defiance* získal loď, která vezla náklad pro město Cartagena. Nejvýznamnější úlovek získal kapitán Warren. Do područí se mu dostalo jediné větší plavidlo města Santiaga de Kuba. Warren objevil loď u břehu, schovanou blízko jeskyně za obrovskou skálou. Část její posádky se nacházela na břehu. Kapitán vyslal svoji posádku na břeh, a i s tou na lodi je vylákali dál od jejich stanoviště. Mezitím Warren loď přepadl a vzal pod britskou správu.²⁰¹

5.2. Vývoj mezinárodních vztahů v Evropě během roku 1741

5.2.1. Evropská situace v roce 1741, první slezská válka

Počátkem ledna se o tažení Fridrich II. doslechla celá Evropa. Během jara dobyl velkou část Slezska bez jakéhokoliv velkého odporu. Většina států v Evropě se do tohoto konfliktu následně vložila a nepřátelené státy, které vedly válku v zámoří, se začaly angažovat i do evropských záležitostí.

Důležitým vojenským a diplomatickým místem byla oblast střední Evropy, kde král Fridrich II. započal válku o rakouské dědictví. Fleury již v lednu 1741 nechal poslat do Berlína několik dopisů, kde pruskému králi nabízí spojení. Na stranu Francie se dostalo i Bavorsko a jeho kurfiřt Karel Albert, který si nárokoval část rakouských zemí a Fleury slíbil bavorskému kurfiřtovi armádu na její obsazení. Francie ke koalici s Bavorskem přidala i Prusko, které na oplátku při císařské volbě dá hlas Karlu Albertovi.²⁰²

---

²⁰⁰ BEATSON, *Naval*, s. 112–114.

²⁰¹ Tamtéž, s. 114–115.

²⁰² ANDERSON, s. 74–75.

Marie Terezie se dostala díky Francii do naprosté izolace. Jediným spojencem se mohla stát Velká Británie. V Londýně se obávali, že by Prusko mohlo napadnout Hannovera, královu rodovou državu v Říši. Již v březnu zaslala do Londýna žádost o finanční pomoc, kterou ji v dubnu vládla poskytla. V červnu v utajení Marie Terezie získala na válku 300 tisíc liber.²⁰³ Rakousko se snažilo získat na svou stranu i saského kurfiřta, kterému jakožto i polskému panovníkovi, nabídla část území Pruska, když se přidá na stranu Marie Terezie. To vše ale přerušila rakouská prohra s Fridrichem II. 10. dubna 1741 v bitvě u Molvic.²⁰⁴ Sasko se nakonec přidalo do protirakouské koalice, která se rozrostla i o Španělsko, které si začalo nárokovat území v Itálii. Dne 28. května uzavřelo s Bavorskem alianční smlouvu Nymphenburgu, kde Bavorsku slíbilo subsidie a pomoc armády.²⁰⁵

Alžběta Farnese a Filip V. ihned, co se dozvěděli o možném dělení habsburské monarchie, začali s mobilizováním armády. Alžběta si přála získat středoitalské země pro svého mladšího syna dona Felipeho.²⁰⁶ Příprava na vpád do Itálie kolidovala i s námořní válkou s Velkou Británií. Španělsko začalo vyjednávat s Francií o pomoci v boji proti námořní velmoci.²⁰⁷ Španělský ministr nastínil Fleurymu, že nastala vhodná doba na porážku Velké Británie. Fleury na to přistoupil. V Itálii se vytvořila armáda, která čítala 80 tisíc francouzských jednotek, 50 tisíc španělských a 15 tisíc neapolských. Španělsko požadovalo Menorku, Parmu, Piacenzu a část Lombardie. Francie chtěla zaplatit králi Sardinie, aby se k nim přidal.²⁰⁸

Období na počátku léta bylo pro mladou císařovnu tím nejhorším obdobím. Prusové a Sasové útočili ze severu, bavorsko-francouzské jednotky se připravovaly na útok do rakouských zemí. Marie Terezie se snažila o získání dohody s Pruskem, kterému nabídla rakouské území v Jižním Nizozemí. To Fridrich nepřijmul. Na tažení do boje vstoupila i další francouzská armáda vedená Mořicem Saským, která v srpnu překročila Rýn. Spojená bavorsko-francouzská síla na konci července obsadila Pasov a chystala se do Horních Rakous. V čele armády prakticky stál francouzský velitel Belle-Isle. V září se jim podařilo dobýt rakouský Linz a část armády se začala stahovat na české země, odkud ze severu mířil saský kurfiřt. Ten 19. září 1741 uzavřel s Bavory alianční smlouvu, která obsahovala dělbu zemí Marie Terezie.

---

²⁰³ ANDERSON, s. 78.

²⁰⁴ HAMISH, S., *The Birth of a Great Power System, 1740–1815, Examines a Key Development in Modern European history: the Origins and Emergence of a Competitive State System*, London – New York, s. 53.

²⁰⁵ ANDERSON, s. 76–77; MOWAT, s. 230.

²⁰⁶ Stejně tak postupovala po válkách o španělské dědictví, kdy se snažila získat italské země pro staršího syna Karla, který nyní vládne v Neapolském království a na Sicílii.

²⁰⁷ ANDERSON, s. 77.

²⁰⁸ HARDING, s. 100–102.

Prusko mělo získat většinu Slezska a Kladsko. Bavorský kurfiřt Horní Rakousy, Tyroly a české země. Saský kurfiřt měl být odměněn Moravou, která by byla dokonce povýšena na království.²⁰⁹ V sledu všech těchto událostí ve stejnou dobu Jiří II. vystoupil s neutralizací Hannovera a slíbil dát hlas Karlovi Albertovi v nadcházející volbě císaře.²¹⁰ Mezi Francií a Hannoverem byla na začátku října uzavřena dohoda, která toto vystoupení podpořila.²¹¹

Což však nikdo nečekal, v říjnu se Fridrich II. rozhodl uzavřít dočasné příměří s Marií Terezií. 9. října 1741 byla uzavřena smlouva na hradě v Klein–Schnellenduffu. Pruský král však uzavřel jen dočasné příměří. Úplný mír si dovolit uzavřít nemohl na základě spojení s Francií. Přestože ze Slezska Marii Terezií zbyla jenom malá část, důležité pro ni bylo, že se může soustředit na konflikt s Bavorskem.²¹² Od úplné porážky rakouskou panovnici zachránila dohoda s uherskými stavy. V létě se vydala do Uher a za ústupky stavům a šlechtě získala početnou armádu, kterou mohla využít v bojích proti nepřítelům. Nechala se také korunovat uherskou královnou v Prešpurku.²¹³

V listopadu postupovala armáda Karla Alberta přes Čechy a 20. listopadu se objevila u Prahy, kterou po 5 dnech dobyla. Karel byl následně českými stavy prohlášen českým králem.²¹⁴

5.2.2. Velká Británie a pád Walpola

Na evropském poli se Walpole rozhodl podporovat Rakousko. Důležitým zájmem ministrů stále zůstával i boj se Španělskem v zámoří. Po prvním úspěchu v Portobellu však zatím žádné zprávy nepřicházely. První napadení Cartageny v roce 1740 nevyšlo. Proto byla vyslána do Karibiku další velká flotila. Ani další tažení britských posádek nic nepřinesla a výprava generála Ansona se ztratila někde v Atlantiku a žádné zprávy o ní nepřišly. Během května dorazilo oznámení od Vernona přímo z Cartageny. Oznamoval v ní, že jsou krůček od vítězství. Zpráva vyvolala nadšení. O to horší to bylo, když se v červnu objevila další. Ta obsahovala

---

²⁰⁹ ANDERSON, s. 80–84; MOWAT, s. 230.

²¹⁰ SIMMS, s. 296; ANDERSON, s. 85.

²¹¹ Za Francií ji podepsal markýz de Bussy a za Hannovera dva jejich ministři. MOWAT, s. 230.

²¹² ANDERSON, s. 86. HARDING, s. 116.

²¹³ MAUR, E., *12. 5. 1743 – korunovace na usmířenou: Marie Terezie*, Praha, 2003.

²¹⁴ Nebyl však korunován. České korunovační klenoty se v tuto dobu nacházely ve Vídni.

informace, že k dobytí Cartageny nedošlo, během bitvy ztratili Britové velkou část výpravy a museli se stáhnout zpět na Jamajku.²¹⁵

To Walpolovou pozicí velmi otřásl. Již během února se jeden opoziční poslanec pokusil o jeho sesazení, když králi poslal žádost o jeho propuštění.²¹⁶ V roce 1741 se také konaly volby do obou komor parlamentu. Opozice chtěla, aby Walpole skončil ve vedení. Volby nakonec Walpole vyhrál, ale jen velmi těsně s rozdílem jen 4 hlasů.²¹⁷ Proti Walpoleovi volilo mnoho voličů ze Skotska díky velkému vlivu vévody z Argyllu.²¹⁸

Ke konci roku 1741 se po Londýně objevily i pamflety pro Walpolovi a tažení na Cartagenu. Na začátku nového roku se nově zvolení poslanci vrátili do svých křesel. Situace ale nebyla dobrá a krize se čím dál tím více vyhrocovala. Walpole nakonec neudržel boj a na počátku února 1742 rezignoval a podal demisi. Tak skončil člověk, který vydržel vládnout Velké Británii po 20 let.²¹⁹

5.3. Situace v zámoří 1742

5.3.1. Panama

Britové museli na konci roku 1741 utéct z Kuby. Na počátku dalšího roku se Vernon odebral na ostrov Hispaniola, kde se měl setkat s posádkami z Británie, které podle dopisu od vévody z Newcastleu vypluly do Karibiku v říjnu 1741. Musel se ale odebrat zpět na Jamajku, kde se 8. ledna 1742 sešla válečná rada, které se účastnil generál Wentworth, kapitán Ogle a guvernér Trelawney. Hlavním úkolem jednání byla otázka dalšího postupu proti nepříteli. Guvernér Trelawney opět probudil svůj plán na útok na Panamu. V prosazení mu pomohl poručík Lowther, který navrhl využít místních Indiánů k proniknutí do Panamy, jelikož se v povodí řeky *Charges* dobře vyznali.²²⁰

Během příprav na výpravu dorazily posily vyslané z Velké Británie.²²¹ 21. ledna 1742 válečná rada definitivně rozhodla o výpravě do Panamy.²²² Dalšího dne byl na popud generála

---

²¹⁵ HARDING, s. 103,106.

²¹⁶ CHURCHILL, s. 100.

²¹⁷ HARDING, s. 120.

²¹⁸ SPECK, W. A., *Stability and Strife: England, 1714–1760*, Harvard, 1977, s. 235–239.

²¹⁹ HARDING, s. 120; CHURCHILL, s. 101.

²²⁰ BEATSON, *Naval*, s. 127–129.

²²¹ Posily dorazily na Jamajku 15. ledna.

²²² Více o plánu na Panamu ROBERTSON, J. A., *The English Attack on Cartagena in 1741: And Plans for and Attack on Panama*, in: *The Hispanic American Historical Review*, Vol. 2., No. 1, 1919, s. 66–69.

Wentwortha do Portobella poslán poručík Lowther, který se zde měl vydávat za obchodníka se zbožím a mezitím zjistit důležité informace a najít dobré místo, kde by se mohli Britové vyložit. Flotila se zatím mohla připravit. Aby přerušili komunikaci mezi dalšími přístavy, vyslali do Cartageny *HMS Greenwich* a *HMS St. Albans*, aby zde šířily informace o dalším útoku na Cartagenu. Na počátku března generál Wentworth obdržel zprávy, že v přístavu La Guaira zakotvilo pět španělských lodí, které mají namířeno do Cartageny. Vernon se s Oglem dohodl, že v rámci úspěchu výpravy by se měli vydat za nimi. Na dalším zasedání válečné rady, konané na *HMS Boyne*, bylo dohodnuto, že se *vice* admirál se svojí flotilou vydá do Cartageny. Sir Ogle se k němu měl přidat později.²²³

Když dorazil Vernon na místo, v přístavu našel kotvit jen jednu loď. Setkal se tu s *HMS Greenwich* a *HMS St. Albans*. Co se však nestalo. Pod tíhou plachet se zřítla jedna ze stěžní. Byly nutné opravy. Vernon tu pobyl tři týdny, než za ním dorazil Ogle se svojí posádkou. Přispěchal se zprávou, že se na Jamajku vrátil poručík Lowther s informacemi. Vernon se proto rychle vydal k Portobellu.²²⁴

Když sem však dorazil, čekalo ho zklamání. Útok se odložil. Na posledním válečném zasedání rada rozhodla, že kvůli současnému stavu vojáků, počátku deštivého období a instrukcí, které jim dal poručík Lowther, bude průnik přes řeku *Charges* do Panamy odložen. Vernonovi se to moc nezamlouvalo. Ale bylo mu řečeno, že během třech týdnů jeho nepřítomnosti se toho stalo hodně. Do oblasti přišlo období dešťů, které by mohlo rozbouřit řeku. Jednotky také zasáhly nemoci. Proto se nakonec rozhodli o ukončení výpravy.²²⁵

Po těchto neúspěších se všichni mezi sebou začali obviňovat, kdo za ně mohl. Konflikt eskaloval velikou hádkou, kterou nakonec ukončil příjezd královské *HMS Gibraltar*, která přivezla rozkazy z Británie. Podle nich se měli generál Wentworth a *vice* admirál Vernon vrátit do Londýna. Tímto skončilo Vernonovo tříleté putování a dobývání španělských osad v Americe. Přestože Vernon zvítězil v Portobellu na počátku cesty, měla britská výprava v Americe mnoho proher, od St. Augustinu na Floridě, po Cartagenu a Panamu. Vernon opustil Karibik 19. října 1742 první na *HMS Boyne*, následován o pár dní později generálem Wentworthem s *HMS Defiance* a *HMS Worcester*. Po jejich odjezdu převzal velení sir Chaloner

---

²²³ BEATSON, *Naval*, s. 130–133.

²²⁴ Tamtéž, s. 134–136.

²²⁵ Tamtéž, s. 137–140.

Ogle, který začal plánovat další útok na španělské pozice na pobřeží Jižní Ameriky.²²⁶ Zprávy o neúspěchu a stažení z expedice z Panamy do Londýna dorazily na konci června 1742.²²⁷

5.3.2. Florida vs. Georgia

Bojové operace v roce 1742 proběhly i v oblasti Floridy a státu Georgia. První boje v rámci Jenkinsovy války zde byly již v roce 1740.²²⁸ Během této doby Španělé připravili obrovskou invazi do Georgie, které velel don Marinel de Monteano, guvernér města St. Augustin. Monteano vlastnil několik velkých válečných plavidel a k útoku celkově sestavil 36 lodí. Celkově se na Georgii chystalo zaútočit na 4000 lidí.²²⁹

Do čela britských jednotek se opět postavil generál Oglethorpe. Do Jižní Karolíny zaslal zprávu s prosbou o pomoc. 21. června 1742 se Španělé objevili na pobřeží a snažili se vpadnout do pevnosti *Amelie*, odkud však byli ihned vyhnáni. Následně začali okupovat pevnost *St. Simon* na stejnojmenném ostrově, kde se nacházely kasárny a domy pro vojáky. Odstřelování trvalo sedm dní kvůli špatnému větru. Oglethorpe se rozhodl místo opustit a nechal zpustošit domy na *St. Simon*. Se svými jednotkami se vydal k Frederice.²³⁰

Dne 6. července získal Oglethorpe ve Fredericu od místních domorodců informaci o velikosti španělské armády, která se vydala na cestu od *St. Simon* k Fredericu směrem k nim. Druhého dne se radu místních obyvatel přepadly Oglethorpovy jednotky spolu s nespočtem indiánských národů španělské síly, které vstoupily na pláň. Bitva se odehrála velmi rychle. Během necelé hodiny společná armáda zabila mnoho Španělů a velká část se jich musela stáhnout. V ten stejný moment na další část španělské armády zaútočila v oblasti nedaleko *St. Simon*. Po počátečních nezdarech se Britové vzchopili a nad Španěly převzali kontrolu. Po příjezdu generála z místa prvního střetnutí, obnovili útok. Během bitvy Španělé ztratili na 160 mužů, někteří padli do zajetí. Zbytek se rozutekl do lesů, kde však byli pronásledováni místními Indiáni. Mnoho z nich bylo pobyto. Síly Georgie v bitvě *Bloody Marsh* zvítězily. Poté se zbytky poražených jednotek nalodily na lodě a opustily Georgii.²³¹

---

²²⁶ FORD, s. 173; OGELSBY, *Enland vs. Spain*, s. 152; BEATSON, *Naval*, s. 146.

²²⁷ HARDING, s. 134.

²²⁸ Více v kapitole 4.3.

²²⁹ BEATSON, *Naval*, s. 132; William Biggs ve své práci udává až 66 lodí a 7000 až 8000 mužů.

²³⁰ BIGGS, s. 132.

²³¹ CATE, M. D., *Fort Frederica and The Battle of Bloody Marsh*, in: *The Georgia Historical Quarterly*, Vol. 27, No. 2, 1943, s. 111–174.

Generál Oglethorpe provedl odvetnou akci v březnu 1743, kdy se vydal na novou invazi do St. Augustinu. S pomocí jeho regimentu a jednotek Indiánů se vylodil u Mathea na řece svatého Johna a zaútočil na pevnost. Španělé se však útoku ubránili a Oglethorpe se vrátil do Georgie. V září odplul zpět do Anglie a do Georgie se již nikdy nevrátil.²³²

5.4. Britsko-španělské boje ve Středomoří v roce 1742

Mobilizace španělské armády započala ihned, když se Alžběta Farnese dozvěděla o dělení rakouských zemí. Důležitou pozici v rámci mezinárodních vztahů získal savojský vévoda a sardinský král Karel Emanuel III. Pod jeho království patřila Sardinie a na pevnině oblasti Savojska a Piemontu. Karel Emanuel III. toužil po části Milánska. Přes toto území vedla cesta od Alp z Francie do Itálie. Pro Francii i Španělsko se stalo velmi klíčové, získat si krále na svoji stranu. Během roku 1741 mu bylo ze strany Španělska nabídnuto spojení, ve kterém by Karel získal část Milánska, zatímco oblasti Parmy a okolních středoitalských států by měli Španělé. Během následujícího roku Karel Emanuel III. změnil alianci. Uvědomil si, že by se Bourboni stali hegemonem v celé Itálii. V jižní části vládl Filipův starší bratr Karel. Uzavřel proto dohodu s Rakouskem a začlenil se do bojů v severní Itálii. V červnu 1742 začal okupovat Modenu, jejíž panovník stál na straně bourbonských mocností.²³³

Španělské přístavy na pobřeží Středozemního moře a Atlantiku chránil admirál Haddock se svojí flotilou. Uhlídat přístav v Cartageně a Cádizu najednou však nešlo. Ke španělské armádě, která se v listopadu 1741 vylodila v Ortobellu, se přidala v lednu 1742 u Spezia na janovském území další flotila španělských jednotek.²³⁴ Z Velké Británie byl do Středomoří poslán admirál Lestock po svém návratu z Cartageny, který se s Haddockem setkává v Mahonu.²³⁵ Následován byl admirálem Matthewsem, který byl povýšen do hodnosti *vice* admirál.²³⁶

V červnu 1742 se britské námořní síly dozvěděly o pěti španělských válečných lodích, které doprovázely dona Felipeho na cestě ze Španělska do Itálie na pomoc v boji proti rakouským jednotkám. Dne 13. června je zahlédla britská flotila. Během cesty se španělské lodě usadily v malém přístavním městě St. Tropes v Provanse, které patřilo Francii. Svým příjezdem ale porušily neutralitu a britské loďstvo vyslalo kapitána Richarda Norrise na *HMS*

---

²³² BIGGS, s. 210.

²³³ ANDERSON, s. 97–99.

²³⁴ Tamtéž, s. 96.

²³⁵ Mahon je přístav na ostrově Menorka; HARDING, s. 130.

²³⁶ HARDING, s. 131.

Kingston s *HMS Oxford* a *HMS Duke*, který je měl v přístavu blokovat. Ten následně požádal guvernéra města, aby lodím nedovolil usadit se v přístavu. Ten to odmítl. Druhý den kapitán Norris přepadl španělské lodě bombardováním z dělostřelecké lodi *Duke*. Někteří Španělé zemřeli při útoku. Ti, kteří přežili, se přidali k jednotkám dona Felipeho v Toulonu.²³⁷

Do oblasti papežského státu se dostala armáda neapolského a sicilského krále Karla, který se chtěl spojit s dalšími armádami na severu. Karel, starší syn Alžběty Farnese a Filipa V., kraloval po válkách o polské nástupnictví v těchto jižních oblastech.

Během léta 1742 vyslal *vice* admirál Mathews kapitána Wiliama Martina s malou flotilou do Neapolského království, aby tam vyjednal odchod a neutralitu neapolského panovníka a jeho armády, která se nacházela v oblasti Romagna. Flotila dorazila do neapolského zálivu 19. srpna 1742.²³⁸ Nejdříve se zde Martin setkal s panem Allenem, britským zástupcem v Neapoli. Ten měl zjistit, za jakým účelem přijeli do města. Následně byl pozván do kanceláře vévody z Monteallegre., kam dorazili v pět hodin odpoledne. Avšak v tu dobu byl král v kostele na mši. Monteallegre jim sdělil, že jim odpověď král předá, až se vrátí.²³⁹ Kapitán Martin obdržel hned následující den dopis, ve kterém se král Neapole a Sicílie zaručoval, že již vydal rozkazy o stažení jeho vojska ze severní Itálie.²⁴⁰

Španělsko se snažilo získat podporu tisknutím propagačních letáků. Po misi v Neapoli byl Martin vyslán na další do města Arassa, které patřilo k Janovské republice. Podle zpráv od Matthewse zde objevily výtisky podporující španělské vojsko. Do města Martin dorazil 1. září 1742 a ihned vyslal jednotku, aby je našla. Po nalezení je nechal všechny spálit.²⁴¹

5.5. Volba císaře, konec první slezské války

Zatímco ve Velké Británii padla vláda, ve Středomoří se schylovalo k válečným bojům, ve střední Evropě začala Marie Terezie získávat nazpět ztracené pozice. Důležitou událostí na počátku roku byla volba nového císaře ve Frankfurtu nad Mohanem. Kandidáty na císaře byl

---

²³⁷ BEATSON, *Naval*, s. 154.

²³⁸ Harding ve své publikaci uvádí 8. srpna.

²³⁹ HARDING, s. 137–138; BEATSON, *Naval*, s. 155–157.

²⁴⁰ „*Sir, The King had already resolved, and given orders, that his troops, which are joined with those of Spain, should withdraw, in order to the defence of his own dominions. His Majesty commands me to promise you, in his name, that he will forthwith repeat his orders, that his troops, withdrawing from the Romagna, where they are at present, shall immediately return into this kingdom; and that he will not, in any manner whatsoever, either aid or assist those of Spain any more in the present war in Italy*“. In: BEATSON, *Naval*, s. 157.

²⁴¹ BIGGS, s. 128; BEATSON, *Naval*, s. 157–158.

bavorský kurfiřt, Karel Albert, který byl od prosince i českým králem.²⁴² Za rakouskou stranu to byl František Štěpán Lotrinský, manžel Marie Terezie. K volbě došlo 24. ledna 1742, ve které se císařem stal bavorský kurfiřt, nyní jako Karel VII. Jiří II., jako hannoverský panovník, hlasoval pro Karla podle smlouvy, kterou v loňském roce podepsali. Volba byla diplomatickou výhrou především Francie. Korunován byl Karel VII. 12. února 1742 ve Frankfurtu z rukou kolínského arcibiskupa.²⁴³ Karel se tak stal první nehabsburským císařem po 300 letech.²⁴⁴

Zatímco probíhala volba císaře, v Čechách již od podzimu operuje armáda z Uher. Do jejího čela vstoupil zasloužilý voják z válek o španělské dědictví, Ludvík Andres von Khevenhulter. Postup armády směřoval přes rakouské země. Ta osvobodila Linz a v den korunovace Karla na císaře Svaté říše římské obsadila bavorské hlavní město Mnichov a během měsíce i celé Bavorsko.²⁴⁵ Pro nového císaře tato událost byla velmi potupná. Přestože bavorský stát vytvořil velkou armádu, bez francouzských subsidií mu nebyla k ničemu. Francouzský dvůr však další vyplatit nechtěl. O pomoci španělských Bourbonů nemohl ani přemýšlet. Přestože v minulém roce uzavřeli společnou smlouvu, která jim to zaručovala, neviděli od Španělska ani korunu.²⁴⁶

V českých zemích se však stále držela spojená bavorsko-francouzská armáda. Část se vydala na jih, aby zastavila postup rakouské armády. Během jara pruský král přemýšlel o uzavření definitivního míru. Snažil se udržet dobré vztahy s Velkou Británií a Nizozemím. Existovala tu totiž možnost, že vyhlásí válku Francii, což by mu mohlo uškodit jako spojenci Francie. Marie Terezie se také nacházela ve špatné pozici. Rakousko bez dalších britských subsidií nemůže dát vést válku. Úspěchy rakouského vojska v Bavorsku přiměly Fridricha II. vrátit se k bojům. Společně se Sasy se chtěli probojovat přes Jihlavu, dále na Moravu až do blízkosti Vídně. To se však nestalo. Závěrečná bitva slezské války se odehrála 17. května 1742 u Chotusic nedaleko Čáslavi. Fridrich II. zde porazil rakouskou armádu Karla Lotrinského. Přestože pruský král v bitvě zvítězil, tak i jeho vojsko bylo po všech střetnutích vyčerpáno. Do konfliktu se zapojila britská diplomacie, která se snažila zprostředkovat urychleně mír. Fridrichovy problémy se zásobováním a vyčerpáním tyto snahy urychlily.²⁴⁷

---

²⁴² Zvolen byl v Praze 7. prosince 1741. Korunován však nebyl. Korunovační klenoty se nacházely v tuto dobu ve Vídni.

²⁴³ BIGGS, s. 75; ANDERSON, s. 92–93.

²⁴⁴ MOWAT, s. 232.

²⁴⁵ BIGGS, s. 76; ANDERSON, s. 94.

²⁴⁶ ANDERSON, s. 95.

²⁴⁷ Tamtéž, s.95–96.

Dne 11. června 1742 byl uzavřen předběžný mír ve Vratislavi a 28. července 1742 první slezskou válku ukončil podpis míru v Berlíně. Marie Terezie ztratila Slezsko a Kladsko. Jediné části, které Marii Terezii zůstaly, byly oblasti Opavska, Krnovska, Těšínska a část Niska. Na podmínky přistoupilo i Sasko. Prusko tak získalo to, co potřebovalo k mocenskému zvýšení prestiže a síly země.²⁴⁸

---

²⁴⁸ MOWAT, s. 232.

6. Od pragmatické armády po jakobitské povstání

6.1. Pragmatická armáda

Počátkem ledna ve Francii umírá kardinál Fleury a Ludvík se konečně sám ujímá vlády. Ze země odešel velitel, díky kterému se dařilo udržet francouzskou politiku záhadnou, především pro Velkou Británii. Během minulého roku Ludvíkova armáda ztratila velkou část vojska, ať již porážkou v Praze a následně i v oblastech Říše. V prvních měsících se objevily zprávy, že francouzská armáda v Říši opustí Bavorsko a vydá se na pomoc další francouzské armádě, která se nacházela v oblasti severovýchodní Francie a Lotrinska.²⁴⁹

Do čela vlády ve Velké Británii po Walpolovi usedl nový ministr, Carteret. Ten se snažil změnit postup práce a začal velice úzce spolupracovat s králem, a to především v oblasti zahraniční politiky. Za centrum britské zahraniční politiky považoval Jiří II. oblasti dnešního Německa a Nizozemí. Válka se Španělskem tak pomalu upadá. Je teď závislá na porážce Francie, která se Španělskem spolupracuje ve Středomoří. Nyní byla prioritou britské zahraniční politiky záchrana Rakouska.²⁵⁰

V britském parlamentu byla projednávána nová subsidia pro válku v Evropě, která byla schválena 2. března 1743.²⁵¹ Peníze budou převážně využity na posílení hannoverské armády. Finančním podpořením Hannovera vznikly rozpaky, jestli je pro stát dobré je podporovat. Část britských představitelů si myslela, že je královo působení jako hannoverského kurfiřta táhne negativně do evropských záležitostí a tím více do války.²⁵² V květnu Jiří II. odcestoval do Hannovera a Carteret do Haagu, kde se snaží přesvědčit představitele Spojených nizozemských provincií o vstupu do pragmatické armády. 10. května 1743 se rozhodly o připojení. Síly byly shromážděny v okolí měst Maastricht a Namur.²⁵³

Mezitím spojená francouzsko-bavorská armáda postupuje z Říše směrem ke Francii. Druhá část vojsk, pod vedením generála Noaillese, je soustředěná v Lotrinsku. Spojenecké síly směřovaly také do Říše a překračují řeku Rýn na počátku dubna.²⁵⁴ Chladné jaro ale její pochod zpomalilo. Do Mnichova se v březnu po dlouhé době mohl vrátit císař Karel VII. Dlouho tu však nepobyl, protože na město v červnu zaútočila rakouská armáda.²⁵⁵

---

²⁴⁹ HARDING, s. 153.

²⁵⁰ SIMMS, s. 308–309; HARDING, s. 155.

²⁵¹ BIGGS, s. 139.

²⁵² SIMMS, s. 315.

²⁵³ HARDING, s. 157–158.

²⁵⁴ Hannoverská u Mülheimu a rakousko-britská u Coblenzu. HARDING, s. 157.

²⁵⁵ HARDING, s. 158; ANDERSON, s. 116.

Jiří II. se připojil k armádě u Aschaffenburgu 8. června 1743 a stál se jejím vrchním velitelem.²⁵⁶ Jiří se tak byl posledním anglickým panovníkem, který se osobně účastnil bitvy.²⁵⁷ Britský panovník rozhodl o vyčkání na další hannoverské a hessenské posily. Vojska se střetla s nepřáteli 27. června 1743 u Dettingenu nedaleko Aschaffenburgu.²⁵⁸ Noaillesova armáda se přiblížila k řece Mohan a usadila se na jihu a na levém břehu. Noailles rozhodl s okupací Aschaffenburgu, což mělo u Pragmatické armády vyvolat problémy se zásobováním. Proto se Jiřího armáda rozhodla vydat zpět na sever. Noialles vyslal svého synovce, vévodu z Grammont, přes řeku Mohan, aby se usadil s částí armády nedaleko vesnice Dettingen, kde měla blokovat cestu do Hanau, kudy měly jednotky Jiřího procházet. Pragmatická armáda se tak dostala do obklíčení francouzské. Ke konečnému boji došlo 27. června, kdy se francouzské armádě nepodařilo nepříteli porazit, a byla nucena dát se k ústupu. Pragmatické jednotky tak mohly pokračovat k Hanau, kde se k nim měly připojit síly z Hessenu.²⁵⁹ Ztráty na francouzské straně činily dohromady na 4 tisíc mužů. Na vítězné straně byly ztráty nižší.²⁶⁰

Vítězství pragmatické armády u Dettingen vyvolalo ze začátku nadšení mezi britskými poslanci. Bylo oslavováno jako Vernonovo vítězství u Portabella v roce 1739. Nedlouho se objevila i kritika v pokračování bojů. Británie se totiž stala opět hlavním dodavatelem subsidií evropským státům.²⁶¹ Jiří II. v bitvě změnil své barvy z britské na hannoverské. Což mezi některými poslanci vyvolalo negativní komentáře. Vítězství v bitvě však nepřineslo žádné pozitivní výsledky. V táboře pragmatické armády došlo k vnitřním rozporům mezi jednotlivými stranami.²⁶²

V říjnu se pragmatická armáda vrátila do zimního stanoviště v Nizozemí a malá část pak do severozápadní části Svaté Říše. Francie se zapotácěla na pokraji prohry. Pro její štěstí však aliance Rakouska, Británie, Hannoverska a Spojených nizozemských provincií nevyužila výhry. V Nizozemsku panovala snaha získat nějaké francouzské opevněné město na jejich hranicích. Z důvodu špatné domluvy se spojenci k tomu bohužel nedošlo.²⁶³

---

²⁵⁶ BIGGS, s. 158

²⁵⁷ SIMMS, s. 315

²⁵⁸ CHURCHILL, s. 104.

²⁵⁹ BIGGS, s. 160–162; HARDING, s. 160; SIMMS, s. 315; ANDERSON, s. 117.

²⁶⁰ BIGGS, s. 162–163.

²⁶¹ CHURCHILL, str. 104; HARDING, s. 160–161.

²⁶² SIMMS, s. 318.

²⁶³ ANDERSON, s. 118.

6.2. Situace v zámoří 1743

6.2.1. La Guaira

Po odjezdu Vernona a Wentwortha z Karibiku převzal sir Chaloner Ogle vedení britských záležitostí v oblastech Západní Indie. Rozhodl spolu s guvernérem Trelawneym o útoku na pevnosti na caracaském pobřeží Jižní Ameriky.²⁶⁴ Španělský guvernér odhalil plány britského námořnictva a začal oblast připravovat na útok a zvýšil obranyschopnost jejich pevností. 18. února 1743²⁶⁵ se komodor Knowles s flotilou k pevnosti La Guaira.²⁶⁶ Podle přiložené tabulky můžeme zjistit počet a názvy lodí, které se tažení účastnily, se jmény jejich kapitánů.²⁶⁷

Tabulka 2 Přehled britských lodí při útoku na La Guaira

Zbraně	Lod'	Kapitán	Zbraně	Lod'	Kapitán
70	<i>HMS Suffolk</i>	Komodor Charles Brown, Kapitán Edward Pratten	40	<i>HMS Eltham</i>	Richard Watkins
	<i>HMS Burford</i>	Franklyn Lushington		<i>HMS Lively</i>	Stewart
	<i>HMS Assistance</i>	Smith Callis			<i>HMS Scarborough</i>
50	<i>HMS Norwich</i>	Thomas Gregory		<i>HMS Otter</i>	John Gage
	<i>HMS Advice</i>	Elliot Smith		<i>HMS Comet</i> (bomb)	Richard Tyrrel

Útok na La Guairu započala *HMS Burford*. Bombardování silně zasáhlo nepřátelské lodě v přístavu. Několik jejich pevností bylo silně zasaženo, některé domy a kostely po útoku připomínaly ruiny. Nepřátelé se ale nevzdali a boj následně otočili ve svůj prospěch. Britské lodě se totiž dostaly na palebný dosah španělských pevností, které je napadly silnou palbou. Během útoku byl kapitán *HMS Burford* smrtelně raněn a na následky zemřel.²⁶⁸ Kapitán

²⁶⁴ Více o útoku také ve článku OGELSBY, J. C. M., *The British Attack on the Caracas Coast, 1743*, in: *Mariner's Mirror*, 1972, s. 27–40.

²⁶⁵ Může se stát, že data u těchto námořních akcí budou jiná. Jednalo se opět o to, že Velká Británie pořád používala gregoriánský kalendář.

²⁶⁶ K útoku na La Guaira došlo na samém počátku války v roce 1739. Viz poznámka kapitola 3.2.1.

²⁶⁷ BIGGS, s. 407; BEATSON, *Naval*, s. 163–164.

²⁶⁸ BEATSON, *A political index*, s. 305.

Gregory byl zraněn a kapitán Smith a dalších 98 mužů zemřelo. Knowles se rozhodl stáhnout na Curacou, kde chtěl nechat vykonat potřebné opravy na poničených lodích.²⁶⁹

6.2.2. Přístav Cavallo

Komodor Knowles, posílený skupinou nizozemských dobrovolníků, se po posledním neúspěchu rozhodl zaútočit na přístavní město Cavallo. Rozhodnutí plynulo z jeho úsudku, že neopustí americký kontinent bez dalšího pokusu o přepadení Španělů. Na Caracoe se nalodil 20. března 1743, ale do chystané destinace Barbatret nedaleko Cavalla²⁷⁰ dorazil až 15. dubna. Jeho flotila byla stejná, až na kapitána Richarda Watkinse, který byl na *HSM Burfordu*, a kapitána Filipa Durella na *HMS Elthamu*. Lodě *HMS Otter* a *HMS Comet* se akce nezúčastnily.²⁷¹

V přístavu našel na 12 španělských obrovských plavidel, která doplňovala 3 menší. Španělé hlídali vjezd do přístavu vyzbrojenou lodí, která byla připravena na příjezd nečekaných nepřátel. Lodě *HMS Eltham* a *HMS Lively* byly poslány bombardovat pobřeží. Jejich útok trval až do pozdních večerních hodin, kdy se na břeh vylodilo na 1200 jednotek dobrovolníků z Nizozemí, námořníků v čele s komodorem Knowlesem. První pokus o dobytí ale nevyšel. Dne 21. dubna rozhodla válečná rada o dalším útoku na přístav. O druhý pokus se komodor pokusil o několik dní později. Jeho postup i v tomto případě nebyl účinný. Rozděлил svoji flotilu a začal oblast bombardovat od jedné hodiny odpoledne až do hluboké noci. Koncil následně rozhodl, že flotila není dále schopná bojovat a vyzval ke stažení. Během pokusu o dobytí zahynulo na 200 mužů. Knowles se následně vydal na Závětrné ostrovy.²⁷²

Pro Brity tyto další dvě prohrané bitvy byly zdrcující. Jak ve svém článku popisuje Ogelsby, prohra, kterou v roce 1743 Britové na pobřeží Jižní Ameriky utrpěli, ukázala, jak hodně se ve španělské síle zmýlili.²⁷³ Tyto pokusy také z velké části ukončily britské snahy o dobytí španělských kolonií v Americe. Podle dopisu, který napsal guvernér Santa Dominga²⁷⁴, markýz de Larnage, Torresovi, Britové nebudou vyvolávat v zámoří další konflikty po porážkách na caracaském pobřeží, protože se válka plně přesunula do Evropy.²⁷⁵

---

²⁶⁹ BIGGS, s. 207–208.

²⁷⁰ Přístav Cavallo, chráněný pevností, se nacházel u Honduraského zálivu.

²⁷¹ BEATSON, *Naval*, s. 165.

²⁷² BIGGS, s. 208–210; BEATSON, *Naval*, s. 146–147.

²⁷³ OGELSBY, *England vs. Spain*, s. 153.

²⁷⁴ Santo Domingo byla francouzská kolonie na ostrově Hispaniola.

²⁷⁵ „Now i tis Europe which represent the theatre of war...” in: OGELSBY, *England vs. Spain*, s. 153.

6.3. Středomořské výboje roku 1743

Královské námořnictvo operovalo dále i ve Středozemním moři. Již v předcházejícím roce se snažilo eliminovat španělské a francouzské loďstvo v této oblasti, když uzavřelo dohodu s neapolským králem o neutralitě jeho vojsk. V roce 1743 bylo čím dál tím viditelnější, že se původní válka v zámoří přesouvá směrem do Evropy, kde se naplno stává součástí válek o rakouské dědictví. Jde to vidět například na počtu vojáků. Ještě v roce 1742 měli Britové v zámoří na 16 tisíc, v dalším roce již jen 11 tisíc. Naopak rostl počet ve Středozemním moři, z 13 tisíc na 19 tisíc v roce 1743.²⁷⁶

Po prohrách se Francie snažila změnit svoji zahraniční politiku. V lednu 1743 zemřel kardinál Fleury²⁷⁷ a Ludvík XV. se sám chopil vlády. Král se zaměřil na oblasti Jižního Nizozemí, Itálie a Porýní. Na italské frontě spolupracoval společně se Španěly, kteří se snažili získat na Rakousku Milánsko, Parmu a oblast Toskánska. Spolupráce Francie a Španělska byla ještě potvrzena 15. října 1743 ve Fontainebleau, kdy byl uzavřen tzv. druhý bourbonský rodinný pakt. Francie a Španělsko mělo obnovit boj proti Británii v zámoří. Ludvík se zaručil, že vyhlásí válku Karlu Emanuelovi III., Rakousku a Velké Británii. Na italskou frontu bude poslána četná armáda, kterou povede don Felipe, kde podpoří španělské snahy o dobytí území. Smlouva také garantovala pozici Karla Španělského na Sicílii a v Neapolském království.²⁷⁸

Po útoku na Savojsko v předešlém roce Karel Emanuel III. chtěl uzavřít dohodu s Marií Terezií. Armáda španělského království s podporou Francie přetrvávala na jihovýchodě Francie. Osobou, která se spojení pokusila domluvit, byl britský premiér Carteret. Diskuse o dohodě byly složité, přesto nakonec došlo 13. září 1743 k podepsání smlouvy ve Wormsu mezi Velkou Británií, Rakouskem a Sardinským královstvím.²⁷⁹ Karel Emanuel III. a Marie Terezie si smlouvou garantovali území, oba se zavázali nasadit do bojů v Itálii další část armády. Británie slíbila zvýšit námořní aktivitu ve Středozemním moři a zavázala se je vyplatit subsidií v součtu 200 tisíc liber. Ve smlouvě se nacházelo i několik tajných článků, z nichž v jednom odsouhlasili, že pokud bude španělská armáda poražena na severu, boje se přesunou i na jih. Marie měla získat Neapolsko a Karel Emanuel zase Sicílii. Francie brala přijetí smlouvy jako podraz od Karla Emanuela III. a vyhlásila mu válku.²⁸⁰

---

²⁷⁶ SIMMS, s. 371–372.

²⁷⁷ HARDING, s. 153.

²⁷⁸ ANDERSON, s. 126; HARDING, s. 312.

²⁷⁹ Za Británii smlouvu podepsal Carteret, za Karla Emanuela to byl Guiseppe Osorio-Alarcon a za Rakousko Ignác Johann von Wasner.

²⁸⁰ ANDERSON, s. 123–124; BROWNING, s. 142–148; O smlouvě ve Wormsu více LODGE, R., *The Treaty of Worms*, in: *The English Historical Review*, Vol. 44, No. 174, 1929, s. 220–255.

Rakousko na počátku roku 1743 čelilo na území papežského státu španělské armádě. V čele rakouských sil stál maršál Traun. Jednotky se střetly u Campa Santa, nedaleko řeky Panaro na území papežského státu. Vítězství skončilo na straně Trauna. Bohužel ho následně nedokázal dobře uplatnit.²⁸¹ Celkově se ani na jedné straně nedařilo. Druhá španělská armáda, která se nacházela na jihovýchodě Francie, během roku nic nepodnikla. Z nedostatku financí skončila i Traunova výprava proti Karlovi na jih Itálie.²⁸² Na moři proběhlo několik menších potyček. Na konci června využili Španělé nedbalosti britského námořnictva a přepravili do Janova loď s municí, která měla posloužit oddílům v Itálii. Admirál Matthews se vydal do Janova, kde byla posléze munice zabavena a po dohodě s místním senátem převezena na hrad Bonisacio na Korsice, kde měla být během války uložena.²⁸³

Během plavby britské lodě *HMS Monmouth* a *HMS Medway* narazily na španělskou loď pod vlajkou krále Španělska, která vezla z Cádizu do mexického Veracruz obrovský náklad munice. Loď Britové přepadli a její náklad zabavili. Během tohoto roku došlo k podobným akcím ve velkém množství. Španělé celosvětově přepadli v roce 1743 na 250 britských lodí a na jejich straně se jich načetlo jen kolem 150. Díky lapení lodě na Filipínách v Asii Georgem Ansonem však příjmy ze zabavených plavidel byly na britské straně větší.²⁸⁴

6.4. Evropa v letech 1744 a 1745

6.4.1. Druhá slezská válka a boj Velké Británie s Francií

V prosinci 1743 napsal Ludvík XV. dopis do Madridu Filipovi V. o chystaném plánu na invazi do Velké Británie.²⁸⁵ Navazoval tím tak na smlouvu z Fontainebleau, kterou mezi sebou Francie a Španělsko uzavřely. V lednu 1744 se v Británii začaly objevovat zprávy, že se francouzské námořní síly chystají napadnout území Velké Británie od moře. Francouzské síly během léta 1743 v Brestu čítaly na 30 lodí, avšak jen 10 jich bylo použitelných. Postupně se zde začaly shromažďovat další. Pro Británii se Francie začala stávat nebezpečnějším než samotné Španělsko.²⁸⁶ Velká část britské námořní síly se nacházela ve Středomoří a Karibiku. 2. února 1744 dorazily zprávy od kapitána Norrise, že se francouzská armáda shromažďuje a bude

---

²⁸¹ BIGGS, s. 176.

²⁸² ANDERSON, s. 118–119.

²⁸³ BEATSON, *Naval*, s. 171.

²⁸⁴ BEATSON, *Naval*, s. 173–174. Více o Ansonovu přepadení v kapitole 4.4.

²⁸⁵ ANDERSON, s. 131; MCLYNN, F. J., *France and the Jacobite Rising of 1745*, Edinburgh, 1981, s. 16–17.

²⁸⁶ HARDING, s. 186.

připravena na vyplutí. V Londýně to vyvolalo rozruch. Jednotky byly poslány do Irska, Skotska²⁸⁷ a do přístavů na jihu Anglie.²⁸⁸

Všechny transporty francouzských sil měly být řízeny z Dunkirku. Počátek invaze se stále ale oddaloval. Nad Lamanšským průlivem počasí kladlo odpor jejich vyplutí. Velká část flotily byla špatným počasím poničena. V tuto roční dobu tu vál velmi silný vítr. Proto již během března bylo rozhodnuto, že se invaze na britské ostrovy odkládá. Jednotky pro ni se následně stáhly zpět do vnitrozemí státu.²⁸⁹

Po ukončení snahy se vylodit na anglické pevnině, vyhlásila Francie oficiálně válku Velké Británii a Hannoveru v březnu 1744. O měsíc později vyhlásil válku i Rakousku.²⁹⁰ Na počátku května se do pohybu dala armáda Mořice Saského a směřovala do Rakouského Nizozemí, kde se postavila spojenecké armádě. Rakouská armáda Karla Lotrinského se z Říše vydala na pomoc v boji proti Francii. Jiří II. chtěl opět armádu vést do bitvy, ale ministři to zamítli. Armáda Ludvíka o počtu 90 tisíc rychle postupovala a již během června a července obsazuje klíčové pevnosti Ypres, Knocke a Fuernes na hranicích.²⁹¹

Vývoj situace na západě změnil situaci i v oblasti střední Evropy. Fridrich II. byl zaskočen tažením Karla Lotrinského a chystal se vrátit do bojů. Již v květnu se sešel ve Frankfurtu s císařem, kde se domluvili na společném postupu.²⁹² V srpnu 1744 Fridrich II. s armádou, která činila až 70 tisíc vojáků, vstoupil do Čech. Tím započala druhá slezská válka.²⁹³ Postupoval přes území saského kurfiřta, které bylo neutrální po smlouvě s Marií Terezií. Fridrich zaútočil na Čechy a již 16. září obsadil Prahu. Útok přišel nečekaně a pro Vídeň to bylo překvapení. Bylo rozhodnuto, že se z francouzské fronty vrátí Karel Lotrinský. Mezitím z druhé strany začaly útočit bavorské síly podpořené Francouzi. Rakušané museli opustit svoje pozice v Mnichově, kam se na konci října mohl po skoro dvou letech vrátit císař Karel VII. Obrat u Marie Terezie přišel, když se na stranu Rakouska na začátku října přidalo Sasko.²⁹⁴ Jejich společná armáda zatlačila pruského krále zpět na území Slezska. Definitivně ho však neporazila. Jediné, co Fridricha potěšilo, byl pád Cartereta na konci roku 1744. Novým

---

²⁸⁷ Do Skotska byl odvolán sir John Cope, který v následujícím roce bojuje proti podporovatelům Stuartovského pretendenta.

²⁸⁸ HARDING, s. 188–189.

²⁸⁹ BIGGS, s. 219.

²⁹⁰ SIMMS, s. 334; ANDERSON, str. 131; BIGGS, s. 213.

²⁹¹ HARDING, s. 201.

²⁹² SIMMS, s. 334.

²⁹³ BROWNING, s. 181.

²⁹⁴ ANDERSON, s. 134–135.

hlavním představitelem země se stal Henry Pelham, který podle něj věděl velmi málo o politických záležitostech kontinentálních států.²⁹⁵

6.4.2. Vývoj konfliktu ve Středozemním moři 1744 a 1745

Rakousko a Sardinské království vlekly za sebou během roku 1744 na italské frontě samé neúspěchy. V oblasti Apeninského poloostrova vzniklo během roku několik front. Jedna se vytvořila v oblasti střední Itálie, kde operoval v rakouském vedení generál Lobkowitz, který zde nahradil Trauna. Jeho plán byl se dostat od března 1744 z oblasti Rimini, kde jeho armáda přezimovala, dále na jih. Lobkowitz plánoval dorazit až k hranicím s Neapolským královstvím. V Neapoli se již v březnu připravovali na válku. Král Karel²⁹⁶, který v roce 1742 vyhlásil neutralitu, se rozhodl vrátit zpět do bojů s pomocí španělských jednotek. Rakouská a společná španělská armáda Karla se setkala v oblasti kolem města Velletri.²⁹⁷ Lobkowitz chtěl na jejich tábor zaútočit, ale bral to jako moc nebezpečné. Proto je chtěl odříznout od dodávek zásob, jak od moře²⁹⁸, tak po pevnině. Když zjistil, že se v táboře nachází i samotný král, vyslal k městečku Velletri své oddíly. Zde ale krále nakonec nenašly. Konečnou ranou pro Lobkowitzovu výpravu na jih se stal nepřátelský noční útok na jeho pozice, při kterém ztratil 400 lidí, a dalších 600 bylo zajato. Po neúspěchu se rakouská armáda v listopadu rozhodla na cestu zpět na sever přes papežský stát.²⁹⁹

Další fronta na Apeninském poloostrově se nacházela na severu, kde proti Španělům bojoval společně s Rakušany sardinský král. Tomu se také nedařilo. Další armáda se do Itálie dostala přes Alpy. V dubnu 1744 se španělsko-francouzské armádě podařilo obsadit město Ville Francha, piemontský přístav, který využívala britská středomořská flotila.³⁰⁰ Britská posádka, které velel stále admirál Matthews, místo využívala k blokování jednotek dona Felipeho, který se do Itálie snažil dostat přes oblast Nice a Piemontu.³⁰¹ Nepříteli se podařilo obsadit celou oblast Nice se ztrátou kolem 500 lidí. Na opačné straně byly ztráty o mnohem větší, až 3000 osob.³⁰² Následně se armáda rozdělila. Francouzi v čele s princem Condim zamířili do města

---

²⁹⁵ ANDERSON, s. 136.

²⁹⁶ V Neapoli jako Karel VII, na Sicílii jako Karel V. Můžeme se také objevit jako Karel III. Tento titul přijal v roce 1759, kdy se stal dalším španělským králem.

²⁹⁷ ANDERSON, s. 137.

²⁹⁸ Od moře byla rakouská armáda podporována britskými námořními jednotkami pod velením komodora Longa, které sem poslal admirál Matthews. BEATSON, *Naval*, s. 221.

²⁹⁹ BIGGS, s. 261–263; ANDERSON, s. 138.

³⁰⁰ ANDERSON, s. 137.

³⁰¹ BEATSON, *Naval*, s. 222.

³⁰² BIGGS, s. 256.

Casteldeffino, které se nacházelo asi 70 mil jižně od Turína. Zde porazil armádu sardinského krále v bitvě u Casteldeffina.³⁰³ Sardinské síly pak dostaly další zásah, když je Francouzi porazili v bitvě u Madonny dell'Olmo. Jejich postup zastavil až příchod jednotek Lobkowitze, který se svojí armádou dorazil po prohře na jihu.³⁰⁴

K námořnímu střetnutí se schylovalo nedaleko Toulonu. Od loňského roku Matthews blokoval v přístavu španělskou posádku na 27 válečných lodích a 5 menších bojových pod vedením kapitána Navarra. Ten se chystal vyplout po opravách lodí z přístavu zpět na moře. Na její pomoc byla z Francie vyslána flotila markýze de Courta, která se k místu přiblížila během ledna. Admirál Matthews, který mezitím pobýval v Turíně, dostal zprávy od hlídky v okolí Toulonu o jejím vyplutí z přístavu.³⁰⁵ Matthews se přesunul k Toulonu, kde začal dávat dohromady flotilu proti spojení francouzských a španělských sil.³⁰⁶ Bitva se následně uskutečnila 22. a 23. února 1744.³⁰⁷ I přes převahu Britů se díky lepší strategii podařilo španělským a francouzským lodím odplout z místa. Při střetnutí byla potopena jen jedna jejich loď. Zbytek se rozeplul po španělských přístavech a podpořily v boji další jejich síly v Itálii.³⁰⁸

K Britům se dostaly informace od sira Ogleho z Jamajky, že na cestu do Španělska vyplula loď admirála Torrese z Havany. Torres vezl na lodi velký náklad cenných věcí z města Veracruz. I přes úsilí britských sil se Torresovi na začátku ledna 1745 podařilo bezpečně připlout do Ferrolu.³⁰⁹

Důležitým faktorem ovlivňující vývoj situace v Itálii byl odlišný přístup válčících států ve vedení války. Velitelé měli často rozdílný názor v tom, kam se válka dál bude ubírat. Problémy v tom mělo Španělsko a Francie po bitvě u Villy Franca. Často jejich kooperace byla nedokonalá. Přestože oba dvory byly dynasticky spojeny, neexistovala mezi nimi žádná tradice. Po bitvě u Toulonu se španělské lodě rozprchly do španělských přístavů, například kapitán Navaro do Cartageny. Po ni si stěžovali, že většina ztrát byla způsobena francouzskou neschopností. Filip řekl francouzskému velvyslanci, že námořníci radši odejdou do důchodu, než aby zase spolupracovali s Francouzi. Mezi mocnostmi vznikla napjatá situace. I přes

---

³⁰³ BROWNING, s. 169.

³⁰⁴ ANDERSON, s. 137.

³⁰⁵ Tamtéž, s. 138.

³⁰⁶ Přidaly se k němu lodě *HMS Elizabeth*, *HMS Berwick*, *HMS Princessa*, *HMS Marlborough*, z přístavu v Mahonu připluly *HMS Somerset* a *HMS Warwick*. Celkově proti nim vyplulo na 30 válečných lodí. BEATSON, *Naval*, s. 195.

³⁰⁷ Beatson a Biggs ve svých vydáních udávají 10. – 11. února. Opět tu šlo o stejný problém. Britové stále používali gregoriánský kalendář.

³⁰⁸ Průběh bitvy nalezneme BEATSON, *Naval*, s. 195–208; BIGGS, s. 269–273.

³⁰⁹ HARDING, s. 207,228; OGELSBY, *Spain's Havana Squadron*, s. 483.

rozdílné názory se francouzský dvůr i sám Ludvík XV. snažil podporovat ambice dona Felipeho v Itálii.³¹⁰ Rozepře vznikly i po bitvě u Toulonu na druhé straně síly. Reputace britských sil utrpěla v rámci tohoto konfliktu. Byla totiž silná dost na to, aby celou eskadru lodí zničila. Lestock však úplně nepodpořil Matthewse během tažení.³¹¹

Během následujícího roku postupovala francouzsko-španělská armáda s podporou Janova dále přes italské země. Rozhodujícím střetnutím na této frontě se stala bitva u Bassignana 27. září 1745, kdy rakousko-sardinské vojsko utrpělo významnou porážku.³¹²

6.4.3. Konec druhé slezské války

Carteret a jeho úspěšná politika z roku 1743 byla v potížích. Francie vyhlásila válku Británii i Hannoveru. Úspěchy Rakouska v roce 1744 přinutily Fridricha přidat se opět do bojů. Pruského panovníka si zneprátelil i smlouvou z Wormsu v Itálii a dohodou mezi Rakouskem a Saskem. Po útoku Fridricha na Čechy jeho německá politika zkolabovala. Hannoveru se dostalo opět do blízkého nebezpečí.³¹³ Carteret odstoupil z postu premiéra. Po něm se do křesla dostal vévoda z Newcastlu jako strážce pokladu a Henry Pelham, kteří přebrali nelehký úkol na svá bedra.³¹⁴

Počátkem roku 1745 se vytvořila proti Fridrichovi protipruská koalice, která 8. ledna podepsala spojeneckou smlouvu v polské Varšavě. Tím vznikla koalice čtyř. Svůj podpis přidalo Rakousko, Velká Británie, Nizozemí a Sasko. Saský kurfiřt a zároveň polský král slíbil Rakousku poslat 30 tisíc mužů na obranu Čech. Za to mělo dostat subsidia od Velké Británie v hodnotě 100 tisíc liber. Zároveň všichni souhlasili s potvrzením pragmatické smlouvy.³¹⁵ Ránu Fridrichovi způsobila náhlá smrt císaře Karla VII. v lednu 1745, jeho spojence v boji proti Marii Terezii. Ihned vyvstala otázka, kdo by se měl stát dalším císařem. V Británii pro vévodu z Newcastlu to bylo jednoznačné, jak prohlásil v únoru 1745: „*It is for the general interest of*

---

³¹⁰ ANDERSON, s. 138–139.

³¹¹ BIGGS, s. 273–274; ANDERSON, s. 138–140.

³¹² BROWNING, s. 234.

³¹³ Zde opět můžeme vidět, že se Hannoveru pro Británii stalo spíše přítěží.

³¹⁴ SIMMS, s. 334–335.

³¹⁵ ANDERSON, s. 142; SIMMS, s. 336; Král Jiří II. uzavření smlouvy potvrdil před parlamentem 14. února 1744. "I have, in Conjunction with the Queen of Hungary and The States General, concluded a Treaty with the King of Poland, which I will order to be laid before you. Let Me earnestly recommend to you the Continuance of the same Steadiness and Harmony in your Deliberations, which cannot fail to give great Encouragement to My Allies, and to add great Weight to our Efforts", in: 'House of Lords Journal, Volume 26: February 1745, 11–20', in: *Journal of the House of Lords Volume 26, 1741–1746*, London, 1767–1830, s. 436–441. British History Online <http://www.british-history.ac.uk/lords-jrnl/vol26/pp436-441>, accessed 10 August 2019.

Europe that the imperial crown should be fixed in the House of Austria“.³¹⁶ Následník Karla VII., jeho syn Maxmilián Josef, se zřekl kandidatury na císaře a uzavřel s Marií Terezií smlouvu ve Füssenu z dubna 1745. V ní se zavázal dát svůj hlas Františku Štěpánovi při volbě císaře.³¹⁷

Boj i nadále pokračoval na území Jižního Nizozemí, kde Francie úspěšně postupovala dál. Dne 11. května 1745 proběhla bitva u Fontenoy³¹⁸, ve které byly spojenecké síly pod vedením vévody z Cumberlandu³¹⁹ poraženy. Po prohře následoval pád města Tournai a Ghent.³²⁰ V květnu se objevily informace, že se dvě francouzské flotily daly do pohybu. Existovala tu možnost, že se opět chystají na invazi do Velké Británie. Podle zpráv se část z nich vydala do Karibiku. Na schůzce Newcastla, Pelhama a dalších ministrů došlo k názoru, že se situace nevyvíjí v jejich prospěch. Síly Francie ve Flandrech byly dvakrát větší, Prusko opět vyrazilo do Čech a porazilo Rakousko v bitvě u Hohenfriedburgu. Británie platí subsidia Sardinii na italské frontě, Rakousku proti Prusku a také na boj proti Francii.³²¹

V britském zájmu bylo se nějakého závazku zbavit. Bylo rozhodnuto zajistit dohodu s Pruskem a zaměřit se na válku proti Francii v Rakouském Nizozemí. Newcastle však měl několik problémů. Král, který v tuto dobu pobýval v Hannoveru, a jeho hannoverští rádci si spíše přáli dohodu s Francií. Věřili, že by se Marie Terezie Slezska nikdy nevzdala. Nakonec však byl do Berlína vyslán britský vyslanec Harrington, aby započal vyjednávání s pruským ministrem Andriem. Z jednání nakonec vzešla hannoverská konvence z 26. srpna 1745. Británie uznala pruský zábor Slezska a doporučila Fridrichovi, aby ukončil konflikt s Rakouskem. Naopak pruský král měl podpořit Františka Štěpána při volbě císaře. Rakousko se mělo smířit s definitivní ztrátou Slezska.³²² Než k tomu však došlo, Prusové ještě porazili rakousko-saské síly v bitvách u Hengersdorfu a 15. prosince 1745 u Kesselsdorfu.³²³

Konec druhé slezské války ukončil Drážďanský mír, který podepsali zástupci Pruska, Rakouska a Saska 26. prosince 1745. Dřívější míry byly znovu potvrzeny a Prusko si ponechalo Slezsko a Kladsko. Pruský král na oplátku uznal Františka Štěpána císařem a Marii jako „císařovnu“. Pro Británii to byl malý úspěch. Rakousko se tak mohlo více soustředit na pozice v Itálii, kde s Británií válčili proti Španělsku s Francií a na Rakouské Nizozemí, kde úspěšně

---

³¹⁶ SIMMS, s. 337.

³¹⁷ Tamtéž, s. 337.

³¹⁸ O průběhu bitvy více BROWNING, s. 206–213.

³¹⁹ Vévoda Cumberland byl nejmladším synem Jiřího II.

³²⁰ SIMMS, s. 338; HARDING, s. 237; BLACK, J, *America or Europe? British Foreign Policy, 1739–63*, London, 2002, s. 16.

³²¹ HARDING, s. 238–241.

³²² HARDING, s. 245–246.

³²³ ANDERSON, s. 148.

postupovala francouzská armáda. Mezitím Velká Británie začala řešit jiný závažný problém na domácím poli. V zemi totiž vypuklo další jakobitské povstání.³²⁴

6.5. Obsazení Louisburgu

Oficiálně válka mezi Británií a Francií probíhala až od roku 1744. Někdy můžeme tento konflikt nazývat i válkou krále Jiřího. Hlavní boje mezi mocnostmi se odehrávaly především v oblastech Rakouského Nizozemí. Postupem času se však přesunula i do zámořských oblastí.³²⁵

V čele britské námořní síly v karibské oblasti byl stále sir Chaloner Ogle. K velkým námořním operacím jako v předešlých letech však nedocházelo, protože se centrum konfliktu přesunulo do Evropy. Docházelo jen k menším potyčkám a k přepadávání lodí. Převážně plavidel obchodních, která směřovala do Veracruz. Důležitým faktorem byla i přítomnost flotily španělského admirála Torrese, která zde kotvila od roku 1743.³²⁶ Torres sledoval britské pohyby během jejich námořních akcí na caracaské pobřeží. V květnu 1744 vyslal expedici pro náklad do Veracruz. Lodě i s nákladem se vrátily v červenci do Havany. Od jejich příjezdu se Torres chystal na cestu zpět do Španělska. V tuto dobu pro něj cesta znamenala větší nebezpečí. Strach měl především z Británie, jelikož se již nacházela v otevřené válce i s Francií. Havanu opustil 25. října 1744 v doprovodu 4 lodí. Na jejich palubě se nacházelo jmění v hodnotě přes 8 milionů pesos.³²⁷

Problémem pro britské nepřátele se stala i jejich pozice na Závětrných ostrovech, kde se úspěšně dařilo podkopávat námořní obchod Španělska a především Francie, jejichž lodě tudy často projížděly. K velkému přepadávání došlo po vyhlášení války. Vše měl na svědomí především komodor Peter Warren, který však byl následně poslán do Severní Ameriky, kde se měl zúčastnit velké bojové operace na obsazení francouzských pozic.³²⁸

Komodor Warren se z oblasti Karibiku během léta 1745 přesunul do Severní Ameriky, kde mělo britské námořnictvo pomoci s útokem proti francouzské pevnosti Louisburg na ostrově Breton. V čele tohoto útoku stál guvernér státu Massachusetts, William Shirley, a William Pepperrell ze státu Maine.³²⁹ Věřilo se, že když Britové získají tuto pevnost, ovládnou

---

³²⁴ SIMMS, s. 338; HARDING, s. 269; ANDERSON, s. 149.

³²⁵ Jednalo se o oblast Karibiku, Severní Ameriky a Indie.

³²⁶ BEATSON, *Naval*, s. 192.

³²⁷ OGELSBY, *Spain's Havana Squadron*, s. 482–483.

³²⁸ Beatson na ve své publikaci uvádí přehled lodí, které byly přepadnuty. Jednalo se především o francouzská plavidla. BEATSON, *Naval*, s. 194.

³²⁹ ANDERSON, s. 182; BEATSON, *Naval*, s. 275–276.

i tím přístup do ústí řeky svatého Vavřince. Po ní by se mohli jednoduše dostat do dalších francouzských kolonií v Quebecu, Montrealu a většiny Kanady.³³⁰ To bylo hlavním cílem, jak poškodit francouzské panství v oblasti Severní Ameriky.³³¹

Oba velitelé čekali na komodora Warrena na kopci Canso. Mezitím do oblasti připluli pomocné jednotky z Bostonu. Warren dosáhl oblasti na konci dubna 1745 se svoji *HMS Superb*, kde se ihned po příjezdu setkal s generálem Pepperrellem, se kterým prokonzultoval plán operace. O několik dní později se všechny královské lodě v doprovodu menších vydaly k útoku.³³²

Prvním stanovištěm jednotek se stala zátoka *Gaburas*, která se nacházela asi 2,5 kilometru od Louisburgu. Zde se vylodily první jednotky.³³³ Podél moře je chránily menší ozbrojená plavidla. Francouzský guvernér, markýz de Chambon, na případný útok nebyl připraven. Ani situace v pevnosti nebyla dobrá. Mezi vojáky a veliteli na francouzské straně probíhaly delší dobu velké rozpory. Vojáci pomáhali s opravami pevnosti, ale z vůle vyšších důstojníků se k nim nedostala část jejich odměny. Tyto problémy přerostly až ve vzpouru a vyvolaly dlouhodobý odpor proti velitelům. Přesto příchod nepřátelských jednotek je dokázal spojit k obraně pevnosti.³³⁴

Po prvním útoku se následujícího dne vylodilo dalších dva tisíce vojáků. Ti začali obléhat pevnost. Z moře byli chráněni válečnými loděmi. Osudnou chybou na francouzské straně bylo, že brzy při obléhání opustili jednu z větších pevnůstek a nechali tam všechny zbraně, které Britům pomohly. Ani následný pokus francouzský posil pod vedením markýze de Mainsonforta obsazení pevnosti nezabránil. Následně se Peter Warren rozhodl poslat k pevnosti ty největší lodě. Tak se tomu ale nestalo, jelikož Francouzi požádali o kapitulaci. Následujícího dne, na konci června 1745, pevnost přešla oficiálně pod britskou správu.³³⁵

Získání francouzské pevnosti v Británii přivítali nadšeně. Její obsazení se stalo prvním významným úspěchem Velké Británie v zámořských oblastech od získání Portobella v roce 1739. O zisku okamžitě informovali krále, který následně za činy vyznamenal kapitána Warrena povýšením. Komodor Knowles byl obsazen do pozice guvernéra této oblasti.³³⁶ Stejně jako při

---

³³⁰ SIMMS, s. 344

³³¹ Více o britsko-francouzských sporech v oblasti Severní Ameriky BLACK, J., *Natural and Necessary Enemies: Anglo-French Relations in the Eighteenth Century*, Londnon, 1986; RICHMOND, H. W., *The Navy in the War 1739–1748*, Vol. 3, Cambridge, 1920.

³³² BEATSON, *Naval*, s. 275–276.

³³³ Na březích se vylodilo až na 2000 vojáků.

³³⁴ BEATSON, *Naval*, s. 277–278.

³³⁵ Tamtéž, s. 279.

³³⁶ SIMMS, s. 344; BEATSON, *Naval*, s. 281.

vítězství u Portobella byly skládány nejrůznější básně a hodně se o dobytí psalo v tehdejším tisku.³³⁷

Následujícího roku se Francouzi snažili získat Louisburg zpět. Z Francie byla vyslána silná flotila pod vedením D'Anvillea, která však ztroskotala vinou špatného počasí a skončila neúspěchem. Její cesta přes Atlantický oceán trvala několik měsíců a než dorazila na místo, většina posádky zemřela na nemoc nebo byla neschopná další výpravy.³³⁸ Britové pevnost měli v područí až do konce války. Mírovou smlouvou byl předán zpět Francii výměnou za Madrás v Indii.³³⁹

6.6. Jakobitské povstání

Plány na invazi britských ostrovů na počátku roku 1744 nevyšly. Úplně se od nich ale neupustilo. Novým následovníkem těchto tendencí se stal syn stuartovského následníka, Karel Eduard. Ten získal podporu ve Francii a ve městě Gravelines začal plánovat nové povstání.³⁴⁰

Výprava vyrazila z Francie během června a 23. července 1745 se Karel Eduard se svými následovníky vylodil na ostrově Eriskay. Po vylodění začal připravovat další plány na dobytí země. Dorazil jsem jen s malou posádkou svých věrných, ke kterým se přidali obyvatelé skotské vysočiny. V obyvatelstvu této lokality stále kolovala podpora nároků stuartovské dynastie na britský trůn. Podporu Karel našel v domě skotského obyvatele, pana Camerona, který byl zděšen, když zjistil, s jak velkým počtem lidí se na invazi vydal.³⁴¹

Naštěstí se ke Karlovi přidalo dost lidí, aby se mohlo povstání někam posunout. Již na počátku srpna se o vylodění pretendenta dozvěděli v Londýně. Na jeho konci se vrátil z Hannovera Jiří II. Rozhodlo se o povolání vévody z Cumberlandu z fronty v Jižním Nizozemí. Na severu se proti vznikajícím rebelským jednotkám postavil sir John Cope. Již v září se Karel dostal do Edinburghu, který se mu podařilo podmanit.³⁴²

Zprávy o dobytí dorazily 21. září 1745. Rebelové obsadili Edinburgh a prohlásili pretendenta vládcem Skotska. Jejich armáda se rozrostla až na 5000 lidí, kteří se vydali společně

---

³³⁷ Jeden takový chvalo zpěv byl vytištěn a publikován v červenci 1745 v časopise. In: *The Gentleman's Magazine*, Vol. 15, London, 1745, s. 386–387.

³³⁸ BIGGS, s. 383.

³³⁹ V roce 1746 Francie obsadila britský Madrás v Indii. Více v kapitole 7.3.3.

³⁴⁰ CHURCHILL, s. 107.

³⁴¹ SIMMS, s. 339; BEATSON, *Naval*, s. 255; CHURCHILL, s. 107.

³⁴² BEATSON, *Naval*, s. 257–258.

s Karlem jižním směrem do Anglie. Jejich hranice překročili na počátku listopadu.³⁴³ Rebelové pokračovali k městu Carlishe, který Britové ztratili v polovině listopadu. Situace vypadala ve prospěch Karla. Ale i v jeho řadách docházelo k problémům. Tím největším byla věrnost jeho následovníků. Někteří během tažení dezertovali, jiní se s blížící se zimou chtěli vrátit na sever. Karta se začala obracet ve prospěch krále. V Londýně se verbovali lidé do armády. Do Británie dorazili i jednotky z Flander. Do čela armády byl zvolen vévoda z Cumberlandu. Jednotky postupovaly směrem na sever a postupně osvobozovaly vypleněná města po rebelech. První měsíce nového roku rebelové prchali před britskou armádou dál na sever zpět do Skotska.³⁴⁴

Celé povstání bylo zastaveno v bitvě u Cullodenu v dubnu 1746. V Británii si oddechli. Jakobitské povstání se stalo minulostí. Karel Eduard stačil po bitvě uprchnout a nenápadně se vrátil na území Francie. Povstání z roku 1745 se stalo posledním jakobitským pokusem o návrat dynastie na britský trůn.³⁴⁵

---

³⁴³ HARDING, s. 258.

³⁴⁴ CHURCHILL, s. 108; HARDING, s. 274.

³⁴⁵ SIMMS, s. 341; CHURCHILL, s. 108–109.

7. Cesta k míru 1746–1748

7.1. Rok 1746

7.1.1. Boje v Jižním Nizozemí

Během jakobitského povstání dorazila do Londýna delegace z Nizozemí s žádostí o vydání subsidií na boj proti Francii v Jižním Nizozemí, kde boje v pokračovaly i po stažení části britské armády. Během ledna se francouzská armáda objevila v okolí Bruselu, na který další měsíc zaútočila.³⁴⁶ Zprávy o obsazení města dorazily do Londýna 18. února 1746. Britští ministři se rozhodli, že podpoří spojenecké armády dalšími subsidiemi za určitých podmínek.³⁴⁷ Naštěstí francouzská armáda na konci února přerušila na nějaký čas svůj postup. To byl čas na to, aby se pragmatická armáda zcelila a připravila se na ofenzivu. Během dubna se k současnému stavu přidaly jednotky z Čech pod vedením maršála Batthyányho.³⁴⁸

Na počátku května Mořic Saský znovu otevřel vojenské tažení ve Flandrech. V červnu francouzskému nátlaku čelilo Charleroi. Pokud by padlo, na řadu by se dostal Namur a Francouzi by se tak přiblížili k hranicím s Nizozemím. Karel Lotrinský a dva rakouské oddíly překročily v červenci řeku Rýn a zaujmuly pozice v Pragmatické armádě. Přesto stále armáda Ludvíka XV. čítala dvakrát více osob.³⁴⁹

Napjatá atmosféra se nacházela i po uzavření Drážďanského míru v Prusku. Země byla stále po slezských válkách v ekonomických obtížích. Fridrichovi a jeho ministrům bylo jasné, že přestože s nimi Marie Terezie uzavřela mír, se ztrátou Slezska se nikdy nesmířila. Velké obavy vyvolaly jednání rakouské císařovny s ruskou carevnou Alžbětou, které v červnu 1746 podepsaly obranou alianční smlouvu. Jeho myšlenky se upínaly, že by se Rusko s Rakouskem spojilo a zaútočilo na Prusko.³⁵⁰

Nizozemí, které stále zatím nevyhlásilo Francii válku, se snažilo vytvořit podmínky k uzavření míru. Dne 4. srpna 1746 se s Francií dohodlo o uspořádání konference v Bredě. Také doufalo, že s k nim připojí nový španělský král Ferdinand VI., který nastoupil na trůn po smrti Filipa V.³⁵¹ Situace se pro francouzsko-španělskou armádu v Itálii zhoršovala. Věřilo se, že

---

³⁴⁶ HARDING, s. 271–272.

³⁴⁷ BIGGS, s. 365; HARDING, s. 272; ANDERSON, s. 157.

³⁴⁸ HARDING, s. 274.

³⁴⁹ HARDING, s. 289.

³⁵⁰ ANDERSON, s. 154.

³⁵¹ Filip V. zemřel 9. července 1746.

Ferdinand opustí tyto tendence, které po tolik let určovala Filipova manželka, Alžběta z Farnese.³⁵²

První mírová jednání však postup Ludvíkovy armády neukončila. 11. října 1746 Mořic Saský porazil spojeneckou armádu Karla Lotrinského u Rocoux. Proti 80tisícové armádě Britů, Rakušanů a Nizozemců stále stálo na 120 tisíc francouzských jednotek. Prohra mimo jiné byla způsobena neshodami ve spojeneckém táboře. Důležitou roli hrály i britská subsidia.³⁵³

7.1.2. Italská fronta a Janov

Boje v roce 1746 pokračovaly i na italské frontě. V předešlém roce se k bourbonským mocnostem přidala Janovská republika, která se k alianci přidala kvůli vzrůstajícím rozepřím se sousedním Sardinským královstvím. V Aranjuezu 1. května 1745 uzavřela Janovská republika alianci a souhlasila s podporou bourbonských mocností. Na pomoc jim přidělila na 10 tisíc mužů.³⁵⁴

Po uzavření míru s Pruskem, se většina jednotek přesunula na ochranu rakouských území v Itálii. Marie Terezie se rozhodla zasáhnout spíše zde. Doufala, že se ji ztrátu Slezska dosáhne nahradit v italské lokalitě. Rakouské síly byly poprvé nasazeny proti nepřátelským jednotkám na území Piacenzy. Zde došlo i ke stejné pojmenované bitvě, která se odehrála 16. června 1746. Pro pozice Rakouska v Itálii to bylo rozhodující vítězství. Zprávy o něm byly okamžitě poslány do Vídně, kde vyvolaly obrovské vzrušení. Výhrou se otevřely možnosti, že se podaří vypudit francouzsko-španělskou armádu z Itálie. Vévoda z Newcastlu poslal Benjamina Keenea, dřívějšího vyslance v Madridu, na vyjednávání do Portugalska, aby se přidalo na jejich stranu v boji proti Španělsku.³⁵⁵

Po dalším vítězství Rakušanů u Rotto Fredda, se jednotky dona Felipeho o velikosti 26 tisíc mužů přesunuly na území Janovské republiky. Dlouho se tu ale nezdržely. Již na počátku září se do Janova začaly přesouvat rakouské jednotky a nad městem převzaly kontrolu. Moře chránily námořní britské síly pod vedením Browna a Medleye. Don Felipe se rozhodl Janov opustit a uchýlit se do Savony. Generál Brown, velitel rakouských jednotek, je chtěl vypudit směrem do Provance. Don Filipe se usadil ve městě Antibes, které bylo posléze blokováno

---

³⁵² HARDING, s. 289.

³⁵³ ANDERSON, s. 157; Smlouva o subsidiích byla uzavřena mezi Rakouskem, Velkou Británií a Nizozemí v srpnu 1746. SIMMS, s. 347.

³⁵⁴ HARDING, s. 243; ANDERSON, s. 167.

³⁵⁵ Tamtéž, s. 289; Tamtéž, s. 166.

z pevniny generálem Brownem a od moře admirálem Medleyem. Mezitím se však v Janově vytvořila opozice proti obsazení. Janované byli nespokojeni s obsazením města a velkou tyraní, kterou od rakouských posádek museli podstupovat. Vytvořili jednotky dobrovolníků a s tajným souhlasem janovského senátu povstali. Městem se šířily nepokoje, a dokonce se stavěly barikády. Rakušané se po několikadenním boji museli z města stáhnout. Námořní síly se přesunuly na Korsiku, kde se chystaly na odvetu.³⁵⁶

7.1.3. Obsazení indického Madrásu

Během let 1742 a 1743 se mocnosti snažily o neutralizaci pozic Velké Británie a Francie v oblasti Indického oceánu, avšak neúspěšně. Francouzi se zaměřili na hledání místa, kde by se mohli Britům odplatit za jejich obsazení Louisburgu v předešlém roce. Francouzské oči se zaměřily na Britskou Indii. Jako v případě Severní Ameriky, vojenské možnosti obou států zde nedosáhly takové síly. Proto se zde jednalo jen o ojedinělý konflikt. Francie si k němu vybrala britský Madrás.³⁵⁷³⁵⁸

Dne 15. srpna 1746 se francouzská flotila objevila před Madrásem a začala jej bombardovat. Útok však byl málo ničující. Snažili se také odvést jednu z východoindických lodí, ta ale uvázla na mělčině v blízkosti pevnosti, ke které se nechtěli přiblížit. V této době již do Indie plula britská flotila pod vedením komodora Barneta.³⁵⁹

Velitel Boudonnais se doslechl, že se u *Pulicat*, nizozemské osadě vzdálené na 30 mil od Madrásu, objevily britské lodě. Proto se Boudonnais urychleně rozhodl Madrás dobýt. Dne 3. září 1746 se vylodil asi 3 míle na jih od místa útoku. Jeho armáda čítala až na 1100 Evropanů, a i dalších indických spojenců.³⁶⁰

Bombardování z děl na město započalo 7. října a následovalo po další dva dny, až se guvernér města, Nicholas Moore, rozhodl vzdát. Francouzské jednotky se okamžitě zmocnily brány, loď *Princess Mary*, obsadily pevnost a skladiště. Zbytek města nechaly vykoupit a Britové tam mohli i po obsazení části města bydlet. Během obléhání Francouzi neztratili žádného vojáka. Kapitulace byla podepsána 10. října 1746.³⁶¹

---

³⁵⁶ BEATSON, *Naval*, s. 325–329; BROWNING, s. 287–288.

³⁵⁷ Madrás se nacházel na Koromandelském pobřeží u Bengálského zálivu. Na jih od něj se nachází Srí Lanka.

³⁵⁸ ANDERSON, s. 185.

³⁵⁹ BEATSON, *Naval*, s. 309.

³⁶⁰ BEATSON, *Naval*, s. 310–311.

³⁶¹ ANDERSON, s. 185; BEATSON, *Naval*, s. 311–312.

Boj o město pak mezi státy pokračoval i v následujících letech války. Poslední útok v říjnu 1748 byl jeden z největších válečných tažení evropského státu na území Indie. Účastnilo se až na 5 tisíc vojáků britské východoindické společnosti, námořníků, Nizozemců a posil, které byly poslány z Evropy. Mírovou smlouvou z října 1748 byl Madrás předán zpátky pod Velkou Británií. Do rukou Východoindické společnosti přešel v září 1749.³⁶²

7.2. Rok 1747

7.2.1. Bojové operace v Jižním Nizozemí

Na počátku roku 1747 dále pokračovalo tažení Francie přes Rakouské Nizozemí směrem ke Spojeným provinciím. V dubnu zaútočily francouzské jednotky na nizozemské Flandry a začaly se přibližovat k hranicím se Spojenými nizozemskými provinciemi. To v Haagu vyvolalo zděšení. Během dubna Francie vyhlásila válku Spojeným provinciím. Objevily se navíc zprávy o blížícím se útoku Francie na oblast Zeelandu. V Nizozemí bylo obnoveno místodržitelství a do čela nastoupil Vilém IV. Oranžský, který byl ve volbách v polovině května zvolený jako hlavní kapitán a vůdce nizozemským sil. K obnově úřadu došlo poprvé od roku 1702.³⁶³ Během první poloviny roku byly obsazeny Antverpy a další britsko-nizozemská prohra přišla na počátku července, kdy Mořic Saský porazil spojenecká vojska v bitvě u Laffeltu.³⁶⁴

Během léta 1747 francouzská armáda pokračovala v bojích a zaútočila na přístavní město a pevnost Bergen-op-Zoom, ležící na hranici Zeelandu a Brabantska. Francouzská vojska se před ním objevila 1. července. Pevnost nakonec ve dnech 14. a 15. září 1747 padla pod ruce protivníka.³⁶⁵ Nepřátelský oheň plápolal po celém městě.³⁶⁶

Vyčerpanost z války začala doléhat jak na Británii, tak na Francii. Marie Terezie za britská subsidia vyslala jednotky jenom do Itálie, zbytek podle zpráv využila při stavbě paláce v Schönbrunnu. Británie také zaplatila Rusku, aby do oblasti Nizozemí vyslalo své vojáky, kteří nyní přebývali v Livonsku. Smlouvu s Ruskem podepsaly v červnu 1747. Postup ruského

---

³⁶² ANDERSON, s. 187.

³⁶³ HAMISH, s. 64.

³⁶⁴ HARDING, s. 311–315.

³⁶⁵ O událostech informovali v časopise. *The Gentleman's Magazine*, Vol. 17, London 1747, s. 409–412; BIGGS, s. 394.

³⁶⁶ OWEN, W., *An Authentick and Accurate Journal of the Siege of Bergen-op-Zoom: With a Plan of the Town, from The Day the French Sat Down Before It, to the Hour of It's Being Taken ... Taken on the Spot, 1746*, s. 63–64.

vojska byl pomalý. Než se do Nizozemí ruské jednotky dostaly, válka byla mírem ukončena a vojska skončila na území Polska.³⁶⁷

7.2.2. Námořní operace

Jak již víme, součástí konfliktu války o Jenkinsovo ucho a rakouské dědictví se stala i námořní válka mezi Velkou Británií a Francií. Boje se odehrávaly jak v Severní Americe, kde byl Brity obsazen Louisburg, tak v Indii, kde Francouzi obsadili britský Madrás. Na jaře 1747 se francouzská administrativa rozhodla vyslat do zámoří dva konvoje. První, který čítal 46 lodí Francouzské východoindické společnosti, měl doplout do *Pondicherry* v Indii. Druhá výprava o 30 lodích měla doplout do Severní Ameriky. S nimi na palubě se i plavil nový guvernér pro Kanadu, *Chef d'Escadre de la Jonquiere*. Konvoj byl doprovázen válečnými loděmi. Zpočátku plul konvoj společně až k Atlantiku, kde se pak rozdělil.³⁶⁸

Tak veliká obchodní flotila neutekla očím britských ministrů, kteří ihned po zjištění vyslali námořní flotilu pod vedením *vice* admirála Ansona a Warrena. Již 9. dubna 1747 vypluli z Plymouthu a dosáhli mysu Finisterre, kde na francouzský konvoj čekali.³⁶⁹

Na obzor se konvoj britské flotile dostal 3. května 1747 v blízkosti mysu Finisterre v oblasti Galicie. Ihned poté, co Francouzi zpozorovali Brity, vytvořili bojovou linii 9 lodí a zbytek flotily se vydal směrem na západ. Britové také vytvořili bojovou linii a během toho francouzský guvernér ohlásil vytažení plachet a začal plout opačným směrem od britské flotily než zbytek konvoje. Následně započala pronásledovací akce. Britové však část francouzských lodí dostihli a v boji, který trval až do večerní 7 hodiny, se stal pro Brity úspěšný. Ti v bitvě neztratili žádnou loď, ale na 520 lidí bylo zraněno či zabito. Ztráty na francouzské straně byly větší. Britové zajali 6 válečných lodí a 4 lodě z indického konvoje. Zemřelo nebo bylo zraněno na 700 až 800 lidí, včetně samotného *la Jonquiere*, který obdržel četná zranění.³⁷⁰ Cenné zboží, které konvoj vezl, bylo odvezeno do Londýna, kde bylo vloženo do banky.³⁷¹

Po prvním neúspěchu se Francie pokusila vyslat další konvoj lodí na podzim 1747. Tento konvoj čítal na 250 lodí, které se začali plavit 6. října 1747, a doprovázela ho flotila 8 válečných lodí pod velením generála L'Estenduera. Francouzi sami nedoufali, že jejich konvoj

---

³⁶⁷ ANDERSON, s. 174–175; SIMMS, s. 312–313.

³⁶⁸ HARDING, s. 318–319.

³⁶⁹ BEATSON, *Naval*, s. 357; ALLEN, s. 159.

³⁷⁰ HARDING, s. 319.

³⁷¹ BIGGS, s. 400.

propluje bez povšimnutí očí britských ministrů. Dne 9. října 1747 se v Plymouthu nalodila flotila pod vedením admirála Hawkeho. O několik dní později dosáhli Francouzi mysu Finisterre, kde Hawke na nepřítele zaútočil. L'Estenduerie nařídil konvoji odplout z místa pod ochranou východoindické lodi *Content* a proti Britům se vydal s 8 plavidly. Čelil jim až do večerních hodin, kdy na francouzských lodích vypukly požáry a tím byli Francouzi poraženi.³⁷²

Zbytek konvoje však uprchl a vydal se svým původním směrem do oblastí Západní Indie. O této situaci byl v Karibiku na Závětrných ostrovech informován kapitán George Pacock. Na přelomu let 1747 a 1748 na 40 lodí z konvoje padlo do Pocockových rukou.³⁷³

Velmi zajímavou epizodou válek se stal příběh jedné španělské lodi v roce 1747. Jmenovala se *Gloriosa* a plula z Karibiku z Havany zpátky do Evropy. Jejím kapitánem byl Pedro Messia de la Cerda. Ten vezl ze španělských kolonií velký náklad stříbra a zlata, které bylo potřeba pro pokračující válku Španělska v Evropě.³⁷⁴

V červenci 1747 loď přistála na jednom z Azorského souostroví, ostrově Flores. Tehdy v noci zde byla obrovská mlha. Poté, co se začala rozpouštět, zahlédly ji v dáli britská válečná plavidla *HMS Lark*, *HMS Warwick* a dalších několik obchodních lodí. Kapitán Erskine³⁷⁵, mladý důstojník, začal *Gloriosu* bez konzultace s kapitánem Crookshanksem pronásledovat. Statečně se jí postavil v boji, ale *Gloriosa* byla silnější a *HMS Warwick* byla silně poničena. Druhá válečná loď se do boje se s první nepřidala, a tak španělská posádka poprvé utekla.³⁷⁶ Na *Warwicku* byli zabiti 4 muži a 19 jich bylo zraněno.³⁷⁷

Gloriosa se doplula do přístavu ve Ferollu, kde nechala posádka opravit poškození, které jí při prvním útoku způsobili. *Gloriosu* na cestě z Cádizu 7. října 1747 zpozorovaly britské lodě *HMS Prince Frederick*, *HMS Duke* a *HMS Princess Amelia*. Necelé tři hodiny ji pronásledovaly. *Gloriosa* byla ale rychlejší a honbu za ni byly donuceny vzdát. Naštěstí jí ale nepustily z dohledu nadobro a další den narazila na *HMS Dartmouth* pod vedení kapitána Hamiltona, který jí začal pronásledovat. Při střetu se španělským plavidlem vypukl na palubě požár a nedlouho poté loď vybuchla. V blízkosti boje se také nacházela *HMS Prince Frederick*, která po zničení *HMS Dartmouth* zachránila dvanáct lidí z celé posádky.³⁷⁸ *Gloriosa* opět

---

³⁷² ALLEN, s. 162–163; HARDING, s. 326.

³⁷³ BEATSON, *Naval*, s. 353.

³⁷⁴ BEATSON, *Naval*, s. 373.

³⁷⁵ Byl kapitánem *HMS Warwick*. Kapitán Crookshanks byl kapitánem na *HMS Lark*.

³⁷⁶ BEATSON, *Naval*, s. 373.

³⁷⁷ O události se psalo v listopadovém vydání časopisu. In: *The Gentleman's Magazine*, Vol. 17, London, 1747, s. 508.

³⁷⁸ Sám kapitán John Hamilton při výbuchu lodě zahynul.

unikla, avšak následujícího dne její štětí z předchozích střetnutí skončilo. Do cesty se jí postavila osmdesáti dělová válečná loď *HMS Russel*, pod vedením kapitána Bucklea. Bombardování z děl zasáhlo její hlavní stěžen, což zpomalilo její rychlost a Buckle ji mohl dosáhnout a obsadit. Po několikaměsíčním stíhání byla nakonec lapena do britských rukou.³⁷⁹

7.3. Rok 1748

7.3.1. Jednání v Cáchách

Již během roku 1747 Francie a Španělsko uvažovali o tom a následně o to požádali Nizozemí, aby se konference o míru přesunula na neutrální prostředí. Vybrány k tomu nakonec byly Cáchy. Na počátku roku 1748 bylo již evidentní, že k uzavření míru již nesmí odkládat. Obě velmoci u Lamanšského průlivu si přály dohodu uzavřít čím dál tím více.³⁸⁰

Přímá jednání začala v Cáchách 17. března 1748 a ústředními postavami byli francouzští a britští zástupci.³⁸¹ Španělská vláda byla překvapivě velmi pomalá a její zástupce Sotomayor dorazil až 17. května. Zástupce Rakouska, Václav Antonín Kounic, se na sněm dostal až po několika pokusech o vpuštění 4. dubna. Francie na kongresu měla silnou diplomatickou a vojenskou moc. K podepsání předběžného míru došlo 30. dubna 1748 mezi zástupci Velké Británie, Francie a Spojených nizozemských provincií. Jak se ukázalo, účinný moc nebyl. 10. května 1748 francouzská armáda obsadila Maastricht.³⁸²

Podepsání předběžného míru vyvolalo v mnoha státech vlnu nespokojenosti. Sardinský král neměl dostat oblast Piacency, se kterou v původních ujednáních počítal. Nizozemcům nebyla zaručena žádná ochrana v oblasti Jižního Nizozemí, které se mělo vrátit pod správu Rakouska. Marie Terezie nebyla spokojena, jako v předchozích mírech, se ztrátou Slezska a Kladska. Největší nespokojenost přicházela ze Španělska. Madridský dvůr pro dona Felipeho obdrží menší území, než bylo ujednáno ve spojenecké smlouvě s Francií z roku 1743. Nebyla mu dána záruka navrácení Gibraltaru a ostrova Menorky.³⁸³

---

³⁷⁹ BEATSON, *Naval*, s. 374; Obrana této lodi je brána jako největší ve španělské námořní historii; ALLEN, s. 166.

³⁸⁰ ANDERSON, s. 200.

³⁸¹ Za Velkou Británií to byl vévoda z Newcastleu, za Francií markýz de Saint-Severin, za Spojené nizozemské provincie William Bentinck.

³⁸² ANDERSON, s. 202–203.

³⁸³ Tamtéž, s. 204–205.

Britské námořní jednotky pod vedením generála Bynga během posledních měsíců zcela ovlivňovaly dění ve Středozemním moři. Francouzi ani Španělé se zde nezmohli na vytvoření jakékoliv námořní síly. Využili ale pozic v Janovské republice. Zde vytvořili nespočet menších plavidel, které mohli nenápadně proplout po pobřeží, aby je nepřítel neviděl. Byng na to reagoval tím samým. Do pobřežních vod vyslal hlídky menších plavidel, které pak blokovaly obchod. To přivedlo Janovskou republiku k velkému kolapsu.

7.3.2. Poslední boj v Karibiku

Přestože se v Evropě vyjednávalo o míru a námořní akce v oblasti Karibiku nebyly od roku 1743 tak velké, došlo ještě před uzavřením míru k několika námořním konfliktům i v oblasti Karibiku. Ty měl na svědomí admirál Knowles, který se na počátku roku 1748 zdržoval na Jamajce.³⁸⁴ Knowles byl znám svým agresivním chováním, který si bojem proti nepříteli snažil vylepšovat své osobní bohatství. Což pro vojenské velitele nebylo v 18. století netypické.³⁸⁵

Admirál Knowles společně s guvernérem Jamajky plánovali expedici proti Španělům na Kubu. Dne 13. února 1748 se jejich posádky nalodily na moře a vyrazily z přístavu Royal na Jamajce směrem na Kubu. Avšak přítěží k dosažení Kuby jim valy neobvykle silné větry, které je nasměrovaly na jiný cíl. Britové se rozhodli zaútočit na francouzské pozice v přístavu Louis na jižním pobřeží ostrova Hispaniola. Jejich útok započal 8. března bombardováním pevnosti. Francouzský guvernér se pokusil útok odrazit a vyslal proti Britům několik lodí. Přesto britská strana dosáhla vítězství, i když během bojů bylo zabito na 70 lidí, mezi kterými byl například i kapitán Rentone.³⁸⁶ Na španělské straně bylo zabito a zajato na 160 osob. Pevnost byla vyhozena do povětří.³⁸⁷ Útok následně pokračoval směrem na Kubu, kam flotila dorazila na počátku dubna. Španělé mezitím zvýšili obranu pevnosti St. Jaga. Ústí do přístavu nechal místní guvernér blokovat jednou z větších lodí. Když následně došlo k bombardování, které měl na povel kapitán Dent na *HMS Plymouth*, došlo ze španělské strany k defenzivě. Kapitánova loď společně s *HMS Cornwalle* byla velmi poničena a při odvetném útoku bylo zabito i několik mužů z britské posádky. Admirál Knowles rozhodl o stažení lodí. Španělé dosáhli vítězství a Knowles odplul se svojí flotilou zpět na Jamajku.³⁸⁸

---

³⁸⁴ Knowles byl na Jamajce od roku 1747, když byla ukončena jeho pozice v Louisburgu.

³⁸⁵ OGELSBY, *England vs. Spain*, s. 154.

³⁸⁶ BEATSON, *A political index*, s. 30; ALLEN, s. 167.

³⁸⁷ BEATSON, *Naval*, s. 402-403; RICHMOND, s. 124.

³⁸⁸ RICHMOND, s. 125-127; BEATSON, *Naval*, s. 403-404.

Mezitím do Karibiku dorazily zprávy o míru. Dne 29. června 1748 na Jamajce obdržely oznámení o míru s Francií. O míru se Španělskem se však ve zprávách nezmínili.³⁸⁹ Britům se následně vyskytla další možnost, jak by mohli poškodit španělský obchod. Někdy v rozmezí od poloviny srpna do počátku září se objevily zprávy, že ze španělského města Veracruz vyplula loď, která měla dovést bohatý náklad do Havany na Kubě. Po diskusích s guvernérem Trelawnym se Knowles rozhodl vyplout na severní pobřeží Kuby, kde doufal, že eskadru přepadne.³⁹⁰

Mezitím došlo i k bojům v oblasti Severní Ameriky, kde zahájili dvě španělské lodě³⁹¹ a jejich posádka útok na město Brunswick v Severní Karolíně na počátku září 1748. Lodě se vypravily k mysu *Fear*, odkud dále po stejnojmenné řece plavily dále do vnitrozemí. Posádka se vylodila ve městě a začala přepadávat a plenit místní obyvatelstvo a domy. Ihned se proti nim vytvořila obranná skupina místních obyvatel, námořníků, a dokonce i otroků od vedením kapitána Williama Drye III. Postupně se Španělé pod nátlakem začali stahovat. Během bojů španělskou loď *Fortuna* zasáhl požár. Následně došlo dokonce k její explozi a celá loď i s většinou posádky se potopila.³⁹² Španělům nezbylo nic jiného než město na druhé lodi opustit.³⁹³

Knowles vyplul z Jamajky s flotilou 5 lodí³⁹⁴ směrem k mysu Antonio a následně k břehům Tortugy. Později se k nim přidala *HMS Warwick* a na konci září se k flotile přidala *HMS Lenox*, které velel kapitán Holmes. Jeho posádka se na konci srpna vydala z Jamajky s nákladem mířícím do Velké Británie. Ale byly však zasaženy nepřízní počasí a musely zamířit k zálivu u Floridy. Při shledání Holmes oznámil, že se den předtím setkal se španělským konvojem a flotilou. Té velel španělský admirál Reggio.³⁹⁵

Ke střetnutí došlo 1. října 1748 mezi Havanou a Tortugou. Obě bojující strany čítaly po 7 lodích.³⁹⁶ Co do počtu mužů a zbraní, měla španělská strana navrch.³⁹⁷ Lodě se seřadily do bojové linie Dne 1. října v ranním hodinách, ale ani jedna ze stran do odpoledních 2 hodin nic nepodnikla. Což z hlediska britské strany bylo divné, protože k jejich výhodě jim vál dobrý vítr. Zpočátku se bitva vyvíjela ve prospěch španělské strany, která měla blízko k vítězství. Vlajková

---

³⁸⁹ HARDING, s. 332.

³⁹⁰ BEATSON, *Naval*, s. 404.

³⁹¹ Loď *Fortuna* pod vedením Vincenta Lopéze a loď *Lorreta* v čele s kapitánem Munozem.

³⁹² Z kořisti potopené lodi nechali obyvatelé postavit kostel sv. Filipa v Brunswicku a sv. Jakuba ve Wilmingtonu.

³⁹³ WATSON, A. D., *Wilmington, North Carolina, to 1861*, McFarland, 2016, s. 71–72.

³⁹⁴ Jména lodí byla vlajková loď *HMS Cornwall*, *HMS Canterbury*, *HMS Tilbury*, *HMS Strafford* a *HMS Oxford*.

³⁹⁵ RICHMOND, s. 132–133.

³⁹⁶ Na španělské straně to byly lodě *Conquistador*, *Africa*, *Dragon*, *New Spain*, *Royal Family* a *Galga*.

³⁹⁷ Španělská strana čítala na 4150 mužů. Britská strana jen 2900 mužů.

lod' *HMS Cornwall* byla silně poškozena. *Conquestador* se oddělila od ostatních, čehož Knowles využil, nechal ji obklíčit a zaútočil na ni. Během útoku na ni zahynul její kapitán don Thomas de St. Justo. Španělské lodě utrpěly četná velká poškození. Do čela boje se postavila *HMS Lenox*. Jak se nepřátelské lodě čím dál tím více přibližovaly, boj začínal být více násilnický a trval až do večerních hodin. Don Reggio rozhodl o stažení zpět na Havanu. Všechny lodě se do přístavu vrátily, kromě *Conquestador* a *Africy*, která se oddělila a odplula jiným směrem. Objevena byla o dva dny později. Španělé raději, než aby ji Britové dostali pod svoji správu, tak založili požár a sami ji nechali potopit. Po boji se Knowles vydal hledat flotilu z Veracruz. Během toho však přišla zpráva o uzavření předběžného míru. Flotila se následně vrátila na Jamajku, odkud admirál Knowles a kapitán Holmes odcestovali zpět do Velké Británie.³⁹⁸

7.3.3. Konečný mír v Cáchách 1748

Přestože ještě během října docházelo k bojům, v Evropě se chýlilo ke konci války a podepsání konečné mírové dohody. Od původního předběžného míru uplynulo téměř 6 měsíců. Konečný mír byl podepsán 18. října 1748 mezi Velkou Británií, Francií a Spojenými nizozemskými provinciemi i přes stížnosti ostatních států. Španělsko přidalo podpis o 2 dny později. Rakousko podepsalo 8. listopadu a Sardinské království 20. listopadu.³⁹⁹

Francie se zavázala, že nebude podporovat stuartovské pretendenty.⁴⁰⁰ Ludvík XV. také potvrdil pragmatickou sankci a císařský titul, který od roku 1745 měl manžel Marie Terezie, František I. Štěpán Lotrinský. Musela také vyklidit území Rakouského Nizozemí. Rakousko se potvrzením dřívějších mírů muselo smířit se ztrátou většiny Slezska a Kladska na úkor Pruska. Potvrzena však byla definitivně pragmatická sankce.⁴⁰¹

Změny se také týkaly Itálie. Modena a Republika Janov byly opět obnoveny. Oblast Parmy, Piacenzy a Guastelly byly předány donu Felipemu. Rakousku zůstala jenom oblast Milánska. Potvrzeno bylo panování Karla Španělského v Neapolském a Sicilském království,

---

³⁹⁸ BEATSON, *Naval*, s. 406–407.

³⁹⁹ ANDERSON, s. 206.

⁴⁰⁰ Princ Karel Eduard Stuart, jenž vedl jakobitské povstání v roce 1745, byl vyloučen z Francie. Svůj domov opustit nechtěl a jednoho dne byl při opeře v Paříži nucen odejít. Zbytek života pobyl ve Švýcarsku. ANDERSON, s. 208.

⁴⁰¹ SIMMS, s. 358–359.

a Karla Emanuela III. v Sardinském království. Itálie tak konečně došla poprvé k trvalému stavu.⁴⁰²

Co se týče zámořských území, v oblasti Karibiku se situace vrátila před začátek britsko-španělské války. Mezi Francií a Velkou Británií došlo k výměně. Madrás se vrátil pod britskou správu a Louisbourg pod francouzskou.⁴⁰³

Důležitá položka v uzavřeném míru však chyběla. Důvod, kvůli kterému válka o Jenkinsovo ucho probíhala, nebyl ve smlouvách zmíněn. Žádná práva britských lodí o volné plavbě po amerických mořích bez toho, aby byly kontrolovány španělskými posádkami, nebyla vůbec zahrnuta.⁴⁰⁴ Jediný článek, který se k tomuto problému objevil v konečné verzi mírové smlouvy, bylo obnovení práva *asienta* na další 4 roky.⁴⁰⁵ A to i přestože španělští vyslanci tento problém konzultovali na všech mírových ujednáních, v roce 1746 v Bredě a Lisabonu a v roce 1747 v Londýně.⁴⁰⁶

K uvolnění situace nepříspěl ani admirál George Anson, který se plavil v letech 1740–1744 kolem Jižní Ameriky, kde měl dobýt španělská území v Jižní Americe. V roce 1748 Anson nechal vydat publikaci právě o jeho cestě kolem mysu Horn a o útocích, které napáchal při cestě v Tichém oceánu ve španělských koloniích.⁴⁰⁷ Kniha se jmenovala *A Voyage Round the world* a byla publikována pod jménem Richard Walter a Benjamin Robins. Kniha popisovala dramatické akce, přežívání, útrapy a nakonec triumf, kterého Anson dosáhl. Kniha se stala bestsellerem tehdejší doby a generála Ansona to vyneslo na vysoký post u Královského námořnictva.⁴⁰⁸ V následujícím roce se dokonce mluvilo o další plánované cestě. Tato situace se nelíbila tehdejšímu vyslanci Madridu v Londýně.⁴⁰⁹

Napjatá situace mezi Británií a Španělskem na počátku 50. let. 18. století by opět mohla narušit mocenskou rovnováhu, která byla mírem nastolena. Británie měla dohody s Francií v oblastech Kanady a Mississippi, avšak dohoda se Španělskem v oblasti Floridy a Karibiku stále neměla.⁴¹⁰

---

⁴⁰² MOWAT, s. 234.

⁴⁰³ HARDING, s. 335.

⁴⁰⁴ BEATSON, *Naval*, s. 414.

⁴⁰⁵ HARDING, s. 335.

⁴⁰⁶ MCLACHLAN, s. 134.

⁴⁰⁷ SIMMS, s. 381.

⁴⁰⁸ WILLIAMS, G., *George Anson's Voyage*, s. 289.

⁴⁰⁹ SIMMS, s. 381.

⁴¹⁰ Tamtéž, s. 381.

Jednání byla zdlouhavá a trvala až do roku 1750. Do Madridu se vrátil zpět Benjamin Keene. Španělsko zastupoval don Joseph de Carvajal. V říjnu 1750 byla nakonec britsko-španělská obchodní dohoda uzavřena. Právo *asiento* bylo zrušeno a Španělsko za něj Británii zaplatilo 100 tisíc liber jako odškodné. Smlouva se stala velmi úspěšnou a nastolila sedmiletou dobu přátelských vztahů mezi Velkou Británií a Španělskem.⁴¹¹ Smlouvou z Madridu tak byla ukončena jedna etapa britsko-španělských vztahů, která zde setrvala od dob válek o španělské dědictví. Uzavřela se tím i kapitola válek o Jenkinsovo ucho.

---

⁴¹¹ SIMMS, s. 381; MCLACHLAN, s. 122–145.

8. Závěr

Překládaná práce se zaměřila na vývoj války o Jenkinsovo ucho, která se zpočátku odehrávala jako námořní válka mezi Velkou Británií a Španělskem v zámoří, především v oblasti Karibiku. Posléze jsme sledovali její vývoj, splnutí a můžeme říci i její zapomenutí do širšího evropského konfliktu, do které se původní státy zapojily. Oblasti konfliktu se rozšířily po většině Evropy, hlavně do Středomořského prostředí, Rakouského Nizozemí, Říše a českých zemí.

V jejím úvodu nám bylo položeno několik otázek k tématu vztahů evropských států během válek o Jenkinsovo ucho a rakouské dědictví a k námořním událostem k zámoří. Tyto otázky jsem se pokusil v šesti kapitolách této práce zodpovědět. Kapitoly se věnovaly různým aspektům dějin politických, diplomatických, a především také vojenských.

Nástin britsko-španělských vztahů před válkou nám popsala kapitola druhá. Důležité pro vývoj vztahů bylo britské získání práva *asienta* na dovoz černých otroků a možnost poslání jedné britské lodi ročně do španělských kolonií. V evropském prostoru to byl především zájem Alžběty Farnese o znovudobytí ztracených území na Apeninském poloostrově.

Kapitola tři nám zodpověděla otázku, jaké důvody k válce byly? Zjistili jsme, že především obchodní. Španělé ve svých vodách kontrolovali britské lodě a zabavovali jim jejich majetek. Což vyvolalo v Londýně pozdvižení a následný vývoj jejich vztahů vedl k vyhlášení války a poslání flotily *vice* admirála Vernona do oblasti Západní Indie. Zjistili jsme také, že ač válka byla pojmenována po kapitánovi Robertu Jenkinsovi a jeho uříznutému uchu, nebyl on tím hlavním spouštěčem tohoto námořního konfliktu.

Otázku, kde se všude se Britové a Španělé v zámoří střetli a jaké měli úspěchy, nám ukázaly kapitoly tři až sedm. Španělé na válku v zámoří nebyli připraveni. Sám stát již nefiguroval mezi velmocemi a oproti Velké Británii jeho ekonomika nebyla tolik výkonná. Přesto se jim podařilo nad Brity vyhrát ve všech větších konfliktech v zámoří. Admirál Vernon, který byl jedním z hlavních představitelů britského tažení v Americe, vyhrál jen na počátku války v roce 1739 u Portobella. Britové prohráli v největší bitvě celého konfliktu u Cartageny na jaře 1741. I přes početní převahu britských jednotek se jim Španěly nepodařilo porazit. Byla to velká rána pro jejich snahy o poškození španělských pozicí. Mezi další oblasti britských útoků patřilo caracaské pobřeží v Jižní Americe, oblast Panamy, španělský ostrov Kuba či pevnost St. Augustin na Floridě. Úspěšná pro Londýn byla výprava Ansona kolem světa. Ta

trvala sice necelé čtyři roky, ale díky polapení španělské lodi na Filipínách v jejím závěru, se její uspořádání vyplatilo.

V Evropě se Jenkinsova válka stala součástí válek o dědictví rakouských zemí, na které si evropské země začaly dělat nárok po nástupu Marie Terezie na trůn. Velké boje byly v zámoří ukončeny v letech 1742 a 1743. Španělsko vzneslo nároky území v Itálii a společně s Francií bojovali v oblasti Středomoří proti Velké Británii, Rakousku a později i sardinskému králi. Zjistili jsme, že se Británie přidala na stranu Marie Terezie při bojích s Pruskem. Reagovali i tak na možný útok na Hannoverko, které bylo říšskou državou britského krále. Velkým nepřítelem Londýna na evropské bojišti se stala Francie, spojenec bourbonského Španělska. V oblastech Říše a Rakouského Nizozemí byl britským hlavním zájmem boj s Ludvíkem XV. Zde trvaly boje až do posledních měsíců války. Jejich konflikt se následně rozšířil i do Severní Ameriky a Indie.

Na otázku jak a jakým mírem byl konflikt ukončen, nalezneme na konci sedmé kapitoly. Mírová jednání započala již během roku 1746. Definitivní mír se kvůli pokračujícím bojům projednával až v Cáchách na jaře 1748. Jeho definitivní podepsání proběhlo až na konci října 1748. Vyřešilo hlavní evropské geografické problémy. Hlavní problém mezi Velkou Británií a Španělskem mír v Cáchách však nevyřešil. Zrušení *asienta* a dohodu mezi nimi uzavřela až mírová smlouva v Madridu v roce 1750.

V oblasti problematiky této války se nachází mnoho dalších neprobádaných okruhů, které zatím nebyly zodpovězeny. Tato práce by se mohla i více rozšířit o další části. Veškeré prameny a literatura vychází především od autorů anglicky mluvících národů. Práce by se mohla rozrůst o pohled očima španělských autorů. Daly by se více rozpracovat vztahy a válečné přípravy Španělů. Rozšířit by se mohly některé kapitoly. Více by se mohla popsat britská tažení proti Španělům v zámoří. Například jejich výprava proti Cartageně v roce 1741. Expedice George Ansona by se mohla rozšířit na celou kapitolu, jelikož jeho cesta trvala necelé čtyři roky.

9. Seznam literary

9.1. Vydané prameny

Authentic Papers Relating to the Expedition Against Carthagera: Being the Resolutions of the Councilis of War; Both of Sea and Land-officers Respectively, at Sea and on Shore: Also the Resolutions of the General Council of War, Composed of Both Sea and Land-officers, Held on Board the Princess Carolina, &c. With Copies of the Letters which Passed Between Admiral Vernon and General Wentworth, and Also Between the Governor of Carthagera and the Admiral., London, 1744.

BEATSON, R., *Naval and Military Memoirs of Great Britain, from 1727–1783*, Vol. 1., London, 1804.

BEATSON, R., *Naval and Military Memoirs of Great Britain, from 1727–1783*, Vol. 3., London, 1804.

BEATSON, R., *A Political Index to the Historie of Great Britain & Ireland, or, a Complete Register of the Hereditary Honours, Public Offices, and Persons in Office: from the Earliest Periods to the Present Time*, London, 1806.

BIGGS, W., *The Military History of Europe, &c: from the Commencement of the War with Spain in 1739, to the Treaty of Aix – la Chapelle in 1748, Containing All the Transactions of that War Both by Sea and Land, Also Comprehending a Concese and Impartial History of the Rebellion in Scotland*, London, 1755.

Calendar of State Papers Colonial, America and West Indies: Volume 35, 1726–1727, eds. HEADLAM, C. – NEWTON, A. P., London, 1936. British History Online <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/colonial/america-west-indies/vol35>, accessed 10 August 2019.

Calendar of State Papers Colonial, America and West Indies: Volume 45, 1739, ed. DAVIES, K. G., London, 1994. British History Online <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/colonial/america-west-indies/vol45>, accessed 10 August 2019.

The Gentleman's Magazine, Vol. 1., London, 1731.

The Gentleman's Magazine, Vol. 9., London, 1739.

The Gentleman's Magazine, Vol. 11., London, 1741.

The Gentleman's Magazine, Vol. 15., London, 1745.

The Gentleman's Magazine, Vol. 17., London, 1747.

Journal of the House of Commons: From January the 24th 1737, In the Eleventh Year of the Reign of King George the Second, to April the 25th 1741, In the Fourteenth Year of the Reign of King George the Second, Volume 23, London, 1803.

Journal of the House of Lords Volume 25, 1737-1741, London, 1767-1830, British History Online <http://www.british-history.ac.uk/lords-jrnl/vol25>, accessed 10 August 2019.

Journal of the House of Lords Volume 26, 1741-1746, London, 1767-1830, British History Online <http://www.british-history.ac.uk/lords-jrnl/vol26>, accessed 10 August 2019.

Memoirs of Elizabeth Farnesio: The Present Queen Dowager of Spain, London, 1746.

KNOWLES, C., *An Account of the Expedition to Carthage*, London, 1743.

OWEN, V., *An Authentick and Accurate Journal of the Siege of Bergen-op-Zoom: With a Plan of the Town, from The Day the French Sat Down Before It, to the Hour of It's Being Taken ... Taken on the Spot*, 1746.

Voyage Round the World in the Years 1740–1748 by George Anson, Commander in Chief of a Squadron of His Majesty's Ships, Sent upon an Expedition to the South-Seas, eds. WALTER, R. – ROBINS, B., London, 1748.

9.2. Použitá literatura

ALLEN, J., *Battles of the British Navy*, Vol. 1., London, 1852.

ANDERSON, M.S., *The War of Austrian Succession, 1740–1748*, London, 1995.

BLACK, J., *America or Europe? British Foreign Policy, 1739–63*, London, 2002.

BLACK, J., *Natural and Necessary Enemies: Anglo-French Relations in the Eighteenth Century*, London, 1986.

BROWNING, R., *The War of Austrian Succession*, Sutton, 1995.

CLODFELTER, M., *Warfare and Armed Conflicts: A Statistical Encyclopedia of Casualty and other Figures, 1492–2015*, 4th ed., McFarland, 2017.

FORD, D., *Admiral Vernon and the Navy, A Memoir and Vindication, Being An account of the Admiral's Career at Sea and in Parliament, with Sidelights on the Political Conduct of Sir Robert Walpole and His Colleagues, and a Critical Reply to Smollett and other Historians*, London, 1907.

- GRANADOS, J., *Španělští Bourboni*, Praha, 2012.
- HAMISH, S., *The Birth of a Great Power System, 1740–1815*, London – New York, 2013.
- HARDING, R., *The Emergence of Britain's Global Naval Supremacy: The War of 1739–1748*, Woodbridge, 2010.
- CHALUPA, J., *Dějiny Španělska*, Praha, 2011.
- CHISHOLM, H., *Encyclopedia Britannica; a Dictionary of Arts, Sciences, Literature and General Information*, Vol. 20, 1910.
- CHURCHILL, W. S., *Dějiny anglicky mluvících národů, Věk revoluce, třetí díl*, Praha, 1999.
- KODETOVÁ, P., *Soumrak krále slunce: válka o španělské dědictví*, Praha, 2016.
- KOVÁŘ, M., *Velká Británie v éře Roberta Walpola*, Praha, 2004.
- LAWRENCE, J., *The Rise and Fall of British Empire*, New York, 1997.
- MARSEILLE, J. – ECHEGARAY, V., *Tygři sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18. – 19. století*, Praha, 2017.
- MASEFIELD, J., *A Voyage Round the World in the Years 1740–1744 by Lord Anson*, London, 1911.
- MAUR, E., *12. 5. 1743 – korunovace na usmířenou: Marie Terezie*, Praha, 2003.
- MCLACHLAN, J. O., *Trade and Peace with Old Spain, 1667–1750, A Study of the Influence of Commerce on Anglo – Spanish Diplomacy in the First Half of the Eighteen Century*, Cambridge, 2015.
- MCLYNN, F. J., *France and the Jacobite Rising of 1745*, Edinburgh, 1981.
- MOWAT, R. B., *A History of European Diplomacy, 1451–1789*, London, 1971.
- RICHMOND, H.W., *The Navy in the War of 1739–1748*, Vol. 3, Cambridge, 1920.
- SPECK, W. A., *Stability and Strife: England, 1714–1760*, Harvard, 1977.
- SIMMS, B., *Three Victories and a Defeat: The Rise and Fall of the First British Empire, 1714–1783*, London, 2007.
- SAWYER, F., *History of Gibraltar and of its Political Relation to Events in Europe, from the Commencement of the Moorish Dynasty in Spain to the last Morocco war; with Original and Unpublished Letters from the Prince of Hesse, Sir George Eliott, the Duc de Crillon,*

Collingwood, and Lord Nelson, And an Account of the Fourteen Sieges the Rock has Sustained since it Became a Fortress, London, 1862.

URFUS, V., *19. 4. 1713: Pragmatická sankce: Rodný list podunajské monarchie*, Praha, 2001.

WATSON, A. D., *Wilmington, North Carolina, to 1861*, McFarland, 2016.

WILLIAMS, G., *The Prize of All the Oceans*, New York, 1999.

9.3. Články

BAINE, R. E., *General James Oglethorpe and the Expedition Against St. Augustine*, in: *The Georgia Historical Quarterly*, Vol. 84, No. 2, 2000, s. 197–229.

CATE, M. D., *Fort Frederica and The Battle of Bloody Marsh.*, in: *The Georgia Historical Quarterly*, Vol. 27, No. 2, 1943, s. 111–174.

LODGE, R., *The Treaty of Worms*, in: *The English Historical Review*, Vol. 44, No. 174, 1929, s. 220–255.

OGELSBY, J. C. M., *England vs. Spain in America, 1739–1748: the Spanish Side of the Hill*, in: *Historical Papers Communications historiques*, Vol. 5, No. 1, 1970, s. 147–157.

OGELSBY, J. C. M., *Spain's Havana Squadron and the Preservation of the Balance of Power in the Caribbean, 1740–1748*, in: *The Hispanic American Historical Review*, Vol. 49, No. 3, 1969, s. 473–488.

OGELSBY, J. C. M., *The British Attack on the Caracas Coast, 1743*, in: *Mariner's Mirror*, 1972, s. 27–40.

SKŘIVAN, A., *Války o rakouské dědictví*, in: *Historický obzor*, roč. 12, č. 1/2, 2001, s. 2–9.

ROBERTSON, J. A., *The English Attack on Cartagena in 1741: And Plans for and Attack on Panama*, in: *The Hispanic American Historical Review*, Vol. 2., No. 1, 1919, s. 62–71.

REESE, T. R., *Georgia in Anglo – Spanish Diplomacy, 1736–1739*, in: *The William and Mary Quarterly*, Vol. 15, No. 2, 1958, s. 168–190.

VERNON, E. – BROWN, CH., *Vernon's Capture of Porto Bello*, in: *American Journal of Numismatics* (1897–1924), Vol. 40, No. 1, 1905, s. 14–17.

VESNITCH, M. R., *Cardinal Alberoni: An Italian Precursor of Pacifism and International Arbitration*, in: *The American Journal of International Law*, Vol. 7, No. 1, 1913, s. 51–82.

WILLIAMS, G., *George Anson's Voyage Round the World: The Making of a best-seller*, in: *The Princeton University Library Chronicle*, Vol. 64, No. 2, 2003, s. 289–312.

YOUNG, P. T. – LEVY, J. S., *Domestic politics and the escalation of commercial rivalry: Explaining the War of Jenkin's Ear, 1739–48*, in: *European Journal of International Relations*, Vol. 17, New Brunswick, 2010, s. 209–232.

10. Seznam obrazové přílohy

Obrázek č. 1. Zpráva o přepadení Jenkinsovy lodě v časopise *The Gentleman's Magazine*. In: *The Gentleman's Magazine*, Vol. 1, London, 1731, s. 265.

Obrázek č. 2. Zadržení lodi *Rebecca*. In: MARSEILLE, J. – ECHEGARAY, V., *Tygři sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18.–19. století*, Praha, 2017, s. 51.

Obrázek č. 3. Socha španělského generála Leza v Cartageně. In: MARSEILLE, J. – ECHEGARAY, V., *Tygři sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18.–19. století*, Praha, 2017, s. 115.

Obrázek č. 4. George Anson a jeho *HMS Centurion*. In: MARSEILLE, J. – ECHEGARAY, V., *Tygři sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18.–19. století*, Praha, 2017, s. 156.

Obrázek č. 5. Letecký pohled cartagenské citadely *San Felipe de Barajas*. In: MARSEILLE, J. – ECHEGARAY, V., *Tygři sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18.–19. století*, Praha, 2017, s. 79.

Obrázek č. 6. *El Glorioso* potápí *HMS Dartmouth*. In: MARSEILLE, J. – ECHEGARAY, V., *Tygři sedmi moří 6. Iberští korzáři a jejich soupeři 18.–19. století*, Praha, 2017, s. 151.